

**МОНГОЛ УЛС ДАХЬ ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ
ОРЧИН ҮЕИЙН ЭМ, ХЭРЭГСЭЛ, ЭХ БАРИХЫН БА
НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ
ШААРДЛАГАТАЙ ЭМИЙН
ХҮРТЭЭМЖИЙН СУДАЛГАА**

**Улаанбаатар
2015**

Нэгдсэн үндэстний байгууллагын Хүн амын сан, Эрүүл мэнд, спортын яамны хамтарсан захиалгаар гүйцэтгэсэн “Монгол улс дахь жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийн судалгаа”, “Гэр бүл төлөвлөлтийн чанарын судалгаа”, “Монгол улс дахь гэр бүл төлөвлөлтийн тусламж үйлчилгээний нөхцөл байдлын дүн шинжилгээ” гэсэн гурван судалгааны дүнг танилцуулахад нэн таатай байна. Эдгээр судалгаа нь сүүлийн хоёр жилд хийгдсэн бие даасан судалгаа хэдий ч гэр бүл төлөвлөлтийн тулгамдсан асуудлуудыг олон талаас, бүхлээр нь шинжлэх бололцоо олгох үүднээс нэгтгэн багцалсан юм.

Гэр бүл төлөвлөлт нь хүний эрх ба нийгмийн хөгжлийн нэгэн цөм хэсэг бөгөөд эх, хүүхдийн эрүүлийг хамгаалах хамгийн үр дүнтэй интервенцийн нэг юм. Сүүлийн хорин жилийн хугацаанд Монгол улс эх, хүүдийн эндэгдлийг бууруулахад гайхалтай амжилт гаргасан. Гэхдээ жирэмслэхээс сэргийлэх эм, хэрэгслийн чанар, хүртээмжийн талаар сэтгэл ханамжтай нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн тоо буурсаар байгаа нь ялангуяа охид, залуу эмэгтэйчүүд үр хөндүүлэх, бэлгийн замаар дамжих халдвар авах явдлыг нэмэгдүүлж байна. Иймээс бэлгийн болон нөхөн үржихүйн тусламж үйлчилгээг сайжруулах арга хэмжээг нэн даруй, ялангуяа залуу эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн дунд авах шаардлагатай болжээ.

“Монгол улс дахь гэр бүл төлөвлөлтийн тусламж үйлчилгээний нөхцөл байдлын дүн шинжилгээ” нь Монгол улс эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн тусламжийг маш сайн хөгжүүлсэн хэдий ч гэр бүл төлөвлөлтийн тусламжаа орхигдуулсан байдлыг илтгэж байна. Эрүүл мэндийн бүх гурван шатлалд гэр бүл төлөвлөлтийг өргөнөөр, нээлттэйгээр сурталчилдаггүй, тулсамжийн чанар хангалтгүй байна. Гэр бүл төлөвлөлтийн тусламжийг сайжруулахад хангамжийн асуудал дээр улсаас хангалттай хөрөнгө нөөц дайчлахгүй байгаа нь бэрхшээлийг нэмэгдүүлж байна.

“Монгол улс дахь жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийн судалгаа” нь жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм хэрэгслийн тасалдал эрс өссөнийг харууллаа. Хэрвээ 2013 онд сүүлийн 6 сарын хугацаанд жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл тасалдаж байгаагүй эрүүл мэндийн багууллагын хувь хөдөө орон нутагт 79, нийслэлд 39% байсан бол, 2015 онд тэдгээрийн эзлэх хувь орон нутагт 10.8, нийслэлд тэг болж буурсан байлаа. Эм хэрэгслийн хангамж өсвөр үеийнхэн, залуучуудад ээлтэй клиникт мөн хомс байгаа нь охид, хөвгүүдийг бэлгийн замаар дамжих халдвар, хүсээгүй жирэмслэлтээс сэргийлэх боломжийг бууруулж байна.

“Гэр бүл төлөвлөлтийн чанарын судалгаа” нь охид, эмэгтэйчүүдийн дунд жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгслийн талаар

маш их ташаа ойлголт байдаг, одоогийн эрүүл мэндийн тусламжийн хүрээнд үнэн зөв мэдээлэл тархаах, зөвлөгөө өгөх, хянах асуудал нь орхигдсоныг харууллаа. Дээрхи судалгааны дүнгээс харахад гэр бүл төлөвлөлтийн тусламжийг эрс сайжруулах хэрэгцээ харагдаж байна. Үүний тулд жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгслийг худалдан авах засгийн газрын төсвийг нэмэгдүүлэх, эмч мэргэжилтний, ялангуяа эх баригч нарын ур чадварыг олон улсын жишигт хүртэл сайжруулах шаардлагатай.

Би бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргагч нарыг мөн үндэсний болон олон улсын түнш байгууллагуудыг энэ гурван судалгааны дүнг ашиглан Монгол улсад гэр бүл төлөвлөлтийн тусламжийг сайжруулахад ээлтэй орчин бүрдүүлэхийн төлөө ажиллахыг уриалж байна. Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгслийн хүртээмжтэй байдал нь Монголд жирэмслэлт бүр хүссэн, төрөлт бүр эсэн мэнд байж, залуу хүн бүр нөөц бололцоогоо бүрэн дайчилж, хөгжлийн өндөрлөгт хүрэх нөхцөлийг бүрдүүлэхэд нэн чухал юм.

Наоми Китахара, НҮБ-ын Хүн амын сангийн Суурин төлөөлөгч

ТАЛАРХАЛ

Юуны өмнө судалгааны багийн өмнөөс нийт аймаг, хотын эрүүл мэндийн газар, нэгдэл, сум, ӨЭМТ-ийн удирдлага, хамт олонд энэхүү судалгааг амжилттай гүйцэтгэх нөхцлийг бүрдүүлэн, чин сэтгэлээсээ тусалж, хамтран ажилласанд гүн талархаж байна.

Аймаг, сум, дүүргийн эмнэлэгт эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж байгаа эмч, эх баригч, сувилагч, эмийн хангамжийн байгууллагын ажилтны ажил хэрэгч, чин сэтгэлийн тусламж, дэмжлэгийн ачаар энэ судалгааг амжилттай гүйцэтгэсэн гэдгийг зориуд тэмдэглэж байна. Мөн орон нутагт мэдээлэл цуглуулах ажилтанг томилж, шаардлагын дагуу томилолт гарган өгсөн бүх шатны эмнэлгийн байгууллагын удирдлагуудад талархлаа илэрхийлье.

Уг судалгаа нь Монгол улс дах НҮБ-ын ХАС-гийн санхүүжилт, арга зүйн дэмжлэгтэйгээр хийгдсэн болно. НҮБ-ын ХАС-гийн суурин төлөөлөгчийн газрын ажилтнуудын дэмжлэг туслалцаатайгаар энэхүү судалгааны ажлыг амжилттай гүйцэтгэсэн гэдгийг зориуд тэмдэглэн, гүн талархлаа илэрхийлье.

Судалгааны баг

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АНЭ	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
БОЭТ	Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төв
ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ДНЭ	Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг
ДОХ	Дархлалын олдмол хомсдол
ЖСАХ	Жирэмслэхээс сэргийлэх арга, хэрэгсэл
МХЗ	Мянганы хөгжлийн зорилтууд
НҮБ-ын ХАС	Нэгдсэн үндэстний байгууллагын Хүн амын сан
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
НҮЭМЭХТХ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасалдалгүй хангамж
НЭ	Нэгдсэн эмнэлэг
СЭМТ	Сумын Эрүүл Мэндийн Төв
ӨЭМТ	Өрхийн Эрүүл Мэнд Төв
ТББ	Төрийн бус байгууллага
ҮҮН	Үйлчилгээ үзүүлэгч нэгж
ХДХВ	Хүний дархлал хомсдолын вирүс
ЭХЭМҮТ	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв

ӨМНӨХ ҮГ	ii
ТАЛАРХАЛ	iv
ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР	v
АГУУЛГА	vi
ЗУРАГ, ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	viii
ТОВЧ ДҮГНЭЛТ.....	x
БҮЛЭГ I. ТАНИЛЦУУЛГА	2
1.1 Судалгааны үндэслэл, зорилго	2
1.2 Мэдээлэл цуглуулагчдын сургалт	4
1.3 Мэдээлэл цуглуулалт	4
1.4 Мэдээллийн дүн шинжилгээ, үр дүнгийн танилцуулга	4
БҮЛЭГ II. НҮЭМ-ИЙН ТАЛААР ҮНДЭСНИЙ ХЭМЖЭЭНД МӨРДӨГДӨЖ БҮЙ ХӨТӨЛБӨР, УДИРДАМЖ, ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЖ БҮЙ БАЙГУУЛЛАГА	6
2.1 ЖСАХ-ийн удирдамж	6
2.2 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн удирдамж	7
2.3 Монгол улсад эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж буй байгууллага	7
БҮЛЭГ III. ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮР ДҮН	8
3.1 Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн танилцуулга	8
3.1.1 ҮҮН-ийн газарзүйн байршил	8
3.1.2 ҮҮН-ийн төрөл, шатлал	9
3.1.3 ҮҮН ба эм, хэрэгсэл ханган нийлүүлэх байгууллага хоорондын зай	10
3.2 ҮҮН-ийн ЖС, орчин үеийн арга хэрэгслийн хангамж	10
3.2.1 Гурав ба түүнээс дээш төрлийн орчин үеийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байгаа ҮҮН	10
3.2.2 Таван төрлийн ЖС орчин үеийн эм, хэрэгслээр үйлчилгээ үзүүлж буй анхан шатны ҮҮН	13
3.2.3 Үндэсний удирдамжийн дагуу эр бэлгэвч, уух эм, тариагаар үйлчилгээ үзүүлж буй ӨЭМТ	15
3.2.4 Үндэсний удирдамжийн дагуу эр бэлгэвч, уух эм, тариа, ерөндгөөр үйлчилж буй СЭМТ	16
3.2.5 Судалгаа хийх үед ЖС орчин үеийн аргаар үйлчлэхгүй байсан шалтгаан	18
3.3 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж	18
3.3.1 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж	21
3.3.2 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн тасарсан байдал	22
3.4 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж	23
3.4.1 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн тасарсан шалтгаан	25
3.5 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай зарим хэрэгслийн хангамж	26

3.5.1	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай зарим хэрэгсэл тасарсан шалтгаан	27
3.5.2	ҮҮН-ийн ЖС орчин үеийн арга, хэрэгслийн нөөц сүүлийн 6 сард тасарсан байдал	28
3.5.3	ҮҮН-ийн ЖС орчин үеийн арга, хэрэгслийн нөөц сүүлийн 6 сард тасарсан шалтгаан	30
3.6	ҮҮН-ийн хангамжийн тогтолцоо	30
3.6.1	ҮҮН-ийн хүйтэн хадгалах системийн байдал	32
3.6.2	ҮҮН-ийн НҮЭМ-ийн удирдамж, протокол ашиглалт	33
3.6.3	ҮҮН-ийн интернет, мэдээлэл технологийг ашигладаг байдал	35
3.6.4	ҮҮН-ийн үйлчилгээний төлбөр	36
3.6.5	Эмнэлэгийн хог хаягдал, устгал	36
3.7	Үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн судалгаа	37
	БҮЛЭГ.IV ДҮГНЭЛТ	42
4.1	Гол үр дүнгээс гарсан дүгнэлт	42
4.2	Судалгаанаас гарсан санал, зөвлөмж	44
	АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ	46
	ХАВСРАЛТ 1. Судалгааны хүн ам, түүвэрлэлт	47
	ХАВСРАЛТ 2. Судалгааны асуумж	54
	ХАВСРАЛТ 3. Судалгааг гүйцэтгэсэн ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн	74
	ХАВСРАЛТ 4. Аймаг дүүргийн ҮҮН-ийн нэрс	75
	ХАВСРАЛТ 5. ЖСАХ-ийн үр дүнгийн харьцуулсан үзүүлэлт	73
	ХАВСРАЛТ 6 Үнэлгээг хийх үед судлаачдын уулзаж, мэдээлэл авсан авсанэмч, ажилчдын нэрсийн жагсаалт	89

Хүснэгт 1.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгслээр хангах үндэсний удирдамж	7
Хүснэгт 2.	Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН,бүс нутаг, эмнэлгийн төрлөөр	9
Хүснэгт 3.	Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ээс НҮЭМ-ийн эм, хэрэгсэл нийлүүлэх байгууллага хүртэлх зай (км-ээр)	10
Хүснэгт 4.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь ҮҮН-ийн шатлалаар	11
Хүснэгт 5.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь,бүсчлэлээр	11
Хүснэгт 6.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь,ҮҮН-ийн байршлаар	12
Хүснэгт 7.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь, (ҮҮН-ээс хангамжийн газар хүртэлх зайгаар)	12
Хүснэгт 8.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь, (Шатлал,хангамжийн газар хүртэлх зайгаар)	13
Хүснэгт 9.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа анхан шатны ҮҮН-ийн хувь, газарзүйн бүсээр	14
Хүснэгт 10.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа анхан шатны ҮҮН-ийн хувь,ҮҮН-ийн байршлаар	14
Хүснэгт 11.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа анхан шатны ҮҮН-ийн хувь, ҮҮН-ээс эм ханган нийлүүлэх хангамжийн газар хүртэлх зайгаар	15
Хүснэгт 12.	Эр бэлгэвч, уух эм ба тариагаар үйлчилдэгӨЭМТ-ийн хувь	15
Хүснэгт 13.	Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг ӨЭМТ-ийн хувь.	16
Хүснэгт 14.	Эр бэлгэвч, уух эм, тариа, ерөндөгөөр үйлчилдэг СЭМТ-ийн хувь	17
Хүснэгт 15.	Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг СЭМТ-ийн хувь	17
Хүснэгт 16.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл тасарсан шалтгаан	18
Хүснэгт 17.	Эхбарихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж	20
Хүснэгт 18.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж, байгууллагын төрлөөр	21
Хүснэгт 19.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж, бүсчлэлээр	21
Хүснэгт 20.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийнзайлшгүы шаардлагатай долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж, хот хөдөөгөөр	22
Хүснэгт 21.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж,алслагдсан зайгаар	22
Хүснэгт 22.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж тасарсан шалтгаан, хувиар	23
Хүснэгт 23.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж	25
Хүснэгт 24.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж тасарсан шалтгаан	26
Хүснэгт 25.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай зарим хэрэгслийн хангамж	27
Хүснэгт 26.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай зарим хэрэгслийн тасарсан шалтгаан	28

Хүснэгт 27.	Өнгөрсөн 6 сард ЖСАХ-ийн тасарсан байдал, ҮҮН-ийн шатлалаар	29
Хүснэгт 28.	Сүүлийн 6 сард ЖСАХ-ийн тасарсан байдал, ҮҮН-ийн бүс нутгаар	29
Хүснэгт 29.	Сүүлийн 6 сард ЖСАХ-ийн тасарсан байдал, ҮҮН-ийн байршлаар	30
Хүснэгт 30.	ҮҮН-д сүүлийн 6 сарын байдлаар ЖСАХ тасарсан шалтгаан	30
Хүснэгт 31.	ҮҮН-ийн эмийн хангамжийн тогтолцооны байдал	31
Хүснэгт 32.	ҮҮН-ийн хүйтэн хадгалах системийн байдал	32
Хүснэгт 33.	Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн эмч, ажилчдын гэр бүл төлөвлөлтийн сургалтанд хамрагдсан байдал	32
Хүснэгт 34.	ҮҮН-ийн НҮЭМ-ийн үйлчилгээ үзүүлэгч нарын үйл ажиллагаанд дэмжлэгт хяналт хийсэн байдал	33
Хүснэгт 35.	ҮҮН-ийн НҮЭМ-ийн удирдамж, протокол ашиглалт	34
Хүснэгт 36.	ҮҮН-ийн НҮЭМ-ийн удирдамж, протокол ашиглалт (хот, хөдөөгөөр)	34
Хүснэгт 37.	ҮҮН-ийн интернет, мэдээлэл технологийг ашигладаг байдал	35
Хүснэгт 38.	ҮҮН үйлчлүүлэгчээс төлбөр авч байгаа байдал (шатлалаар)	36
Хүснэгт 39.	ҮҮН үйлчлүүлэгчээс төлбөр авч байгаа байдал (хот, хөдөөгөөр)	36
Хүснэгт 40.	ҮҮН-ийн эмнэлгийн хог, хаягдал устгалын байдал (шатлалаар)	37
Хүснэгт 41.	ҮҮН-ийн эмнэлгийн хог, хаягдал устгалын байдал (хот, хөдөөгөөр)	37
Хүснэгт 42.	Үйлчлүүлэгчдийн талаарх ерөнхий мэдээлэл (шатлалаар)	38
Хүснэгт 43.	ҮҮН-ээс гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авч байгаа үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийн байдал	39
Хүснэгт 44.	ҮҮН-ээс гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авахад үйлчлүүлэгчээс гарах зардал	40
Хүснэгт 45.	Гэр бүл төлөвлөлт ба төрөх үеийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг бүх ҮҮН-ийн тоо (Засаг захиргааны нэгж, бүсчлэлээр)	48
Хүснэгт 46.	ҮҮН-ийн шатлалын харьцангуй хувь	49
Хүснэгт 47.	Түүвэрлэлт хийхэд шатлал тус бүрийн эмнэлгээс сонгогдсон ҮҮН-ийн тоо	49
Хүснэгт 48.	Шатлал тус бүрийн эмнэлгээс сонгогдсон ҮҮН-ийн тоо	50
Хүснэгт 49.	ҮҮН-ийн шатлалын эзлэх хувь, бүсийн байдлаар	51
Хүснэгт 50.	Шатлал тус бүрээс сонгогдсон ҮҮН-ийн тоо, бүсээр	52
Хүснэгт 51.	Хувийн эмнэлгийн орчин үеийн ЖСАХ-ийн хангамжийн хувь	71
Хүснэгт 52.	Өсвөр үеийн кабинетийн орчин үеийн ЖСАХ-ийн хангамжийн хувь	71
Хүснэгт 53.	Хувийн эмнэлгийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь	72
Хүснэгт 54.	Өсвөр үеийн кабинетийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь	72
Хүснэгт 55.	Хувийн эмнэлгийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь	73
Хүснэгт 56.	Өсвөр үеийн кабинетийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь	73

ЗҮРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1.	Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ийн тоо, бүсчлэлээр	8
Зураг 2.	Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн төрөл (хувиар)	9
Зураг 3.	ҮҮН дэх эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж	19
Зураг 4.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж	24
Зураг 5.	Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ийн ЖСАХ сүүлийн 6 сард тасарсан байдал	28
Зураг 6.	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурваас доошгүй төрлийн эм, хэрэгслээр хангагдсан байдал (үнэлгээний оноор)	42
Зураг 7.	Сүүлийн 6 сард орчин үеийн ЖСАХ тасалдсан байдал (үнэлгээний оноор) ..	43
Зураг 8.	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж (үнэлгээний оноор)	44

СУДАЛГААНЫ ҮНДЭСЛЭЛ, ЗОРИЛГО

Эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг нэгж (ҮҮН) дэх орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх арга (ЖСАХ), эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийг хүртээмжтэй байлгах нь анхан шатны эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарыг хангах нэн чухал үзүүлэлт төдийгүй эхийн эндэгдлийг бууруулахад чиглэсэн зохистой стратегийн арга хэмжээг төлөвлөх, боловсруулахад зайлшгүй харгалзан үзвэл зохих асуудлын нэг юм.

“Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасалдалгүй хангамж”-ийн төсөл нь НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасралтгүй хангалтыг өргөжүүлэх дэлхий дахины хөтөлбөр”-ийн хүрээнд 2008 оноос Монгол улсад хэрэгжиж эхэлсэн. Тухайн улс, бүс ба дэлхий нийтийн түвшинд уг хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг стандарт, загварчлагдсан “хяналт-үнэлгээ”-ний үзүүлэлтээр үнэлдэг ба уг төслийн үнэлгээг манай оронд 2011, 2012, 2013 онуудад гүйцэтгэсэн. 2014 оноос НҮБ-ын Хүн амын сан ЖСАХ-д зориулсан санхүүжилтээ зогсоосон ба Монгол улсын Засгийн газраас үнэгүй хангаж эхэлсэн. Иймд 2015 онд орчин үеийн ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийг ҮҮН-д үнэлэх, өмнөх онуудтай харьцуулан дүгнэх шаардлага тулгарч байна.

Энэхүү судалгааны гол зорилго нь эрүүл мэндийн ҮҮН дэх орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх арга, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийг олон улсын стандарт “хяналт-үнэлгээ”-ний дагуу үнэлэхэд оршиж байлаа. Судалгааны зорилгыг биелүүлэхэд доорх зорилтуудыг дэвшүүлэн ажилласан. Үүнд:

- а) Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурваас доошгүй төрлийн аргаар үйлчилгээ үзүүлж буй ҮҮН-ийн хувь;
- б) Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таваас доошгүй төрлийн аргаар үйлчилгээ үзүүлж буй анхан шатны ҮҮН-ийн хувь;
- в) Сүүлийн 6 сарын хугацаанд орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх эм, хэрэгсэл тасарсан ҮҮН-ийн хувь;
- г) НҮБ-ын ХАС-гийн “Хяналт-үнэлгээ”-ний үзүүлэлтэд заасан зайлшгүй шаардлагатай эмийн жагсаалтад багтсан эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмээр тусламж үзүүлж буй ҮҮН-ийн хувь;

СУДАЛГААНЫ АРГАЧЛАЛ

Үнэлгээг НҮБ-ын ХАС-гийн “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасралтгүй хангалтыг өргөжүүлэх дэлхий дахины хөтөлбөр” хэрэгжүүлж байгаа улс оронд стандарт аргачлалаар нэг агшны, дүрслэх загвараар гүйцэтгэдэг. Судалгаанд Монгол улсад эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй ҮҮН-ийг бүрэн төлөөлөхүйц түүврийг хамруулсан ба үйлчилгээ үзүүлэх шатлалыг

- а) Анхан шатны тусламжийн ҮҮН,
- б) Хоёр дах шатлалын тусламжийн ҮҮН,
- в) Гурав дах шатлалын тусламжийн ҮҮН,
- г) Төрийн бус байгууллагын харьяа ҮҮН хэмээн ангилсан. Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн байрлаж байгаа бүс нутгаар нь засаг захиргааны албан ёсны ангиллын дагуу (Баруун бүс, Хангайн бүс, Төвийн бүс, Зүүн бүс, Улаанбаатар хот), мөн ҮҮН-ийн байрлалаас нь хамаарч Улаанбаатар хот, бусад орон нутагт байрладаг гэж тус тус ангилсан.

“Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасралтгүй хангалтыг өргөжүүлэх дэлхий дахины хөтөлбөр”-өөс боловсруулсан жишиг асуумжийг өөрийн орны нөхцөлд тохируулан өөрчлөн найруулж, мэдээллийг цуглуулсан. Мэдээллийн боловсруулалтыг “R 3.1.3” программ ашиглан, хөтөлбөрөөс гаргасан стандарт хүснэгтийг ашиглан, дүрслэх статистикаар гүйцэтгэлээ. Тодорхой хувьсагчуудын уялдааг шаардлагатай статистик шалгуураар шалгав.

ГОЛ ҮР ДҮН

Орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх эм, хэрэгслийн хангамж ба тасалдал

2015 оны үнэлгээнд нийт 205 ҮҮН-ийг хамруулснаас анхан шатны 161, хоёр дах шатлалын 38, гурав дах шатлалын 6 ҮҮН байлаа. Анхан шатны ҮҮН-ийн 71.4%, хоёрдогч шатлалын 71.1% нь орчин үеийн багадаа гурван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлж байсан бол гурав дах шатлалын 83.3%-д тус үйлчилгээг үзүүлсэн дүн гарчээ. Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлж байгаа анхан шатны ҮҮН-ийн 30.4% нь дээрх үйлчилгээг үзүүлж байна.

Судалгаанд баруун бүсээс 33, хангайн бүсээс 42, төвийн бүсээс 40, зүүн бүсээс 20, Улаанбаатар хотоос нийт 70 ҮҮН тус тус хамрагджээ. Орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх гурван төрлийн аргаар үйлчилгээ үзүүлж буй ҮҮН баруун бүсэд 81.8%, хангайн бүсэд 66.7%, төвийн бүсэд (85.0%, зүүн бүсэд 70.0% тус тус байсан бол Улаанбаатар хотын ҮҮН-ийн 62.9% нь үйлчилгээ үзүүлж байна.

Таваас доошгүй төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байсан анхан шатны ҮҮН баруун бүсэд хамгийн өндөр хангамжтай буюу 57.7% байсан бол хангайн бүс 40.0%, төвийн бүс 38.7%, зүүн бүс 31.2% байсан бол хамгийн бага хангамжтай нь Улаанбаатар хот 5.7% байв. Таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг ӨЭМТ-ийн хувь 14.1% байв. Таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг СЭМТ 49.3% байв.

Төрийн өмчит ҮҮН-ийн 73.5%, ТББ-ын эмнэлгийн 33.3% нь орчин үеийн гурван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлж байсан бол төрийн өмчит ҮҮН-ийн 30.4%,

төрийн бус байгууллагын эмнэлгийн 33.3% нь орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилжээ.

Үнэлгээнд хамрагдсан ӨЭМТ-ийн 70.6% нь үндэсний удирдамжийн дагуу эрэгтэй бэлгэвч, уух эм, тариагаар үйлчилж байсан бол төрийн бус байгууллагын эмнэлгийн 33.3% нь ижил хангамжтай гарчээ. СЭМТ нь үндэсний удирдамжийн дагуу эр бэлгэвч, уух эм, тариа ба ерөндгөөр үйлчлэх ёстой. Үнэлгээнд хамрагдсан СЭМТ-ийн 73.2% удирдамжийн дагуу ажилласан байна. Бүсийн байдлаар судлахад нийлүүлэлт хангайн бүсэд сул (57.1%) боловч бусад бүстэй (75.5-82.4%) харьцуулахад ялгаа бага ($p>0.05$) ажиглагдлаа. СЭМТ-өөс эм, хэрэгсэл нийлүүлэх байгууллага хүртэлх зайнаас ЖСАХ-ийн хангамж хамаарч, 49 км хүртэл зайнд хангамж харьцангуй илүү буюу 81.2% байсал бол 100 км ба түүнээс дээш зайнд хангамж 70.6% хүрч буурчээ ($p<0.01$).

Сүүлийн 6 сард ҮҮН-ийн 93.1%-д аль нэг төрлийн ЖСАХ дор хаяж нэг өдрөөр тасарсандүн гарчээ. Орчин үеийн ЖСАХ-ийн тасарсан шалтгааны хамгийн өндөр хувийг “Хангамжаас шалтгаалсан” байдал эзэлжээ. Үүнд: Эр бэлгэвчийн 95.2%, эм бэлгэвчийн 62.1%, уух эмийн 91.3%, тарианы 91.3%, ерөндгийн 66.7%, яаралтай уух эмийн 87.1% нь хангамжийн байгууллагаас болж тус тус тасалдсан байна. “ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан” тохиолдол харьцангуй бага зөвхөн эм бэлгэвч тасарсан тохиолдлын 7.4%, уух эмийн 6.7%, яаралтай уух эмийн 4.8% болон суулгацын 5.0%-д ҮҮН-ээс шалтгаалан тасарсан гэж хариулсан. Үнэлгээний үед орчин үеийн ЖСАХ тасарсан дараах шалтгаанд “зах зээлд байхгүй” гэсэн шалтгаанаар эмэгтэй бэлгэвч, тариа ба яаралтай уух эм тасарсан байв.

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж, тасалдал

Судалгаанд хамрагдсан төрөх үеийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг бүх ҮҮН-үүд Магни сульфат (100.0%), Окситоцин (100.0%) гэсэн зайлшгүй шаардлагатай 2 эмээр бүрэн хангагдсан байлаа. Халдварын эсрэг эмийн хувьд Ампициллин (95.1%), Гентамицин (92.2%), Метронидазол

(84.3%)-оор дийлэнх ҮҮН хангагдсан байсан боловч Цефазолины бүлгийн эм (62.7%), Бензатин пенициллин (53.5%), Азитромицин (13.7%)-ы хангамж муу байв. Даралт бууруулах эмийн хангамж харилцан адилгүй буюу Нифедипин 84.5%, Гидралазин 62.1%, Метилдопа 39.8% - иар хангагджээ. Умайн булчин агшаах эмийн хувьд Мизопростол 41.4% байсан бол Мифепристон (22.2%)-ийн хангамж харьцангуй доогуур байв.

Уг судалгааг гүйцэтгэх үед эх барихын зайлшгүй шаардлагатай хоёр эм болох Окситоцин, Магни сульфат болон бусад нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээнд өргөн хэрэглэдэг халдварын эсрэг, даралт бууруулах, умайн булчин агшаах, судсаар хийх шингэн зэрэг таван төрөл, нийт долоон төрлийн эмийн хангамж хоёр дах шатлалын эмнэлэгт маш сайн (100.0%) байсан бол гурав дах шатлалын эмнэлгийн хувьд 83.3%, анхан шатны эмнэлгийн 84.5% нь дээрх эмийн бэлдмэлийг нөөцөлсөн байв. Бүсчлэлийн хувьд нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж зүүн бүс, Улаанбаатар хотын ҮҮН-үүдэд 100.0%, хангайн бүсэд 92.9% байсан бол баруун (83.3%) болон төвийн бүсэд (80.0%) харьцангуй бага байв. ҮҮН-ийн хангамжийн байгууллагаас алслагдсан байдал нь эмийн хүртээмжид хэрхэн нөлөөлж байгааг авч үзэхэд 100 км болон түүнээс дээш байрлалтай ҮҮН-д 91.7% байсан бол 50 км хүртэл байрлалд 85.7%, 50-99 км-т 81.8% ийн хангамжтай ($p < 0.05$) буюу дээрх эмийг нөөцөндөө байлгаж үйлчилгээ үзүүлжээ.

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн тасалдал улсын хэмжээнд 11.7% байгаа ба хангамж үндсэндээ хангамжийн байгууллага болон ҮҮН-ээс тэнцүүхэн шалтгаалж тасарсан үзүүлэлт гарсан. Дээрх байдлаас дүгнэн үзэхэд ҮҮН дэх ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжид эрүүл мэндийн нэгжийн хэлбэр, тэдгээрийн байршил, бүс ба алслалт гэх мэт хүчин зүйлс тодорхой хэмжээгээр нөлөөлж байна.

СУДАЛГААНААС ГАРСАН ЗӨВЛӨМЖ

Эрүүл мэндийн салбарын ба байгууллагын шийдвэр гаргагч нар

- Засгийн газар, Эрүүл мэнд, спортын яамнаас орчин үеийн ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндэд зайлшгүй шаардлагатай эмийн тогтвортой хангамжийг сайжруулах зорилгоор худалдан авалтын хэмжээг эрс нэмэгдүүлэх, ухуулга нөлөөллийн ажил зохион байгуулах.
- Эрүүл мэндийн байгууллагын шийдвэр гаргагчид нь аливаа судалгааны дүнд дүгнэлт хийж, доголдож байгаа үзүүлэлтүүдийг түлхүү анхаарч, нөөцөө төвлөрүүлэн тогтмол хяналт тавьж ажиллах шаардлагатай. Ингэснээр ҮҮН дэх орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх арга, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийг тогтвортой байлгахад эерэгээр нөлөөлөхөд ихээхэн чухал үүрэгтэйг анхааран, цаашдын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөндөө тусган ажиллах.
- Хяналт үнэлгээний цахим тогтолцоог бүрдүүлэх
- Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмээр хүртээмжтэй тогтвортой хангахын тулд ҮҮН бүрт нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж хариуцах эмч мэргэжилтэнг (СЭМТ, ӨЭМТ, Нэгдсэн эмнэлэг, Эрүүл мэндийн газар гэх мэтээр) албан ёсоор тодорхойлж, баталгаажуулах, Эрүүл мэндийн газар, Эрүүл мэндийн нэгдэл, Нэгдсэн эмнэлгийн дарга, шийдвэр гаргагч нарыг ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж удирдлагын сургалтанд хамруулж, тогтвортой дэмжлэгт удирдлагаар хангах явдал нэн чухал байна.
- Эм, хэрэгслийн хангамжийн асуудлыг хариуцсан ажилтнуудыг шинээр болон давтан сургалтанд хамруулан, тэднийг чадавхижуулах, төлөвлөгөөтэй, тусгайлсан дэмжлэгт хяналтыг ҮҮН-үүдэд тогтмол хийж байх,
- ЖСАХ, орчин үеийн эм хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл

мэндийн эмийн хангалт Улаанбаатар хотын ҮҮН-үүдэд олон хүнд, үйлчилдэг, ҮҮН олонтойг бодолцон хэрэгцээнд тулгуурлан илүү хуваарилж байх,

- Ерөндөг, суулгац зэрэг тодорхой стандарт орчин шаарддаг орчин үеийн ЖСАХ-ийг хоёр, гурав дах шатлалын бүх эмнэлэгт хүрэлцээтэй нөөцөлж үйлчлэх.
- Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж харьцангуй тогтвортой байгаа хэдий ч буурах хандлагатай байгааг анхаарч цаашдын тасралтгүй хангалтанд бүх шатандаа анхаарах
- Орчин үеийн ЖСАХ-ийг зах зээлд чөлөөтэй зарж, борлуулах нь хангамжийн байдалд эерэгээр нөлөөлөхийг анхаарч, эрэлтэнд нийцүүлэх
- Орон нутгийн ба бүс нутгийн удирдлагууд, эрүүл мэндийн байгууллага, олон нийтэд ухуулга нөлөөллийн ажлыг цогцоор зохион байгуулахад мэргэжил арга зүйн ба санхүүгийн дэмжлэг үзүүлж, мэдээлэл харилцааны аргуудыг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх
- ҮҮН-д орчин үеийн ЖСАХ-ийн нэр төрлийг олшруулж, үйлчүүлэгчдэд сонголт хийх боломж олгоход анхаарч ажиллах
- Гэр бүл төлөвлөлтийн талаар үйлчлүүлэгчдэд үнэн зөв мэдээлэл өгөх, гаж нөлөөг зөв тайлбарлах, үйлчлүүлэгчидтэй харьцах, харилцааны талаар анхаарч ажиллах

1.1 СУДАЛГААНЫ ҮНДЭСЛЭЛ, ЗОРИЛГО

Монгол улс нь дэлхийн хамгийн бага хүн амын нягтралтай улсуудын нэг юм. Сүүлийн жилүүдэд эх, нялхсын эндэгдэл үндэсний хэмжээнд буурч байгаа хэдий ч зарим бүс нутгийн ялгавартай байдал тохиолдсоор байна. Түүнчлэн улсын хэмжээнд нярайн эндэгдэл, амьгүй төрөлт, жирэмсний ба төрөлтийн хүндрэлийн тоо мэдэгдэхүйц буурахгүй байсаар байна. Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгааны дараах гүнзгийрүүлсэн судалгаагаар хүн амын гэр бүл төлөвлөлт, жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгслийн хэрэгцээ болон хангагдаагүй хэрэгцээ ихэсч байгааг тогтоосон. Манай орны хүн амын дотор эзлэх залуучуудын хувь өндөр байгаа нь цаашид жирэмслэхээс сэргийлэх эм, хэрэгслийн хэрэгцээ өсөх, гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээний хэрэгцээ тасралтгүй нэмэгдэх магадлалтайг харуулж байна. Хэдийгээр жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгслийн талаарх олон нийтийн мэдлэг дээшилж байгаа ч улсын хэмжээнд үр хөндөлтийн тохиолдол өндөр байгаа нь анхаарал татаж байна.

Монгол улсын хэмжээнд нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээг хөдөө орон, нутагт 233 сум, сум дундын эрүүл мэндийн төв, хот суурин газарт 299 ӨЭМТ, аймаг дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг ба бүсийн оношлогоо эмчилгээний төвүүд, Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв үзүүлдэг. Эдгээр үйлчилгээ үзүүлэх нэгж дэх орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмж нь хэрэгцээт тусламж үйлчилгээг чанартай, тасралтгүй хүргэх гол үндэс юм. Түүнчлэн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг нэгжид орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх арга, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй

шаардлагатай эмийг хүртээмжтэй байлгах нь бүх шатлалын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанарыг хангах нэн чухал үзүүлэлт төдийгүй эхийн эндэгдлийг бууруулахад чиглэсэн зохистой стратегийн арга хэмжээг төлөвлөх, боловсруулахад зайлшгүй харгалзан үзвэл зохих асуудлын нэг юм.

“Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасалдалгүй хангамж”-ийн төсөл нь НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасралтгүй хангалтыг өргөжүүлэх дэлхий дахины хөтөлбөр”-ийн хүрээнд 2008 оноос Монгол улсад хэрэгжиж эхэлсэн. Тухайн улс, бүс ба дэлхий нийтийн түвшинд уг хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг стандарт, загварчлагдсан “хяналт-үнэлгээ”-ний үзүүлэлтээр үнэлдэг. Энэхүү судалгааны гол зорилго нь эрүүл мэндийн ҮҮН дэх орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх арга, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийг олон улсын стандарт “хяналт-үнэлгээ”-ний дагуу үнэлэхэд оршиж байлаа. Судалгааны зорилгыг биелүүлэхэд доорх зорилтуудыг дэвшүүлэн ажилласан. Үүнд:

- а) Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурваас доошгүй төрлийн аргаар үйлчилгээ үзүүлж буй ҮҮН-ийн хувь;
- б) Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таваас доошгүй төрлийн аргаар үйлчилгээ үзүүлж буй анхан шатны ҮҮН-ийн хувь;
- в) Сүүлийн 6 сарын хугацаанд орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх эм, хэрэгсэл тасарсан ҮҮН-ийн хувь;
- г) НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Хяналт-үнэлгээ”-ний үзүүлэлтэд заасан зайлшгүй шаардлагатай эмийн жагсаалтад багтсан эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон

төрлийн эмээр тусламж үзүүлж буй ҮҮН-ийн хувь;

Манай оронд НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасалдалгүй хангамж”-ийн үнэлгээг олон улсын стандарт аргачлалаар 2011, 2012, 2013 онуудад гүйцэтгэсэн. Дээрх үнэлгээний дүнгээс харахад орчин үеийн гурван төрлийн жирэмслэхээс сэргийлэх аргаар үйлчилдэг ҮҮН-ийн хувь 2012 онд 97.6%, 2013 онд 97.7% байжээ. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмээр тусламж үзүүлж буй ҮҮН-ийн хувь 2012 онд 82.3% байсан бол 2013 онд 89.3% болон нэмэгджээ.

2014 оноос НҮБ-ын Хүн амын сангийн ЖСАХ-д зориулсан санхүүжилт зогссон ба Монгол улсын Засгийн газраас хангаж, улсын эмнэлгээр үнэ төлбөргүй олгогдож эхэлсэн. Иймд 2015 онд орчин үеийн ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийг ҮҮН-д үнэлэх, өмнөх онуудтай харьцуулан дүгнэлт өгөх шаардлага тулгарч байна.

ҮНЭЛГЭЭНИЙ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ БА МЕНЕЖМЕНТ

Энэхүү судалгааг НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасалдалгүй хангамж”-ийн үнэлгээг олон улсын стандарт аргачлалаар 2012, 2013 онуудад гүйцэтгэсэн туршлагатай баг гүйцэтгэсэн ба судалгааны багт анагаах ухаан, эх барих, эмэгтэйчүүд судлал, тархвар судлал, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн, статистикийн судалгааны арга зүйг эзэмшсэн туршлагатай эмч, судлаачид ажилласан болно. ҮҮН дэх жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай амин чухал эмийн хүртээмжийн судалгааг гүйцэтгэхэд дэмжлэг үзүүлэхийг холбогдох бүх эрүүл мэндийн газраас хүссэн, албан бичиг илгээсэн.

Мэдээлэл цуглуулах багт хуваарьт, сонгогдсон ҮҮН-ийн нэрс бүхий жагсаалт, Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн Ерөнхий захирлын дэмжлэг үзүүлэхийг хүссэн албан тоот, албан томилолт, ҮҮН-ийн жагсаалт, ҮҮН-ийг

болон үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийг үнэлэх асуумж, жолоочтой хийх гэрээ гэх мэт шаардлагатай бичиг баримтийг хүлээлгэн өгсөн. Судалгаанд хамрагдах ҮҮН болон аймаг, хотын эрүүл мэндийн газруудтай харилцаа холбоо тогтоох, сонгогдсон ҮҮН-д очиж ажиллах чиглэлийг тодорхойлох, төлөвлөх зэрэг ажлыг Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв зохион байгуулсан. НҮБ-ын Хүн амын сангийн суурин төлөөлөгчийн газар мэдээлэл цуглуулах, дүн шинжилгээ хийж боловсруулах явцыг хянаж, зөвлөгөө өгч ажилласан.

СУДАЛГААНЫ АРГАЧЛАЛ

НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасралтгүй хангалтыг өргөжүүлэх дэлхий дахины хөтөлбөр”-өөс гаргасан улс, бүс ба дэлхий нийтийн түвшинд уг хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг үнэлэх стандарт аргачлалын дагуу 2015 оны эрүүл мэндийн ҮҮН дэх орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх арга, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийн үнэлгээг хийв.

СУДАЛГААНЫ ЗАГВАР, ТҮҮВЭРЛЭЛТ

Үнэлгээг нэг агшны дүрслэх загвараар гүйцэтгэсэн. Судалгаанд ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмээр үйлчилгээ үзүүлэх чадвартай ҮҮН-ийг төлөөлөх чадвар бүхий ҮҮН-ийг системчилсэн түүвэрлэлтээр хамруулсан.

Түүвэрлэлтэнд гэр бүл төлөвлөлт, жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн өргөн хүрээтэй үйлчилгээг үзүүлэх чадвартай доорх төрлийн ҮҮН-ийг шатлалд тулгуурлан хамруулсан. Үүнд:

а) Анхан шатны тусламж үзүүлэх ҮҮН-Хөдөө орон нутагт жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг сумын ба сум дундын, тосгоны эмнэлэг, Улаанбаатар хотод ӨЭМТ, тосгоны эмнэлэг;

б) Хоёр дах шатлалын тусламж үзүүлэх ҮҮН- ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, хөдөөгийн нэгдсэн

эмнэлгийн төрөх, эмэгтэйчүүдийн тасаг, Улаанбаатар хотын амаржих газар, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг,

в) Гурав дах шатлалын тусламж үзүүлэх ҮҮН- ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлдэг Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв

г) Төрийн бус байгууллагын харьяа ҮҮН нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн чиглэлийн үйл ажиллагаа явуулдаг ТББ-ын санхүүжилттэй эмнэлэг

Түүвэрлэлтийн хүрээ: Улаанбаатар хотын бүх дүүрэг, аймаг тус бүрт үйлчилгээ явуулж байгаа гэр бүл төлөвлөлт, эхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг бүх ҮҮН-ийн бүртгэлийг Эрүүл мэнд, спортын яам, Хотын эрүүл мэндийн газраас авч, жагсаалт гаргасан. Энэ жагсаалтыг нь судалгаанд хамруулах ҮҮН-ийг сонгох түүвэрлэлтийн хүрээг тогтооход ашигласан болно. (Хавсралт 1)

Түүврийн хэмжээ: ҮҮН-ийн төрөл (анхан шат ба хоёр, гурав дах шатлал) ба тоог харгалзан, шатлал тус бүрийн эмнэлгийн байгууллагыг бүрэн төлөөлж чадах ҮҮН-ийн хамгийн бага тоог нь тогтоосон. Түүвэрлэлтийн хэмжээг тооцоход дараах томъёог ашигласан.

$$n = Z^2 p(1-p) / d^2$$

Үүнд: n- Хамгийн бага түүврийн хэмжээ
Z-Санамсаргүй алдааны мужид тохирох оноо

p-Шатлал тус бүрийн ҮҮН-ийн харьцаа (аравтын бутархайгаар илэрхийлэгдсэн)

d-Итгэлцүүрийн түвшин (аравтын бутархайгаар илэрхийлэгдсэн)

95%-ийн үнэн магадлалтай, 5%-ийн алдааны түвшинтэй нөхцлөөр тооцоолоход нийт түүвэрлэлтийн хэмжээ нь 211 ҮҮН байна. Эрүүл мэндийн үйлчилгээний шатлал тус бүрийн түүвэрлэлтийн хэмжээг тухайн аймаг, дүүрэг тус бүр дэх тухайн шатлалын ҮҮН-ийн тоотой пропорционал магадлалтай байхаар тооцоолсон. (Хавсралт 1)

Судалгаанд хамруулсан ҮҮН-ийг түүвэрлэлтэнд хамрагдах ижил магадлалтай байх нөхцлийг хангаж, статистик боловсруулалтын "R 3.1.3" программ хангамж ашиглан санамсаргүй

түүвэрлэлтийн аргаар сонгосон. Үүний тулд аймаг, дүүрэг тус бүр дэх ҮҮН буюу эрүүл мэндийн байгууллагын тоо ба сонгох ёстой ҮҮН-ийн тоог оруулан программын санамсаргүй сонгосон тоонд тохирох ҮҮН-ийг сонгов.

1.2 МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАГЧДЫН СУРГАЛТ

Мэдээлэл цуглуулагчдын багийг эх барих эмэгтэйчүүдийн эмч, судлаачдаар бүрдүүлж, судалгааны арга зүйн сургалт зохион байгуулсан бөгөөд судалгааны зорилго, зорилт, арга, аргачлал, мэдээлэл цуглуулах хэрэгслийг танилцуулж, асуумжийг хэрхэн бөглөх, ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн талаар болон өнөөгийн байдлаар мөрдөгдөж буй үндэсний удирдамж, жирэмсний хяналт, хог хаягдлын талаарх ЭМС-ын сайдын холбогдох тушаалын талаар мэдээлэл өгсөн. Энэхүү сургалтанд нийт 18 мэдээлэл цуглуулагч буюу эмч, судлаачид хамрагдсан. Түүнчлэн сонгогдсон ҮҮН-д очиж ажиллах зам чиглэл, өмнөх жилүүдийн судалгааны мэдээлэл цуглуулах явцад гарсан хүндрэлтэй асуудлын талаар өөрсдийн туршлагаа харилцан солилцсон.

1.3 МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАЛТ

2015 оны 10-11 сард Улаанбаатар хот болон хөдөө орон нутгаас сонгогдсон ҮҮН-ээс судалгааны мэдээллийг цуглуулав. Судалгааны 5 баг бүс нутгаар (Баруун, Төвийн, Хангайн, Зүүн ба Улаанбаатар) ажилласан. Анхан шатны үйлчилгээ үзүүлж буй ҮҮН-ийн онцлогоос хамаарч ӨЭМТд зөвхөн ЖСАХ-ийн хангамжийг үнэлсэн бол сум, сум дундын эмнэлэгт ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндэд зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийг тус тус үнэлсэн.

1.4 МЭДЭЭЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ, ҮР ДҮНГИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Судалгааны мэдээлэл цуглуулсны дараа мэдээлэл боловсруулах асуумжийг шалгаж, нээлттэй асуултыг кодолж, Epidata 2.0 программ ашиглан, компьютерт 2 удаа шивж оруулан, мэдээллийг нэгтгэн, гарсан зөрүүг залруулсан. Мэдээллийг хянаж засах,

мэдээллийн үндсэн боловсруулалтыг “R 3.1.3” программаар хийж гүйцэтгэлээ. НҮБ-ын Хүн амын сангийн “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тасалдалгүй хангамжийн хөтөлбөр”-өөс боловсруулан гаргасан стандарт загвар, хүснэгтийг ашиглан мэдээллийг илэрхийлсэн. Түүнчлэн зарим үр дүнг дүрслэх аргаар зургаар үзүүлсэн. Үүнд ҮҮН-ийн газарзүйн бүсийн байршил, үйлчилгээ үзүүлэх гурван шатлалаас сонгогдсон ҮҮН-ийн хувь, ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмээр хангаж үйлчилж байгаа ҮҮН-ийн хувийг зургаар илэрхийлж тайланд тусгасан. Тодорхой хувьсагчуудын уялдааг статистик шалгуураар шалгав.

НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТАЛААР ҮНДЭСНИЙ ХЭМЖЭЭНД МӨРДӨГДӨЖ БҮЙ ХӨТӨЛБӨР, УДИРДАМЖ, ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЖ БҮЙ БАЙГУУЛЛАГА

Сүүлийн арван жилдэх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг бууруулж, Мянганы хөгжлийн зорилтод хүрэх боломж бүрдүүлэхийн тулд Монгол улсын засгийн газраас нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үндэсний хөтөлбөр боловсруулан, хэрэгжүүлж байна. Түүнчлэн “Эрүүл мэндийн салбарыг 2006-2015 онд хөгжүүлэх мастер төлөвлөгөө”, “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үндэсний дөрөвдүгээр хөтөлбөр” (2012-2016), “Эх, нярайн эрүүл мэнд стратеги (2011-2015)” зэрэг бодлогын баримт бичгүүдэд хүн амын нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг хамгаалахтай холбоотой асуудлууд тусгагдсан. 2005 онд батлагдсан “Эрүүл мэндийн салбарыг 2006-2015 онд хөгжүүлэх мастер төлөвлөгөө”-нд 2015 он гэхэд хүн амын дундаж наслалтыг уртасгах, эх, хүүхэд, нялхсын эндэгдлийн түвшинг бууруулах, хоол хүнс түүний дотор эмэгтэйчүүд, хүүхдийн хүнсний бичил элементийн хангамжийг сайжруулах, ариун цэвэр эрүүл ахуйг сайжруулж, цэвэр усны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, ХДХВ/ДОХ-ын халдвараас сэргийлэх, хүн амын тогтвортой өсөлтийг хангах, өрхийн эрүүл мэндийн зардлыг бууруулж, ялангуяа эмзэг бүлгийн өрхөд илүү анхаарах, төвлөрлийг сааруулсан эрүүл мэндийн тогтолцооны хүрээнд орон нутагт үр нөлөөтэй байх, үйлчлүүлэгчдэд ээлтэй эмнэлгийн байгууллагын тоог нэмэгдүүлэх зэрэг хэтийн үр нөлөөнд хүрэхээр зорьж байна.

“Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үндэсний дөрөвдүгээр хөтөлбөр (2012-2016)”-т нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн тогтвортой хангамжийг сайжруулах стратегийг боловсруулж хэрэгжүүлэх ёстой гэж заасан билээ.

Эдгээр үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх явцад хэрэгцээнд суурилсан нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт хийгдэж

байна. 2003 онд эх баригч нарт зориулсан “Жирэмслэлт, төрөлт, төрсний дараах үе ба нярайн тусламжийн удирдамж”-ийг боловсруулан нэвтрүүлж байна. ДЭМБ-ын гаргасан удирдамжийн дагуу 2007 онд Монгол хувилбарыг шинэчлэн хоёрдах хэвлэлээ гаргасан. Энэ удирдамжийн дагуу зарим сумдын эх баригчид сургалтанд хамрагдаж, цаашид эх баригч нарын сургалтын хөтөлбөрт уг удирдамжийг оруулж өгсөн болно. 2009 онд “Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн үндэсний стратеги (2009-2013)” батлагдсан. Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эм, хэрэгслээр тасралтгүй хангах гэдэг нь хэрэгцээт хүн амыг сонголттой, чанартай ЖСАХ ба бусад нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслээр найдвартай хангах явдал юм. ҮҮН нь нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эм, хэрэгслээр тасралтгүй хангах үүргийг төсвийн ба төсвийн бус хангамжаар хэрэгжүүлдэг. Харин жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгслийн хангамжийг төсвийн бус хангамжаар хэрэгжүүлдэг байснаа 2009 оноос эхлэн улсын төсвөөр тодорхой хэсгийг нь санхүүжүүлж эхлээд байна.

2.1 ЖСАХ-ИЙН УДИРДАМЖ

Үндэсний удирдамжийн дагуу ӨЭМТ нь анхан шатны эмнэлгийн хувьд ЖСАХ-ийн гурван төрөл буюу эр бэлгэвч, уух эм, тариагаар үйлчлэх ёстой. СЭМТ нь анхдагч шатлалын эмнэлгийн хувьд орчин үеийн ЖСАХ-ийн дөрвөн төрөл буюу эр бэлгэвч, уух эм, тариа ба ерөндгөөр үйлчлэх үүрэгтэй.

Суулгацын хувьд үндэсний удирдамжид тусгагдаагүй хэдий ч хоёр ба гурав дах шатлалын эмнэлгийн мэргэжлийн эмч нарт сургалт хийгдэж тодорхой хэмжээний Импланон, Жадель зэрэг суулгацууд нь

Хүснэгт 1. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгслээр хангах үндэсний удирдамж

ЖСАХ	Анхан шатны ҮҮН		Хоёр дах шатлалын ҮҮН				Гурав дах шатлалын ҮҮН	
	ӨЭМТ	Сум, сум дундын эрүүл мэндийн төв	Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Дүүргийн эрүүл мэндийн төв	Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	Амаржих газар	Бүсийн оношлогоо эмчилгээний төв	ЭХЭМҮТ
Эр бэлгэвч	+	+	+	+	+	+	+	+
Хавсарсан дааврын уух эм	+	+	+	+	+	+	+	+
Яаралтай уух эм	-	-	+	+	+	+	+	+
Тариа	+	+	+	+	+	+	+	+
Ерөндөг	-	+	+	+	+	+	+	+
Умайн гуурсан хоолой боох мэс ажилбар	-	-	+	-	+	+	+	+
Суулгац	-	-	+	-	+	+	+	+

ҮҮН- Үйлчилгээ үзүүлэх нэгж,

(+) Тухайн эм, хэрэгслээр үйлчилгээ үзүүлнэ

(-) Тухайн эм, хэрэгслээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй

2013 оноос эхлэн ЭМСЯ-ны хуваарилалтаар олгогдож ирсэн.

2.2 ЭХ БАРИХЫН БА НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ЭМИЙН УДИРДАМЖ

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн үндэсний удирдамжид Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагаас зөвлөмж болгож буй эхийн эндэгдэлд нөлөөлж буй үндсэн гурван шалтгаанаас сэргийлэх, эмчлэх эмийн бэлдмэлийг хамруулж үзсэн. Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон эмэнд Окситоцин, Магни сульфат тариагаар ба халдварын эсрэг, даралт бууруулах зэрэг өргөн хэрэглэгддэг бусад 5 эм багтдаг. Эдгээр эм бэлдмэл нь дараах эмгэг, хүндрэлээс урьдчилан сэргийлэх, эмчлэх зорилготой. Үүнд:

- Цус алдалт (Окситоцин, Мизопростол)
- Манас таталт, манас таталтын урьдал (Магни сульфат тариагаар)
- Эх ба нярайн үжил халдвар (Ампициллин, Бензатин пенициллин, Гентамицин, Цефиксим, Метронидазол)

2.3 МОНГОЛ УЛСАД ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЖ БҮЙ БАЙГУУЛЛАГА

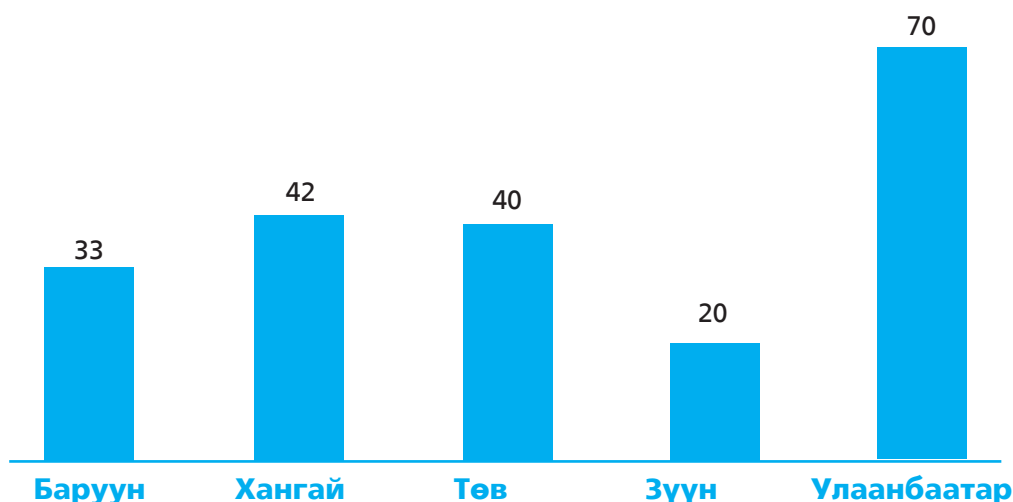
2015 оны байдлаар Монгол улсад нийт 600 орчим эмнэлгийн байгууллага үйл ажиллагаа явуулж, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үзүүлж байна. Эдгээр байгууллага үзүүлж байгаа тусламж үйлчилгээний хувьд гурван үндсэн шатлалд хуваагдана:

- Анхан шатны эмнэлэг-ӨЭМТ, сум, сум дундын ба тосгоны эмнэлэг, төрийн бус байгууллагын эмнэлэг. СЭМТ нь улсын байгууллага бол ӨЭМТ-үүд нь нөхөрлөл хоршоо буюу улсын ажлыг гэрээгээр гүйцэтгэдэг хувийн хэвшлийн байгууллага юм.
- Хоёр дах шатлалын эмнэлэг-Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн кабинет, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, Нийслэлийн амаржих газар, Аймгийн ба хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлгийн төрөх тасаг.
- Гурав дах шатлал: ЭХЭМҮТ, Бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төв (БОЭТ)
Гэр бүл төлөвлөлтийн тусламжийг дээрх бүх байгууллага үзүүлдэг бол, төрөх үеийн тусламжийг ӨЭМТ, дүүргийн эрүүл мэндийн төвүүд үзүүлдэггүй болно.

3.1 СУДАЛГААНД ХАМРАГДСАН ҮҮН-ИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

3.1.1 ҮҮН-ийн газарзүйн байршил

Судалгааг бүх аймаг, нийслэл Улаанбаатар хотоос сонгогдсон ҮҮН-ийг хамруулан гүйцэтгэсэн.

Зураг 1. Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ийн тоо, бүсчлэлээр

Судалгаанд Улаанбаатар хотоос хамгийн олон (70) ҮҮН хамрагдсан бол Хангайн (42), төвийн (40) бүс удаалж, хамгийн цөөн эмнэлэг баруун (33) болон зүүн (20) бүсээс сонгогдов. Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн гуравны нэгээс илүү нь (34.1% буюу 70/205) хотоос сонгогдсон бол гуравны хоёр нь (65.9% буюу 135/205) хөдөө, орон нутгийг төлөөлөн оролцсон.

(Хүснэгт 2)

Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийг анхан шатны эмнэлэг болох ӨЭМТ ба СЭМТ нь (76.1%), хоёр дах шатлалын аймгийн болон хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг (10.7%), дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг 6.3%, амаржих газар (1.5%), гурав дах шатлалын эмнэлгийн хувьд бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төв (2.4%), Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв (0.5%) хувийг тус тус бүрдүүлжээ.

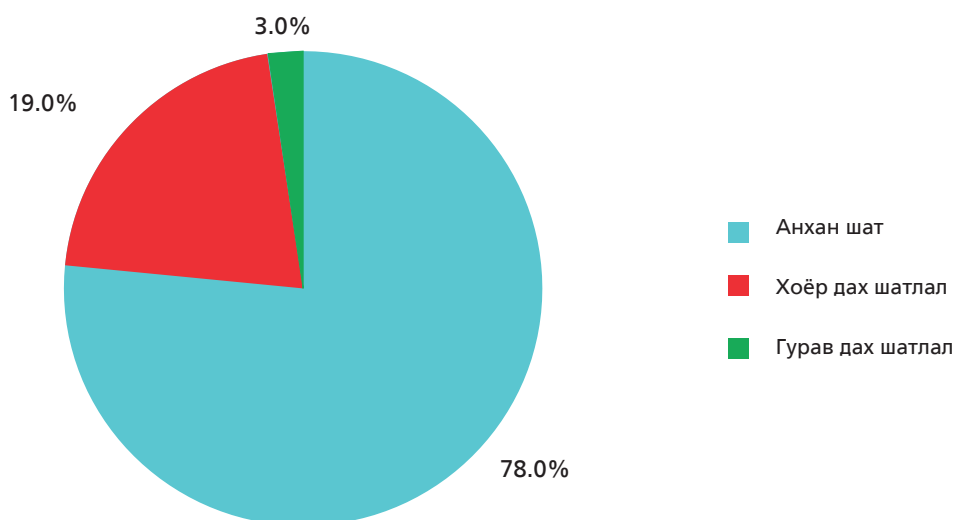
Хүснэгт 2. Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН, бүс нутаг, эмнэлгийн төрлөөр

Бүсчлэл	ҮҮН								
	Сум ба Өрхийн ЭМТ	ТББ-ын эмнэлэг	Тосгоны эмнэлэг	Аймгийн ба хөдөөгийн НЭ	Дүүргийн НЭ	Амаржих газар	ЭХМӨҮТ	БОЭТ	Дүн
Баруун	26	-	-	6	-	-	-	1	33
Хангай	34	1	-	5	-	-	-	2	42
Төв	30	-	1	8	-	-	-	1	40
Зүүн	16	-	-	3	-	-	-	1	20
Улаанбаатар	50	2	1	-	13	3	1	-	70
Дүн	76.1%	1.5%	1.0%	10.7%	6.3%	1.5%	0.5%	2.4%	205

3.1.2 ҮҮН-ийн төрөл, шатлал

Судалгаанд оролцсон ҮҮН-ийн өмчлөлийн хувьд төрийн ба төрийн бус байгууллагын эмнэлэг байснаас дийлэнх ҮҮН-ийн (98.5%) төрийн эмнэлэг байсан бол төрийн бус байгууллагын 3 эмнэлэг хамрагдсан.

ҮҮН-ийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэх шатлалын хувьд анхан шатны эмнэлэг 78.0%, хоёр дах шатлалын эмнэлэг 19.0%, гурав дах шатлалын эмнэлэг 3.0% тус тус оролцжээ. (Зураг 2).

Зураг 2. Судалгаанд хамрагдсан үйлчилгээ үзүүлэгч нэгжийн төрөл (хувиар)

3.1.3 ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ НЭГЖ БА ЭМ, ХЭРЭГСЭЛ НИЙЛҮҮЛЭХ ХАНГАН НИЙЛҮҮЛЭХ БАЙГУУЛЛАГА ХООРОНДЫН ЗАЙ.

СЭМТ нь аймгийн эрүүл мэндийн газраас, Улаанбаатар хотын болон хөдөө орон нутгийн ӨЭМТ нь аймаг, дүүргийн эрүүл мэндийн нэгдлээс нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийн хангалтаа хийдэг бол Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, бүсийн оношлогоо, эмчилгээний төв, аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, амаржих газар ба дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг нь “Монгол Эм-импекс концерн”-оос шууд ЖСАХ-ийн хангамжаа авдгийг тооцон судалгааг хийсэн. Газарзүйн байршлаас хамаарч ҮҮН-ээс хангамжийн байгууллага хүртэлх зайг тооцоходоо 49 км хүртэл, 50-99 км, 100-аас дээш гэсэн байдлаар хувааж судалсан.

Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн 57.6%

нь хамгийн ойрын ханган нийлүүлэх байгууллага хүртэлх зайны хувьд 50 км хүртэл байсан бол 31.2% нь 100-аас дээш км зайтай, үлдсэн (11.2%) нь 50-99 км зайд оршиж байв. (Хүснэгт 3)

Хүснэгт 3. Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ээс нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгсэл нийлүүлэх байгууллага хүртэлх зай (км-ээр)

Хамгийн ойрын ханган нийлүүлэх байгууллага хүртэлх зай (км)	Хувь	Тоо
0-49	57.6	118
50-99	11.2	23
100-аас дээш	31.2	64
Нийт	100	205

3.2. ҮҮН-ИЙН ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА, ХЭРЭГСЛИЙН ХАНГАМЖ

3.2.1 ГУРАВ БА ТҮҮНЭЭС ДЭЭШ ТӨРЛИЙН ОРЧИН ҮЕИЙН ЖСАХ-ЭЭР ҮЙЛЧИЛЖ БАЙГАА ҮҮН

Судалгаанд хамрагдсан нийт 205 эмнэлгийн 71.7% нь жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн (дор хаяж) аргаар үйлчилгээ үзүүлж байна. Гурав дах шатлалын эмнэлгийн 83.3%, хоёр дах шатлалын эмнэлгийн 71.1% нь гурван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байсан бол анхан шатны эмнэлэг 71.4% байлаа. Гурав ба түүнээс дээш төрлийн орчин үеийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байгаа байдал нь ҮҮН-ийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх шатлал хооронд статистик магадлалтай ялгаа гараагүй ($p > 0.183$). (Хүснэгт 4).

Хүснэгт 4. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь ҮҮН-ийн шатлалаар

ҮҮН-ийн шатлал	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм хэрэгслээр үйлчлээгүй	
Анхан шат	71.4	28.6	161
Хоёр дах шатлал	71.1	28.9	38
Гурав дах шатлал	83.3	16.7	6
Дүн	71.7	28.3	205

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр Улаанбаатар хотод хамгийн бага буюу (62.9%), төвийн бүсэд хамгийн олон ҮҮН (85.0%) үзүүлж

байлаа. Бүс хооронд гурван төрлийн орчин үеийн ЖСАХ-ийн хангамж ялгаатай боловч статистик ач холбогдолгүй ($p=0.077$) байна. (Хүснэгт 5)

Хүснэгт 5. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь (бүсчлэлээр)

Бүсчлэлээр	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
Баруун	81.8	18.2	33
Хангай	66.7	33.3	42
Төв	85.0	15.0	40
Зүүн	70.0	30.0	20
Улаанбаатар	62.9	37.1	70
Дүн	71.7	28.3	205

Судалгаанд хамрагдсан хөдөө орон нутгийн эмнэлгүүдийн (76.3%), Улаанбаатар хотын (62.9%) нь жирэмслэхээс сэргийлэх гурван төрлийн эм, хэрэгслээр хангагдаж, үйлчилгээ үзүүлж байв. (Хүснэгт 6)

Хүснэгт 6. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь (ҮҮН-ийн байршлаар)

Байршил	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
Хот	62.9	37.1	70
Хөдөө	76.3	23.7	135
Дүн	71.7	28.3	205

Судалгаанд хамрагдсан төрийн бус байгууллагын эмнэлгийн 33.3%, төрийн өмчит ҮҮН-ийн 73.5% нь орчин үеийн гурван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг байна.

Хангамжийн байгууллагаас 49 км хүртэлх зайд байрлалтай ҮҮН-д жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгслийн нийлүүлэлт 69.5%, 50-99 км-т 65.2% байсан бол 100

ба түүнээс дээш км зайд харьцангуй өндөр (78.1%) байгаа нь тогтоогдов. Хангамжийн байгууллагаас алслагдсан зай нь гурван төрлийн ЖСАХ-ийн нийлүүлэлтэнд статистик магадлалтай ялгаа ($p=0.35$) ажиглагдасангүй. (Хүснэгт 7)

Хүснэгт 7. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь (ҮҮН-ээс хангамжийн газар хүртэлх зайгаар)

Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
0-49	69.5	30.5	118
50-99	65.2	34.8	23
100- аас дээш	78.1	21.9	64
Дүн	71.7	28.3	205

Судалгаанд хамрагдсан анхан шатны ҮҮН-ийн гурван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байгаа нь хангамжийн байгууллага хүртэлх зайнаас харьцангуй бага хамааралтай буюу 49 км дотор 71.3%, 50-99 км хүртэл 68.2%, 100 км ба түүнээс дээш үед 73.7% байв. Хоёр дах шатлалын эмнэлгийн хувьд 49 км хүртэл зайтай үед 62.5%, 100 км-ээс дээш үед хангамж 81.0% болж нэмэгдсэн

байдал ажиглагдлаа. Гурав дах шатлалын ҮҮН-үүд зайнаас хамаарахгүй бүгд орчин үеийн гурван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилжээ. (Хүснэгт 8)

Хүснэгт 8. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа хувь (Шатлал, хангамжийн газар хүртэлх зайгаар)

Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)		ҮҮН-ийн хувь		Дүн
		Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
0-49 км	Анхан шат	71.3	28.7	101
	Хоёр дах шатлал	62.5	37.5	16
	Гурав дах шатлал	100.0		1
				118
50-99 км	Анхан шат	68.2	31.8	22
	Хоёр дах шатлал		100.0	1
	Гурав дах шатлал	-	-	-
				23
100-аас дээш км	Анхан шат	73.7	26.3	38
	Хоёр дах шатлал	81.0	19.0	21
	Гурав дах шатлал	100.0	0.0	5
				64
Дүн		71.7	28.3	205

3.2.2 Таван төрлийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгслээр үйлчилгээ үзүүлж буй анхан шатны ҮҮН

Судалгаанд хамрагдсан нийт 205 эмнэлгийн 161 нь анхан шатны эмнэлэг байсан батэдгээрийн 30.4% нь жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн аргаар үйлчилгээ үзүүлж байна.

Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байгаа ҮҮН-ийн хувь Улаанбаатар хотод хамгийн бага (5.7%), байсан бол бусад бүсийн хангамж ойролцоо буюу зүүн бүс (31.2%), төвийн бүс (38.7%), хангайн бүс (40.0%), баруун бүс (57.7%) байлаа. Таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байгаа ҮҮН-ийн байрлаж байгаа бүсүүдэд хангамжийн ялгаа байгаа эсэхийг хи квадратын аргаар шалгахад $p < 0.001$ -ээс бага буюу Улаанбаатар хотын ҮҮН-ийн хангамж бусад бүс, нутгаас эрс муу байдал ажиглагдлаа. (Хүснэгт 9)

Хүснэгт 9. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн **таван төрлийн** эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа анхан шатны ҮҮН-ийн хувь, газарзүйн бүсээр

Бүсчлэлээр	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
Баруун	57.7	42.3	26
Хангай	40.0	60.0	35
Төв	38.7	61.3	31
Зүүн	31.2	68.8	16
Улаанбаатар	5.7	94.3	53
Нийт	30.4	69.6	161

Судалгаанд хамрагдсан хөдөө орон нутгийн ҮҮН-ийн (42.6%), Улаанбаатар хотын (5.7%) нь жирэмслэхээс сэргийлэх таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилгээ үзүүлж байв. Орчин үеийн ЖСАХ-ийн

хангамж ба ҮҮН-ийн хот, хөдөөгийн ялгаа нь статистик ач холбогдол бүхий ($p < 0.001$) байлаа. (Хүснэгт 10)

Хүснэгт 10. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн **таван төрлийн** эм, хэрэгслээр үйлчилж байгаа анхан шатны ҮҮН-ийн хувь, ҮҮН-ийн байршлаар

Байршил	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
Хот	5.7	94.3	53
Хөдөө	42.6	57.4	108
Дүн	30.4	69.6	161

Эм ханган нийлүүлэх байгууллагаас 49 км хүртэлх зайд буюу харьцангуй ойр байрлалтай ҮҮН-үүд жирэмслэхээс сэргийлэх таван төрлийн эм хэрэгслийн нийлүүлэлт 16.8%, 50-99 км үед 59.1% бол харин 100 км ба түүнээс дээш, харьцангуй алслагдсан зайтай үед 50.0% хангамжтай гарсан нь Улаанбаатар хотын ӨЭМТ-ийн хангамж тааруу байгаатай холбоотой байж болох юм. Таван төрлийн ЖСАХ-ийн нийлүүлэлт ба хангамжийн байгууллагаас алслагдсан зайны хамаарлыг бодож үзэхэд ойр байгаа ҮҮН-ийн хангамж статистикийн

ач холбогдол бүхий бага гарсан. (Хүснэгт 11).

Хүснэгт 11. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн **таван төрлийн эм**, хэрэгслээр үйлчилж байгаа анхан шатны ҮҮН-ийн хувь, ҮҮН-ээс эм ханган нийлүүлэх хангамжийн газар хүртэлх зайгаар

Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
0-49	16.8	83.2	101
50-99	59.1	40.9	22
100-аас дээш	50.0	50.0	38
Дүн	30.4	69.6	161

3.2.3 ҮНДЭСНИЙ УДИРДАМЖИЙН ДАГУУ ЭР БЭЛГЭВЧ, УУХ ЭМ, ТАРИАГААР ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЖ БҮЙ ӨЭМТ

Үндэсний удирдамжийн дагуу ӨЭМТ нь эр бэлгэвч, уух эм ба тариагаар үйлчлэх үүрэгтэй ба үнэлгээнд хамрагдсан нийт 85 ӨЭМТ-ийн 70.6% нь удирдамжийн дагуу үйлчилдэг байна. Бүсийн байдлаар судалж үзэхэд төвийн бүс (88.9%) хамгийн өндөр хангамжтай бол, Улаанбаатар хотын ҮҮН (66.0%), зүүн бүсэд 50.0% байв. Үндэсний удирдамжийн дагуу ЖСАХ-ийн нийлүүлэлтэнд бүсийн ялгаанд статистик ач

ходбогдол бүхий ялгаа ($p > 0.51$) илрээгүй. Эм, хэрэгсэл ханган нийлүүлэх байгууллага хүртэл 5 км-ээс дотогш зайтай байрлах ҮҮН-ийн (71.2%), 6 км ба түүнээс дээш бол (68.4%) удирдамжид нийцүүлэн ажиллажээ. Төрийн бус байгууллагын хувьд зөвхөн 1/3 буюу 33.3% нь эр бэлгэвч, уух эм ба тариагаар үйлчилдэг дүнтэй байна. (Хүснэгт 12)

Хүснэгт 12. Эр бэлгэвч, уух эм ба тариагаар үйлчилдэг ӨЭМТ-ийн хувь

Үзүүлэлт	ӨЭМТ-ийн хувь		Дүн
	Эр бэлгэвч, уух эм, тариагаар үйлчилдэг	Эр бэлгэвч, уух эм, тариагаар үйлчилдэггүй	
ӨЭМТ	70.6	29.4	85
Бүсчлэлээр			
Баруун бүс	77.8	22.2	9
Хангайн бүс	76.9	23.1	13
Төвийн бүс	88.9	11.1	9
Зүүн бүс	50.0	50.0	4
Улаанбаатар	66.0	34.0	50
Хангамжийн газраас алслагдсан зай (км-ээр)			
0-5	71.2	28.8	66
6-аас дээш	68.4	31.6	19

Үнэлгээнд хамрагдсан нийт ӨЭМТ-ийн 14.1% нь таван төрлийн орчин үеийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг байна. Бүсийн хангамжийн хувьд баруун бүсийн ӨЭМТ-үүд (44.4%), Улаанбаатар хотын ҮҮН (4.0%), зүүн бүсэд огт хангамжгүй байв. Бүсийн ялгаа хангамжинд статистикийн хувьд үнэн магадлалтай ялгаатай ($p=0.004$)

байв. Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ийн нийлүүлэлтэнд ӨЭМТ-өөс эм ханган нийлүүлэх байгууллага хүртэлх зай 5 км дотор үед 15.2%, 6 км түүнээс дээш үед 10.5 % буюу төдийлөн нөлөөгүй ажээ. (Хүснэгт 13)

Хүснэгт 13. Орчин үеийн **таван төрлийн** ЖСАХ-ээр үйлчилдэг ӨЭМТ-ийн хувь.

ӨЭМТ	ӨЭМТ-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
Бүсчлэлээр			
Баруун бүс	44.4	55.6	9
Хангайн бүс	23.1	76.9	13
Төвийн бүс	33.3	66.7	9
Зүүн бүс	00.	100.0	4
Улаанбаатар	4.0	96.0	50
Хангамжийн газраас алслагдсан зай (км-ээр)			
0-5	15.2	84.7	66
6-аас дээш	10.5	89.5	19
Дүн	14.1	85.9	85

3.2.4 ҮНДЭСНИЙ УДИРДАМЖИЙН ДАГУУ ЭР БЭЛГЭВЧ, УУХ ЭМ, ТАРИА, ЕРӨНДГӨӨР ҮЙЛЧИЛЖ БҮЙ СЭМТ

Үндэсний удирдамжийн дагуу СЭМТ нь эр бэлгэвч, уух эм, тариа ба ерөндгөөр үйлчлэх үүрэгтэй. Удирдамжид заасны дагуу үнэлж үзэхэд 73.2% нь шаардлагатай үйлчилгээ үзүүлдэг дүн гарчээ.

Эр бэлгэвч, уух эм, тариа, ерөндгийн нийлүүлэлт зөвхөн хангайн бүсэд хангалтгүй (57.1%) гарсан боловч бусад бүстэй харьцуулахад (75.0-82.4%) ялгаа бага ажиглагдлаа. СЭМТ-өөс эм, хэрэгсэл нийлүүлэх байгууллага хүртэлх зайнаас ЖСАХ-ийн хангамж хамаарч 49 км хүртэл зайтай үед харьцангуй илүү 81.2% байсан бол 100 км ба түүнээс дээш үед 70.6% хүрч буурчээ. (Хүснэгт 14)

Хүснэгт 14. Эр бэлгэвч, уух эм, тариа, ерөндгөөр үйлчилдэг СЭМТ-ийн хувь

Үзүүлэлт	СЭМТ-ийн хувь		
	Эр бэлгэвч, уух эм, тариа, ерөндгөөр үйлчилдэг	Эр бэлгэвч, уух эм, тариа, ерөндгөөр үйлчилдэггүй	Дүн
СЭМТ	73.2	26.8	71
Бүсчлэлээр			
Баруун бүс	82.4	17.6	17
Хангайн бүс	57.1	42.9	21
Төвийн бүс	81.0	19.0	21
Зүүн бүс	75.0	25.0	12
Улаанбаатар	-	-	-
Хангамжийн газраас алслагдсан зай (км-ээр)			
0-49 км	81.2	18.8	16
50-99 км	71.4	28.6	21
100-аас дээш	70.6	29.4	34
Дүн	73.2	26.8	71

Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг СЭМТ-ийн эзлэх хувь 49.3% байсан ба хамгийн сайн хангамжтай нь баруун бүс (64.7%), хангамж тааруу нь төвийн бүс (38.1%) байв. Хангамжийн байгууллага хүртэлх зай 50-99 км хол байрласан үед 61.9%, харин 49 км дотор байрлаж байгаа СЭМТ-ийн 25.0% нь үйлчилжээ. Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилж байгаа

үед ханган нийлүүлэлтийн байгууллагын зайнаас хамаарч байгаа боловч статистик ач холбогдолгүй ($p=0.07$) байв. (Хүснэгт 15)

Хүснэгт 15. Орчин үеийн таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг СЭМТ-ийн хувь

Үзүүлэлт	СЭМТ-ийн хувь		
	Таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг	Таван төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэггүй	Дүн
СЭМТ	49.3	50.7	71
Бүсчлэлээр			
Баруун бүс	64.7	35.3	17
Хангайн бүс	52.4	47.6	21
Төвийн бүс	38.1	61.9	21
Зүүн бүс	41.7	58.3	12
Улаанбаатар	-	-	-
Хангамжийн газраас алслагдсан зай (км-ээр)			
0-49 км	25.0	75.0	16
50-99 км	61.9	38.1	21
100-аас дээш	52.9	47.1	34
Дүн	49.3	50.7	71

3.2.5 Судалгаа хийх үед жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн аргаар үйлчлэхгүй байсан шалтгаан

Тухайн ҮҮН ЖСАХ-ээр үйлчлэхгүй байгаа шалтгааныг хүснэгт 16-д харуулав. Орчин үеийн ЖСАХ тасарсан гол шалтгаан хангамжаас болсон байдал ажиглагдлаа. ҮҮН-ийн 95.2% нь хангамжийн байгууллагаас шалтгаалж эр бэлгэвчээр үйлчлээгүй байсан бол, эм бэлгэвч (62.1%), уух эм (93.3%), тариа (91.3%), ерөндөг (66.7%), яаралтай уух эм (87.1%) тус тус адил шалтгаанаар тасарчээ. Дараагийн түгээмэл шалтгаан нь ҮҮН-ээс хамаарч тасарсан байдал эм бэлгэвч (7.4%), уух эм (6.7%), яаралтай уух эм (4.8%), суулгац (5.0%) дээр илэрсэн.

Ерөндөг болон суулгацын хувьд сургагдсан ажилтан байхгүй, хэрэглэх нөхцөл бүрдээгүй зэрэг нь үйлчлэхгүй байх дийлэнх шалтгаан болжээ. (Хүснэгт 16)

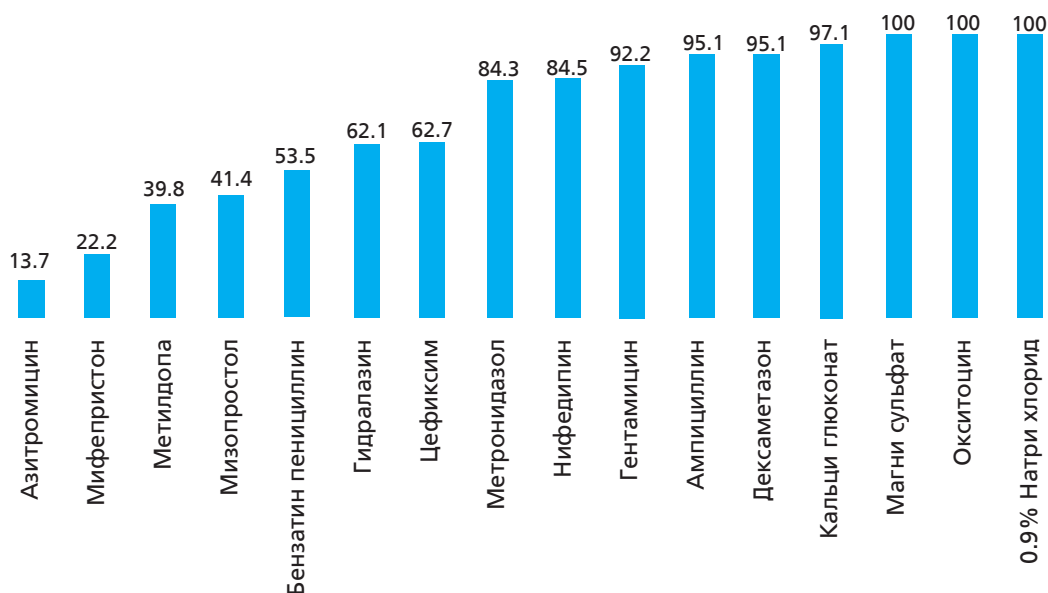
Хүснэгт 16. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл тасарсан шалтгаан

Шалтгаан	Орчин үеийн ЖСАХ						
	Эр бэлгэвч (n=21)	Эм бэлгэвч (n=161)	Уух эм (n=15)	Тариа (n=23)	Ерөндөг (n=15)	Яаралтай уух эм (n=124)	Суулгац (n=40)
Хангамжаас шалтгаалсан	95.2	62.1	93.3	91.3	66.7	87.1	37.5
ҮҮН-ээс шалтгаалсан	-	7.4	6.7	-	-	4.8	5.0
Эмийн сангаар зарагддаг болсон	-	14.3	-	4.3	-	2.4	-
Сургагдсан ажилтан байхгүй	-	-	-	-	20.0	-	35.0
Хэрэглэх нөхцөл бүрдээгүй	-	-	-	-	6.7	-	20.0
Бусад	4.8	16.2	-	4.3	6.7	5.6	2.5

3.3 Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж

ҮҮН дэх эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийн талаар зураг 3-т үзүүлээ. Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-д эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндэд зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт харилцан адилгүй байлаа. Зайлшгүй шаардлагатай Магни сульфат (100.0%) ба Окситоцин (100.0%) бүх ҮҮН-д байгаа дүн гарсан. Антибиотикийн хувьд дийлэнх эмнэлгүүд

Ампициллин (90.6%), Гентамицин (92.2%), Метронидазол (84.3%) хангамжтай байсан ч Цефиксим (62.7%), Бензатин пенициллин (53.5%), Азитромицин (13.7%) зэрэг эмийн хангамж доогуур гарчээ. Даралт бууруулах эмийн хувьд Нифедипин (84.5%), Гидралазин (62.1%) ба Метилдопа (39.8%) зэрэг зарим эмийн хангамж хангалтгүй байна. (Зураг 3)

Зураг 3. ҮҮН дэх эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж

ҮҮН-ийн эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийг шатлалаар үзүүллээ. Халдварын эсрэг эмийн хангамж ҮҮН-ийн шатлалаас төдийлөн хамаарахгүй ойролцоо түвшинд байна. Харин төрөх үеийн тусламж үйлчилгээг илүү олон хүнд үзүүлдэг хоёр ба гурав дах шатлалын эмнэлгийн хувьд Гидралазин, Мизопростол ба Мифепристон зэрэг эмийн хангамж анхан шатны илүү байгаа нь ажиглагдлаа.

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалтанд бүсийн ялгаа өмнө оны судалгаанаас харьцангуй бага илэрсэн. Хот, хөдөөгийн байрлал эмийн хангамжид нөлөөтэй байгаа нь мөн тогтоогдлоо. Хотын ҮҮН-д эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай 11 эм нь хангалтын хувьд хөдөөний эмнэлгээс илүү хувьтай байгаа дүн ажиглагдлаа. Эмийн хангамжид, эмнэлгээс эм нийлүүлэх газар хүртэлх зай нөлөөлөх нь урьд хийгдсэн судалгаанаас багассан байлаа. (Хүснэгт 17)

Хүснэгт 17. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж

Үзүүлэлт	Ампициллин	Азитромицин	Бензатин пенициллин	Дексаметазон	Кальци глюконат	Цефиксим	Гентамицин	Гидралазин	Магни сульфат	Метилдопа	Метронидазол	Мифепристон	Мизопростол	Нифедипин	Окситоцин	0.9% Натри хлорид
ҮҮН-ийн шатлал																
Анхан шат ҮҮН (n=71)	94.3	14.3	50.7	93.0	97.2	60.0	88.7	47.9	100	31.0	80.0	6.0	16.4	83.1	100	100
Хоёр дах шатлалын ҮҮН (n=26)	100	11.5	65.4	100	96.2	69.2	100	92.3	100	61.5	92.3	61.5	96.1	88.5	100	100
Гурав дах шатлалын ҮҮН (n=6)	83.3	16.7	33.3	100	100	66.7	100	100	100	50.0	100	33.3	83.3	83.3	100	100
Бүсчлэлээр																
Баруун (n=24)	95.6	20.8	39.1	95.8	100	26.1	87.5	70.8	100	45.8	79.2	27.3	27.3	75	100	100
Хангай (n=28)	96.4	10.7	50	89.3	100	85.7	96.4	75	100	32.1	89.3	18.5	51.9	89.3	100	100
Төв (n=30)	90.0	13.8	75.9	96.7	96.7	63.3	86.7	50.0	100	53.3	79.3	16.7	40.0	86.7	100	100
Зүүн (n=16)	100	12.5	31.2	100	93.8	62.5	100	37.5	100	18.8	87.5	13.3	26.7	81.2	100	100
Улаанбаатар (n=5)	100	0.0	80	80	80	100	100	100	100	40.0	100	80.0	100	100	100	100
Хот, хөдөө																
Хот (n=5)	100	0.0	80	100	80	100	100	100	100	40	100	80	100	100	100	100
Хөдөө (n=98)	94.8	14.4	52.1	94.9	97.9	60.8	91.8	60.2	100	39.8	83.5	19.1	38.3	83.7	100	100
Менежмент																
Төрийн (n=103)	95.1	13.7	53.5	95.1	97.1	62.7	92.2	62.1	100	39.8	84.3	22.2	41.4	84.5	100	100
ТББ (n=3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хангамжийн байгууллага хүртэлх зай (км-ээр)																
0-49 (n=28)	96.4	10.7	57.1	92.9	96.4	64.3	92.9	67.9	100	42.8	82.1	29.6	48.1	82.1	100	100
50-99 (n=22)	95.2	14.3	50.0	90.9	95.4	66.7	90.9	45.4	100	36.4	71.4	5.0	25.0	90.9	100	100
100-аас дээш (n=53)	94.3	15.1	52.8	98.1	98.1	60.4	92.4	66.0	100	39.6	90.5	25.0	44.2	83.0	100	100
Дүн	95.1	13.7	53.5	95.1	97.1	62.7	92.2	62.1	100	39.8	84.3	22.2	41.4	84.5	100	100

3.3.1 Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж 2012 онд хийгдсэн судалгаагаар хоёр дах шатлалын эмнэлэгт 96.3%, 2013 онд 92.6% байсан бол 2015 онд хийсэн үнэлгээний үед нийлүүлэлт сайжирсан (100.0%) дүнтэй гарсан. Анхан шатны ҮҮН-ийн хувьд 2013 онд 86.3%

байснаа ялимгүй буурч 84.5% болсон. Гурав дах шатлалын хангамж 2013 онд 89.3% байсан нь 2015 онд 83.3% хүрч буурсан байна. (Хүснэгт 18)

Хүснэгт 18. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж, байгууллагын төрлөөр

ҮҮН-ийн шатлал	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжтай	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжгүй	
Анхан шатны ҮҮН	84.5	15.5	71
Хоёр дах шатлалын ҮҮН	100.0		26
Гурав дах шатлалын ҮҮН	83.3	16.7	6
Дүн	88.3	11.7	103

Зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж бүсүүдэд харилцан адилгүй, зүүн бүс болон Улаанбаатар хотын ҮҮН дэх нийлүүлэлт (100.0%) байсан бол төвийн бүсэд (80.0%), баруун бүсэд (83.3%) ба хангайн бүсэд (92.9%) гарчээ. (Хүснэгт 19)

Хүснэгт 19. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж, бүсчлэлээр

Бүсчлэлээр	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжтай	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжгүй	
Баруун бүс	83.3	16.7	24
Хангайн бүс	92.9	7.1	28
Төвийн бүс	80.0	20.0	30
Зүүн бүс	100.0		16
Улаанбаатар	100.0		5
Дүн	88.3	11.7	103

Зайлшгүй шаардлагатай долоон эмийн хангамж нь төрөхийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг Улаанбаатар хотын бүх (100.0%) эмнэлгүүдэд байсан бол хөдөө орон нутгийн ҮҮН-ийн 87.8% нь нөөцөлж, үйлчилгээ үзүүлжээ. (Хүснэгт 20)

Хүснэгт 20. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж (хот, хөдөөгөөр)

Байрлал	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжтай	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжгүй	
Хот	100	0.0	5
Хөдөө	87.8	12.2	98
Дүн	88.3	11.7	103

2015 оны судалгаагаар тухайн ҮҮН-ийн эм, хэрэгслийн ханган нийлүүлэх байгууллагаас хир зайтай байхаас эмийн хангамж төдийлөн хамаарахгүй байгаа нь сайн үзүүлэлт бөгөөд энэ нь сүүлийн жилүүдэд хөдөө орон нутгийн зам харилцаа

сайжирсан, тээврийн хэрэгслийн тоо нэмэгдсэнтэй холбоотой байж болох юм. (Хүснэгт 21)

Хүснэгт 21. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн (хоёр чухал) эмийн хангамж (алслагдсан зайгаар)

Хангамжийн газраас алслагдсан зай (км)	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжтай	Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамжгүй	
0-49	85.7	14.3	21
50-99	81.8	18.2	22
100-аас дээш	91.7	8.3	60
Дүн	88.3	11.7	103

3.3.2 Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн тасарсан шалтгаан

Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн тасарсан гол шалтгаан нь хангамжийн байгууллага болон ҮҮН-ээс болжээ. Хангамжийн байгууллагаас шалтгаалж хамгийн их тасарсан эм нь Азитромицин (41.5%), Метилдопа (54.4%) мөн Бензатин пенициллин (53.5%) байв. ҮҮН-ээс шалтгаалж мөн Азитромицин (41.5%),

Цефиксим (42.9%), Мифепристон (22.4%) мөн Мизопростол (19.0%) тасарчээ. Зарим эмийн хувьд зах зээлд тасарсан байдал уг эмээр үйлчлэхгүй шалтгаан болжээ. Тухайлбал: Бензатин пенициллин (16.3%), Гидралазин (2.8%), Метилдопа (7.0%), Мифепристон (3.4%) ба Мизопростол (4.8%) нь зах зээлд тасарсаны улмаас үйлчлэхгүй байлаа. Сургагдсан ажилтан байхгүй гэсэн шалтгаанаар Мифепристон (32.8%) ба Мизопростол (42.9%) оор үйлчлээгүй тохиолдол гарсан. (Хүснэгт 22)

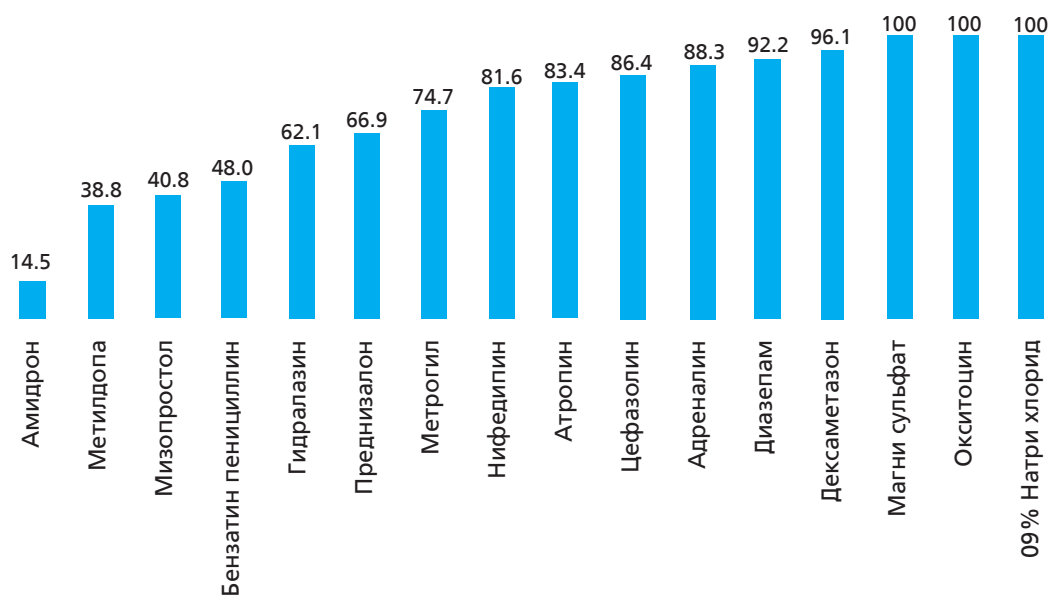
Хүснэгт 22. Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж тасарсан шалтгаан, хувиар

Шалтгаан	Ампициллин (n=7)	Азитромицин (n=84)	Бензатин пенициллин (n=44)	Дексаметазон (n=5)	Кальци глюконат (n=4)	Цефиксим (n=36)	Гентамицин (n=9)	Гидралазин (n=37)	Магни сульфат (n=0)	Метилдопа (n=57)	Метронидазол (n=12)	Мифепристон (n=58)	Мизопростол (n=42)	Нифедипин (n=15)
Хангамжаас шалтгаалсан	42.9	41.5	53.5	40.0	50.0	51.4	42.9	75.0	-	54.4	45.4	27.6	26.2	80.0
ҮҮН-ээс шалтгаалсан	57.1	34.1	14.0	60.0	25.0	42.9	57.1	19.4	-	29.8	45.4	22.4	19.0	20.0
Зах зээлд байхгүй	-	-	16.3	-	-	-	-	2.8	-	7.0	-	3.4	4.8	-
Сургагдсан ажилтан байхгүй	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32.8	42.9	-
Бусад	-	24.4	16.2	-	25.0	5.7	-	2.8	-	8.8	9.2	13.8	7.1	-

3.4 ЭХ БАРИХЫН БА НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ЭМИЙН ХАНГАМЖ

Өмнөх үнэлгээнд зөвхөн НҮБ-ын Хүн амын сангийн стандарт асуумжийн дагуу, жагсаалтад орсон эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийг үнэлдэг байсан. 2015 онд НҮБ-ын Хүн амын сан ба судлаачид харилцан ярилцаж, стандарт эмийн жагсаалтыг өөрийн орны онцлогт тохируулан зарим төрлийн эмийг нэмэн өөрчилж, судалгааны мэдээлэл цуглуулсан. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийн хувьд Магни сульфат, Окситоцин болон 0.9% Натри хлорид тус бүр бүх ҮҮН-д (100.0%) нөөцөнд байлаа. Антибиотикийн ханган нийлүүлэлт ҮҮН-үүдийн хувьд харилцан адилгүй байсан ба Цефазолины бүлгийн эмийн хувьд (86.4%), Метрогил (74.7%) ба Бензатин пенициллин (48.0%) тус бүр үйлчилжээ. ҮҮН-д зарим нэр төрлийн эмийн бэлдмэл Дексаметазон

(96.1%), Диазепам (92.2%), Адреналин (88.3%), Атропин (83.4%), Нифедипин (81.6%), Преднизалон (66.9%), Гидралазин (62.1%) мөн түүчлэн Метилдопаг (38.8%) нөөцөндөө байлгаж үйл ажиллагаандаа хэрэглэжээ.

Зураг 4. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж

Уг судалгааг гүйцэтгэх үед эх барихын зайлшгүй шаардлагатай чухал 2 эм болох Окситоцин, Магни сульфат, түүнчлэн 0.9%-ийн Натри хлорид (100.0%) бүх шатлалын нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн ҮҮН-ийн нөөцөнд байжээ.

Антибиотик эмийн хангамж баруун бүсэд Цефазолин 75.0%, Метрогил 62.5%, Бензатин пенициллин 37.5% буюу хамгийн бага үзүүлэлттэй байсан бол төвийн бүсэд Цефазолин (90.0%), Метрогил 76.7%, Бензатин пенициллин 75.9% буюу антибиотикийн хангамжийн үзүүлэлт бусад бүсээс илүү сайн байлаа. Даралт бууруулах эмийн нийлүүлэлт бүс бүрээр ялгаатай байлаа. Баруун бүсэд Нифедипинийн хангамж 70.8%, зүүн бүсэд 75.0% Улаанбаатар хотод 100.0% байсан бол Метилдопагийн хангамж зүүн бүсэд 12.5%, хангайн бүсэд 32.1%, Улаанбаатар хотод 40.0% үлдсэн бүсүүдэд 50.0% тус тус үйлчилсэн үзүүлэлт илрэв.

Адреналины нийлүүлэлт бүсүүдэд харьцангуй тогтвортой зүүн бүсэд 81.2%, бусад бүсэд түүнээс дээш байсан бол, Атропин хангайн бүсэд хамгийн сул 71.4%, баруун бүсэд 79.1%, төвийн бүс 90.0%, зүүн бүс 93.7% ба Улаанбаатарт 100.0% нөөцөнд байв.

Шинээр гаргасан эмийн жагсаалт дах эмийн хамгийн муу хангамжтай нь Амидрон (14.5%), Метилдопа 38.8% болон Бензатин пенициллин 48.8% тус тус байв.

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийг ҮҮН-ийн байрлал хамгийн ойр байрлах агуулахаас 49 км дотор, 99 км хүртэл болон 100 км-ээс дээш алслагдсан гэсэн байдлаар ангилж судалсан. Дийлэнх эмүүдийн хангамж алслагдсан байдлаас хамаарч өөрчлөгдөхгүй байсан боловч Атропин 50 км дотор байрлах ҮҮН-үүдэд 90.5%, 100 км-ээс дээш үед 83.3%, метрогил 85.7%, Диазепам 100.0%-иас 86.7% болж тус тус буурсан үзүүлэлт илэрсэн. (Хүснэгт 23)

Хүснэгт 23. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж

Үзүүлэлт	Амидрон	Дексаметазон	Бензатин пенициллин	Преднизолон	Атропин	Цефазолин	Адреналин	Гидралазин	Магни сульфат	Метилдопа	Метрогил	Диазепам	Мизопростол	Нифедипин	Окситоцин	0.9% Натри хлорид
Байгууллагын төрөл																
Анхан шат (n=71)	11.3	94.4	50.0	56.3	77.5	83.1	84.5	47.9	100	29.6	69.0	91.5	16.9	78.9	100	100
Хоёр дах шатлал (n=26)	19.2	100	53.8	92.3	96.1	96.1	96.1	92.3	100	61.5	84.6	96.1	96.1	88.5	100	100
Гурав дах шатлал (n=6)	33.3	100	0.0	83.3	100	83.3	100	100	100	50.0	100	83.3	83.3	83.3	100	100
Бүсчлэлээр																
Баруун (n=24)	12.5	95.8	37.5	75.0	79.1	75.0	91.7	70.8	100	50.0	62.5	87.5	29.2	70.8	100	100
Хангай (n=28)	3.6	92.9	35.7	53.6	71.4	92.9	92.9	78.6	100	32.1	75.0	92.9	50.0	89.3	100	100
Төв (n=30)	23.3	100	75.9	63.3	90.0	90.0	83.3	46.7	100	50.0	76.7	93.3	40.0	83.3	100	100
Зүүн (n=16)	0.0	93.7	31.2	75.0	93.7	81.2	81.2	37.5	100	12.5	81.2	93.7	25.0	75.0	100	100
Улаанбаатар (n=5)	80.0	100	60.0	100	100	100	100	100	100	40.0	100	100	100	100	100	100
Байршил																
Хот (n=5)	80.0	100	60	100	100	100	100	100	100	40	100	100	100	100	100	100
Хөдөө(n=98)	11.2	95.9	47.4	65.3	82.6	85.7	87.7	60.2	100	38.8	73.4	91.8	37.8	80.6	100	100
Менежмент																
Төрийн (n=103)	14.5	96.1	48.0	67.0	83.5	86.4	88.3	62.1	100	38.8	74.8	92.2	40.8	81.6	100	100
ТББ (n=3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хамгийн ойр байрлах агуулахаас алслагдсан зай																
0-49 (n=21)	23.8	95.2	47.6	42.8	90.5	85.7	85.7	52.4	100	42.9	85.7	100	28.6	80.9	100	100
50-99 (n=22)	4.5	95.4	52.4	77.3	77.3	95.4	86.4	50.0	100	31.8	68.2	100	27.3	81.8	100	100
100-аас дээш (n=60)	15.0	96.7	46.7	71.7	83.3	83.3	90.0	70.0	100	40.0	73.3	86.7	50.0	81.7	100	100

3.4.1 Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж тасарсан шалтгаан

Эмийн хангамж зонхилон хоёр төрлийн шалтгаанаас болж тасарч байгааг хүснэгт 26-д илэрхийлэв. Судалгаанд хамрагдагсдын хариултаас, хамгийн олон давтамжтай тасарсан эмүүдийг сонгож үзэхэд Амидрон (33.7%), Метилдопа (55.5%), Мизопростол

(26.8%) ба Бензатин пенициллин (54.0%) нь хангамжаас шалтгаалж тасарчээ. Амидрон (43.0%), Бензатин пенициллин (18.0%), Преднизолон (48.5%), Метилдопа (31.7%) зэрэг эм нь ҮҮН-ээс хамаарч тасарчээ. Зах зээлд эм тасарсан учир тасарсан хэмээн Бензатин пенициллин (12.0%), Атропин (7.1%), Метилдопа (6.3%)-гийн нөөц ҮҮН-д байхгүй байгааг тайлбарласан байна. (Хүснэгт 24)

Хүснэгт 24. Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж тасарсан шалтгаан

Шалтгаан	Амидрон (n=86)	Дексаметазон (n=6)	Бензатин пенициллин (n=50)	Преднизолон (n=33)	Атропин (n=14)	Цефазолин (n=15)	Адреналин (n=8)	Гидралазин (n=37)	Метилдопа (n=63)	Метрогил (n=22)	Диазепам (n=6)	Мизопростол (n=56)	Нифедипин (n=15)
Хангамжаас шалтгаалсан	33.7	50.0	54.0	30.3	28.6	53.3	62.5	62.2	55.5	18.2	50.0	26.	73.3
ҮҮН-ээс шалтгаалсан	43.0	16.7	18.0	48.5	57.1	20.0	25.0	27.0	31.7	68.2	50.0	25.0	13.3
Зах зээлд байхгүй	-	-	12.0	-	7.1	-	-	-	6.3	-	-	-	-
Сургагдсан ажилтан байхгүй	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42.9	-
Бусад	23.3	33.3	16.0	21.2	7.1	26.7	12.5	10.8	6.3	13.6	-	5.3	13.4

3.5 ЭХ БАРИХЫН БА НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ЗАРИМ ХЭРЭГСЛИЙН ХАНГАМЖ

Өмнөх үнэлгээний дүгнэлтэнд үндэслэн судалгаанд зөвхөн эм төдийгүй нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай зарим нэр төрлийн хэрэгслийн хангамжийг үнэлэх талаар тусгагдсан. Иймээс 2015 оны судалгааны бэлтгэлийн явцад НҮБ-ын Хүн амын сан ба судлаачдын баг харилцан зөвшилцөж, эмийн стандарт жагсаалтанд нэмэлтээр уян зүү, дуслын систем, нярайн амьсгалын маск зэрэг зарим төрлийн зайлшгүй шаардлагатай эмнэлгийн хэрэгслийг жагсааж, мэдээлэл цуглуулсан.

Хүснэгтээс үзэхэд 24 хэмжээтэй уян зүүний хангамж анхан шатанд 71.8%, хоёр дах шатлалд 84.6%, гурав дах шатлалд 83.3% байв. 18 хэмжээтэй уян зүүний хувьд анхан шатанд 74.6%, хоёр дах шатлалд 96.1%, гурав дах шатлалд 83.3% тус тус нөөцөлжээ.

Дуслын системийн нийлүүлэлт анхан шатанд 98.6% бусад шатлалын ҮҮН-үүдэд 100.0% байгаа нь ажиглагдлаа. Нярайн амьсгалын маск хоёр, гурав дах шатлалын эмнэлгүүдэд тус бүр 100.0% , анхан шатанд дутуу нярайн маск 80.0%, гүйцэд нярайн маск 97.2% байжээ. Бүсчлэлийн хувьд харилцан адилгүй байсан ба Улаанбаатар хотын хэрэгслийн нийлүүлэлт харьцангуй илүү байдалтай гарсан. ҮҮН-ийн ханган нийлүүлэх байгууллагаас алслагдсан байдал хэрэгслийн хангамжид статистик ач холбогдол бүхий нөлөө үзүүлээгүй. (Хүснэгт 25)

Хүснэгт 25. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай зарим хэрэгслийн хангамж

Үзүүлэлт	Уян зүү 24 G	Уян зүү 18 G	Дуслын систем	Амбу	Дутуу нярайн амьсгалын маск	Гүйцэд нярайн амьсгалын маск	Хүчилтөрөгчийн баллон/өтгөрүүлэгч	Насанд хүрсэн хүний амьсгалын маск	Салиа соруулах гуурс
Тусламжийн шатлал									
Анхан шат (n=71)	71.8	74.6	98.6	95.8	80.0	97.2	91.4	97.2	88.7
Хоёр дах шатлал (n=26)	84.6	96.1	100.0	96.1	100.0	100.0	100.0	92.3	100.0
Гурав дах шатлал (n=6)	83.3	83.3	100.0	100	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Бүсчлэлээр									
Баруун (n=24)	75.0	87.5	100.0	95.8	91.7	100.0	87.5	95.8	83.3
Хангайн (n=28)	78.6	75.0	96.4	92.8	82.1	96.4	92.8	96.4	89.3
Төвийн (n=30)	63.3	80.0	100.0	100	80.0	96.7	100.0	96.7	96.7
Зүүн (n=16)	87.5	81.2	100.0	100	93.3	100.0	93.7	100.0	100.0
Улаанбаатар (n=5)	100	80.0	100.0	80.0	100.0	100.0	100.0	80.0	100
Байршил									
Хот (n=5)	100	80.0	100.0	80.0	100.0	100.0	100.0	80.0	100
Хөдөө (n=98)	74.4	80.6	98.9	96.9	85.6	97.9	93.8	96.9	91.8
Менежмент									
Төрийн (n=103)	75.7	80.6	99.0	96.1	86.3	98.0	94.1	96.1	92.2
ТББ (n=3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Хангамжийн газраас алслагдсан зай (км)									
0-10 (n=21)	61.9	95.2	100.0	90.5	75.0	95.2	85.7	90.5	95.2
10-50 (n=22)	81.8	68.2	95.4	100	81.8	95.4	90.9	100.0	90.9
50-иас дээш (n=60)	78.3	80.0	100.0	96.7	91.7	100.0	98.3	96.7	91.7

3.5.1 ЭХБАРИХЫНБАНӨХӨНҮРЖИХҮЙНЭРҮҮЛМЭНДИЙНТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДЛАГАТАЙ ЗАРИМ ХЭРЭГСЭЛ ТАСАРСАН ШАЛТГААН

Үнэлгээ хийх үед хамгийн их тасарсан хэрэгсэл нь 24 хэмжээний уян зүү байсан ба 56.5% нь хангамжийн байгууллагаас, 30.4% ҮҮН-ээс хамаарсан бол, уян зүү 18-ын хувьд 58.8% хангамжаас, 35.2% нь ҮҮН-ээс шалтгаалж тус тус тасарсан байлаа.

Амьсгалын маскнаас дутуу нярайн маск хамгийн их тасалдалтай байсан ба тасарсан зонхилох шалтгаанд 46.1% нь хангамжаас, 38.5% нь ҮҮН-ээс, 7.7% нь зах зээлд байхгүй, 7.7% нь бусад шалтгаанаас болж тасарсан байлаа. (Хүснэгт 26)

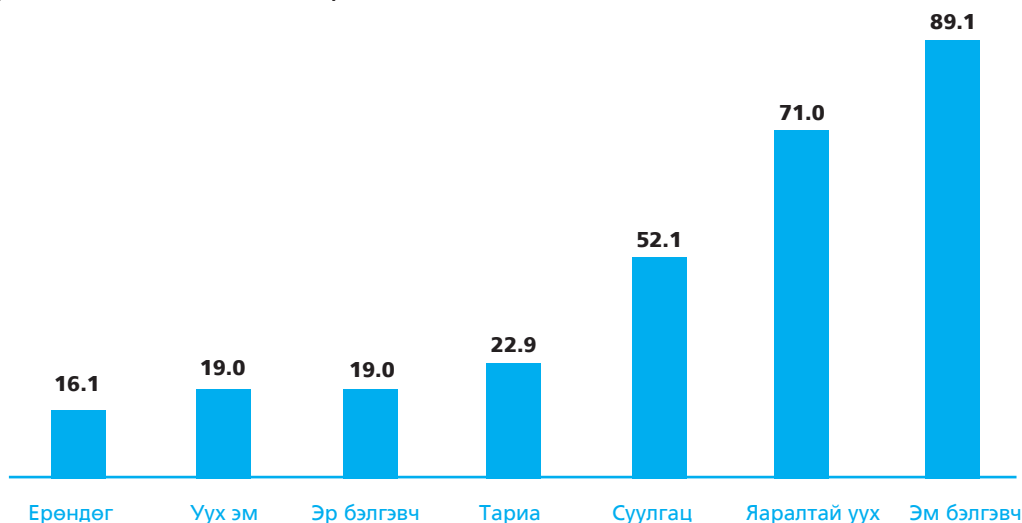
Хүснэгт 26. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд зайлшгүй шаардлагатай зарим хэрэгслийн тасарсан шалтгаан

Шалтгаан	Уян зүү 24 G (n=23)	Уян зүү 18 G (n=17)	Дуслын систем (n=1)	Амбу (n=4)	Дутуу нярайн амьсгалын маск. (n=13)	Гүйцэд нярайн амьсгалын маск (n=2)	Хүчилтөрөгчийн баллон /өтгөрүүлэгч/ (n=6)	Насанд хүрсэн хүний амьсгалын маск (n=3)	Салиа соруулах гуурс
Хангамжаас шалтгаалсан	56.5	58.8	-	75.0	46.1	-	-	66.7	57.1
ҮҮН-ээс шалтгаалсан	30.4	35.2	100.0	25.0	38.5	100.0	50.0	33.3	14.3
Зах зээлд байхгүй	-	-	-	-	7.7	-	-	-	-
Бусад	13.0	5.9	-	-	7.7	-	50.0	-	28.6

3.5.2 ҮҮН-ийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэгслийн нөөц сүүлийн 6 сард тасарсан байдал

Үнэлгээг гүйцэтгэхээс өмнөх 6 сарын хугацаанд орчин үеийн ЖСАХ-ийн тасалдлын байдлыг эм, хэрэгсэл тус бүрээр судалж үзэхэд хамгийн их тасарсан нь эм

бэлгэвч (89.1%), яаралтай уух эм (71.0%), суулгац (52.1%), тариа (22.9%), эр бэлгэвч ба уух эм (19.0%) тасарчээ.

Зураг 5. Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ийн ЖСАХ сүүлийн 6 сард тасарсан байдал

ЖСАХ “өнгөрсөн 6 сарын дотор тасарсан эсэх”-ийг үнэлэхдээ орчин үеийн ЖСАХ-ийн аль нэг төрөл нь өнгөрсөн 6 сар дотор хамгийн багадаа нэг хоногоор тасарч байсан гэсэн тохиолдолд “тасарсан” хэмээн авч үзсэн.

Хүснэгт 27-д үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-д өнгөрсөн 6 сарын байдлаар ЖСАХ тасарсан эсэхийг тусламж үйлчилгээний

шатлалаар үзүүлсэн. Бүх ҮҮН-ийн 93.1%-д аль нэг төрлийн ЖСАХ дор хаяж нэг өдрөөр тасарсан байжээ. Үүнийг эмнэлгийн тусламж үзүүлэх шатлалаар нь судалж үзэхэд гурав дах шатлалын ҮҮН-д бүх төрлийн ЖСАХ тасарсан бол, анхан шатанд 96.6% тасарсан бол хоёр дах шатлалын ҮҮН-ийн 78.9%-д тасарчээ. (Хүснэгт 27)

Хүснэгт 27. Өнгөрсөн 6 сард ЖСАХ-ийн тасалдал (ҮҮН-ийн шатлалаар)

ҮҮН-ийн шатлал	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Өнгөрсөн 6 сард ЖСАХ огт тасраагүй	Өнгөрсөн 6 сард ЖСАХ тасарсан	
Анхан шат	3.4	96.6	161
Хоёр дах шатлал	21.1	78.9	38
Гурав дах шатлал	0.0	100.0	6
Дүн	6.9	93.1	205

ҮҮН-ийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэгслийн нөөцийн сүүлийн 6 сарын тасалдлын байдлыг, бүсчлэлээр үнэлж хүснэгт 28-д үзүүлэв.

Улаанбаатар хотын бүх ҮҮН-үүд сүүлийн 6 сард ЖСАХ-ийн хангамж тасарсан бол

зүүн бүсийн ҮҮН-ийн 5.9%, хангайн бүсийн 7.5%, баруун бүсийн 11.1% ба төвийн бүсийн ҮҮН-ийн 16.7%-д ЖСАХ-ийн хангамж тасраагүй гэсэн үзүүлэлттэй гарав. (Хүснэгт 28)

Хүснэгт 28. Сүүлийн 6 сард ЖСАХ-ийн тасарсан байдал, ҮҮН-ийн бүс нутгаар

Бүсчлэлээр	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Сүүлийн 6 сард ЖСАХ огт тасраагүй	Сүүлийн н 6 сард ЖСАХ тасарсан	
Баруун бүс	11.1	88.9	33
Хангайн бүс	7.5	92.5	42
Төвийн бүс	16.7	83.3	40
Зүүн бүс	5.9	94.1	20
Улаанбаатар	0.0	100.0	70
Дүн	6.9	93.1	205

Үнэлгээ хийхээс өмнөх 6 сард орчин үеийн ЖСАХ тасарсан байдлыг ҮҮН-ийн байршилтай холбож судлахад Улаанбаатар хотод байрласан ҮҮН-ийн нийлүүлэлт бүрэн тасарсан байдал илэрсэн бол хөдөө орон нутгийн эмнэлгүүдийн 10.8% хангамж тасраагүй байжээ. (Хүснэгт 29)

Хүснэгт 29. Сүүлийн 6 сард ЖСАХ-ийн тасалдлын байдал, ҮҮН-ийн байршлаар

Байршил	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Сүүлийн 6 сард ЖСАХ огт тасраагүй	Сүүлийн 6 сард ЖСАХ тасарсан	
Хот	0.0	100.0	70
Хөдөө	10.8	89.2	135
Дүн	6.9	93.1	205

3.5.3 ҮҮН-ИЙН ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА, ХЭРЭГСЛИЙН НӨӨЦ СҮҮЛИЙН 6 САРД ТАСАРСАН ШАЛТГААН

Сүүлийн 6 сард ЖСАХ-ээс эм бэлгэвч хамгийн их буюу 164 тохиолдолд тасарсан байсан ба үүний 66.5% нь хангамжийн байгууллага нийлүүлээгүй хэмээсэн бол 7.3% нь ҮҮН-ээс хамаарсан, 25.0% нь зах зээлд байхгүй, 1.2% нь бусад шалтгаанаар тус тус тасарчээ. Яаралтай уух эм нь 86.0% хангамжаас, 4.9% ҮҮН-ээс, 1.4% зах зээлд байхгүй, 7.7% нь бусад шалтгаанаар тасарсан гэсэн байна. Тарианы хангамжгүй байгаа шалтгааны 89.8% нь хангамжийн байгууллагаас шалтгаалсан бол ҮҮН-ээс шалтгаалж 6.1%, үлдсэн 4.1% нь зах зээлд байхгүйгээс болсон хэмээн хариулжээ.

Суулгацын хувьд нийт тасарсан тохиолдол 48 байсан ба үүний 47.9% хангамжаас, 10.4% нь ҮҮН-ээс, 41.7% нь сургагдсан ажилтан байхгүй шалтгаанаар тасарсан байв. (Хүснэгт 30)

Хүснэгт 30. ҮҮН-д сүүлийн 6 сарын байдлаар ЖСАХ тасарсан шалтгаан

Шалтгаан	ЖСАХ						
	Эр бэлгэвч (n=38)	Эм бэлгэвч (n=164)	Уух эм (n=39)	Тариа (n=49)	Ерэндаг (n=28)	Яаралтай уух эм (n=143)	Суулгац (n=48)
Хангамжаас шалтгаалсан	97.4	66.5	92.3	89.8	67.9	86.0	47.9
ҮҮН-ээс шалтгаалсан	2.6	7.3	7.7	6.1	7.1	4.9	10.4
Зах зээлд байхгүй	-	25.0	-	4.1	-	1.4	-
Сургагдсан ажилтан байхгүй	-	-	-	-	17.9	-	41.7
Бусад	-	1.2	-	-	7.1	7.7	-

3.6 ҮҮН-ИЙН ХАНГАМЖИЙН ТОГТОЛЦОО

Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-үүдэд ЖСАХ, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийг анхан шатанд 40.4%, хоёр дах шатлалд 36.8%, гурав дах шатлалд 33.3%-д нь эм зүйч нар

хариуцан ажиллаж байна. Эм, хэрэгслийн захиалгыг хийхдээ хэрэгцээн дээр үндэслэдэг хэмээн анхан шатны ҮҮН-ийн 63.3% нь хариулсан бол, хоёр дах шатлалд 71.0%, гурав дах шатлалд 50.0% дээрх хариултыг өгчээ. ЖСАХ, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамжийн

захиалгыг хийхдээ маягт ашигладаг гэж судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн 66.7%-75.9% нь хариулсан. Дийлэнх (88.3%-94.4%) ҮҮН-үүд захиалсан эм, хэрэгслийг өөрсдөө хариуцан татах тогтолцоотой нь байлаа.

Эм, хэрэгсэл нийлүүлэх давтамжийг судалж үзэхэд 50.0%-87.0% нь 3-6 сарын хугацаанд хангамж ирдэг хэмээн хариулжээ. (Хүснэгт 31)

Хүснэгт 31. ҮҮН-ийн эмийн хангамжийн тогтолцооны байдал

Хангамжийн тогтолцоо	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=161	Хоёр дах шатлал N=38	Гурав дах шатлал N=6
Эмийн захиалга, хангамжийг хариуцдаг ажилтан			
Эмч	18.6	21.0	33.3
Эх баригч	6.8	26.3	16.7
Эм зүйч	40.4	36.8	33.3
Сувилагч	34.2	15.7	16.7
ЖС эм, хангамжийн захиалгыг хэрхэн хийдэг			
Хэрэгцээнд үндэслэн	63.3	71.0	50.0
Хангамжийн байгууллага	25.5	21.0	33.3
Бусад	11.2	7.8	16.7
Эм, хангамжийн захиалга хийхдээ ямар нэг маягт ашигладаг эсэх			
Тийм (шалгахад байсан)	75.9	70.2	66.7
Тийм (шалгахад байгаагүй)	15.2	16.2	33.3
Үгүй ашигладаггүй	8.9	13.5	0.0
Эм хангамжийн үндсэн эх сурвалж			
Төв эм ханган нийлүүлэх байгууллага	82.6	76.3	66.7
Орон нутгийн эм ханган нийлүүлэх байгууллага	10.6	18.4	33.3
Эмнэлгийн эмийн сан	12.4	0.0	0.0
ТББ			
Донор байгууллага	3.7	5.2	0.0
Хувийн байгууллага	1.9	0.0	0.0
Эм хангамжийг тээвэрлэн авчрах ажлыг хэн хариуцдаг			
Засгийн газар	0.6	0.0	0.0
Орон нутгийн захиргаа	0.6	7.8	0.0
ҮҮН өөрөө	94.4	76.3	83.3
Бусад	4.4	15.7	16.7
Захиалга өгснөөс эм хангамж иртэл дунджаар ямар хугацаа ордог			
<2 долоо хоног	35.6	55.2	50.0
2-4 долоо хоног	12.5	15.7	16.6
1-2 сар	15.0	7.8	16.6
2-4 сар	15.6	7.8	0.0
4-6 сар	13.7	7.8	0.0
6-аас дээш сар	7.5	5.2	16.7
Дунджаар ямар давтамжтай хангалт хийдэг			
2 долоо хоног бүр	4.9	18.4	16.7
Сард 1 удаа	4.9	23.6	16.7
3 сард 1 удаа	36.6	26.3	16.7
6 сард 1 удаа	50.3	23.6	50.0
Жилд 1 удаа	2.4	5.2	
6-аас дээш сар	0.6	2.6	0.0

3.6.1 ҮҮН-ийн хүйтэн хадгалах системийн байдал

Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ийн 71.1%-100.0% нь хүйтэн хадгалах системтэй буюу хөргөгчтэй байсан нь тусгай орчин шаардаж

хадгалдаг эмийг горимын дагуу хадгалах боломжтой байв. (Хүснэгт 32)

Хүснэгт 32. ҮҮН-ийн хүйтэн хадгалах системийн байдал

Хүйтэн хадгалах систем	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн шатлал		
	Анхан шат N=161	Хоёр дах шатлал N=3838	Гурав дах шатлал N=6
Хүйтэн хадгалах систем ашигладаг			
Тийм	71.1	73.6	100.0
Үгүй	28.3	26.3	0.0
Магадлах боломжгүй	0.6	0.0	0.0
Хэрэв тийм гэж хариулсан бол ямар хүйтэн хадгалах системтэй вэ?	n=124	n=30	n=6
Хөргөгч	67.7	100.0	100.0
Бусад	32.3	0.0	0.0
Эрчим хүчний нөөц			
Үндсэний цахилгаан сүлжээ	91.3	100.0	100.0
ҮҮН дээр байрлах эх үүсвэр	8.7	0.0	0.0
Дизель үүсгэвэр	0.0	0.0	0.0

Гэр бүл төлөвлөлтийн сургалтанд хамрагдсан байдлыг тодруулахад “сүүлийн 12 сараас дээш хугацаанд ямар нэгэн сургалтанд хамрагдаагүй” гэж анхан шатны ҮҮН-ийн 30.4%, хоёр дах шатлалын ҮҮН-ийн 26.5%, гурав дах шатлалын ҮҮН-ийн 66.7% нь хариулжээ. Сургалтанд хамрагдсан

эмч нар суулгац тавьж үйлчлэхгүй байгаа шалтгааныг “зориулалтын өрөө байхгүй” хэмээн тодорхойлсон ба дээрх хариултыг анхан шатны ҮҮН-үүд 98.8%, хоёр дах шатлалд 97.4% тус тус байжээ. (Хүснэгт 33).

Хүснэгт 33. Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-ийн эмч, ажилчдын гэр бүл төлөвлөлтийн сургалтанд хамрагдсан байдал

Сургалт	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=161	Хоёр дах шатлал N=38	Гурав дах шатлал N=6
ГБТ-ийн сургалтанд хамрагдсан эмчийн дундаж тоо	3.9	6.3	5.5
Суулгацын сургалтанд хамрагдсан эмчийн дундаж тоо	1.5	2.5	3.3
Хамгийн сүүлд хэзээ сургалтанд хамрагдсан			
Сүүлийн 1 сард	10.9	17.6	-
Сүүлийн 2-6 сард	29.7	35.2	33.3
Сүүлийн 6-12 сард	25.4	20.5	-
Сүүлийн >12 сард	34.1	26.5	66.7
Сургалтанд суулгац тавих талаар заасан уу			
Тийм	24.4	65.5	83.3
Сургалтанд хамрагдсан эмч нар суулгацаар үйлчилж байгаа юу (n=86)	18.6	86.7	100
Хэрэв сургагдсан ажилтан суулгац тавихгүй байгаа бол шалтгааныг дурьд			
Зориулалтын өрөө байхгүй	98.8	97.4	-
Багаж байхгүй	0.6	-	-
Туршлага байхгүй	0.6	-	-
Суулгац байхгүй	0.0	2.6	-
Бусад	0.0	-	-

Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-д дэмжлэгт хяналт сүүлийн 12 сард ирээгүй гэсэн тохиолдол анхан шатанд 23.7%, хоёр болон гурав дах шатлалд 18.4% ба 33.3% тус тус

байсан нь дэмжлэгт хяналтыг төлөвлөгөөтэй зохион байгуулах цаг болсоныг харуулж байна. (Хүснэгт 34)

Хүснэгт 34. ҮҮН-ийн НҮЭМ-ийн үйлчилгээ үзүүлэгч нарын үйл ажиллагаанд дэмжлэгт хяналт хийсэн байдал

Хяналт	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=220	Хоёр дах шатлал N=38	Гурав дах шатлал N=6
Сүүлийн 12 сарын хугацаанд ГБТ, НҮЭМ-ийн талаар хамгийн сүүлд хэзээ шалгалт ирсэн			
<1 сар	7.7	15.7	-
1-3 сар	9.1	15.7	16.7
3-6 сар	30.5	23.6	16.7
6-12 сар	28.7	26.3	33.3
Сүүлийн жилд ирээгүй	23.7	18.4	33.3
Шалгалтын үед дараах зүйлсийг шалгадаг			
Эмч ажилчдын ажил	65.9	76.3	33.3
Эмийн нөөцийн дуусах хугацаа	65.4	84.2	66.7
Хүний нөөц, сургалт	45.0	55.2	33.3
Ажлын чанар, өвчний түүх бичилт, тайланг хугацаандаа өгдөг эсэх	40.4	55.2	66.6
НҮЭМ-ийн тусламж, үйлчилгээний удирдамж мөрдөж ажилладаг	76.8	86.8	83.3
Бусад	9.5	5.2	16.6

3.6.2 ҮҮН-ийн НҮЭМ-ийн удирдамж, протокол ашиглалт

Шатлал харгалзахгүйгээр дийлэнх ҮҮН-д жирэмсний хяналтын ба гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээний талаарх удирдамж, протоколууд бэлэн байлаа. Гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээнд хэрэглэдэг

шалгах хуудсууд анхан шатанд 32.7%, хоёр дах шатлалын ҮҮН-д 45.9% ба гурав дах шатлалын ҮҮН-д 66.7% хэрэглэгдэж байна. (Хүснэгт 35)

Хүснэгт 35. ҮҮН-ийн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн удирдамж, протокол ашиглалт

Удирдамж, протокол	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=161	Хоёр дах шатлал N=38	Гурав дах шатлал N=6
Тус ҮҮН ГБТ-ийн үндэсний (ДЭМБ) удирдамж байгаа эсэх?			
Тийм (шалгахад байсан)	79.2	84.2	83.3
Тийм (шалгахад байгаагүй)	11.3	13.2	16.7
Байхгүй	9.4	2.6	0.0
Тус ҮҮН ГБТ-ийн үйлчилгээнд хэрэглэдэг шалгах хуудастай эсэх?			
Тийм (шалгахад байсан)	32.7	45.9	66.7
Тийм (шалгахад байгаагүй)	20.5	16.2	16.7
Байхгүй	46.7	37.8	16.6
Тус ҮҮН жирэмсний хяналтыг хийх үндэсний (ДЭМБ) удирдамжтай эсэх?			
Тийм (шалгахад байсан)	79.2	92.1	100
Тийм (шалгахад байгаагүй)	9.4	5.3	0.0
Байхгүй	11.3	2.6	0.0
Тус ҮҮН жирэмсний хяналтыг хийхэд хэрэглэдэг шалгах хуудастай эсэх ?			
Тийм (шалгахад байсан)	69.6	84.2	66.7
Тийм (шалгахад байгаагүй)	11.3	5.3	33.3
Байхгүй	18.9	10.5	0.0
Тус ҮҮН эмнэлгийн хог хаягдлыг устгах удирдамжтай эсэх ?			
Тийм (шалгахад байсан)	76.4	84.2	33.3
Тийм (шалгахад байгаагүй)	12.7	13.2	66.7
Байхгүй	10.8	2.6	0.0

ҮҮН-ийн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн удирдамж, протокол ашиглалтын ялгааг хот, хөдөөгөөр авч үзэхэд статистик ач холбогдол бүхий ялгаа ажиглагдсангүй. (Хүснэгт 36)

Хүснэгт 36. ҮҮН-ийн НҮЭМ-ийн удирдамж, протокол ашиглалт (хот, хөдөөгөөр)

Удирдамж, протокол	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл хот хөдөөгөөр	
	Хот N=70	Хөдөө N=135
Тус ҮҮН ГБТ-ийн үндэсний (ДЭМБ) удирдамж байгаа эсэх?		
Тийм (шалгахад байсан)	73.9	83.6
Тийм (шалгахад байгаагүй)	18.8	8.2
Байхгүй	7.2	8.2
Тус ҮҮН ГБТ-ийн үйлчилгээнд хэрэглэдэг шалгах хуудастай эсэх ?		
Тийм (шалгахад байсан)	36.2	31.9
Тийм (шалгахад байгаагүй)	31.9	13.1
Байхгүй	31.9	50.8
Тус ҮҮН жирэмсний хяналтыг хийх үндэсний (ДЭМБ) удирдамжтай эсэх?		
Тийм (шалгахад байсан)	91.3	77.6
Тийм (шалгахад байгаагүй)	2.9	11.2
Байхгүй	5.8	11.2
Тус ҮҮН жирэмсний хяналтыг хийхэд хэрэглэдэг шалгах хуудастай эсэх ?		
Тийм (шалгахад байсан)	78.6	68.9
Тийм (шалгахад байгаагүй)	10.0	11.3
Байхгүй	11.4	19.7
Тус ҮҮН эмнэлгийн хог хаягдлыг устгах удирдамжтай эсэх ?		
Тийм (шалгахад байсан)	76.7	77.3
Тийм (шалгахад байгаагүй)	18.9	9.8
Байхгүй	1.4	12.9

3.6.3 ҮҮН-ийн интернет, мэдээлэл технологийг ашигладаг байдал

Үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ийн 95.7% нь орчин үеийн мэдээлэл, технологийн хэрэгслийг ашигладаг ба анхан шатны эмнэлгийн 54.6%, хоёр дах шатлалын ҮҮН-ийн 60.5%, гурав дах шатлалын ҮҮН-ийн 83.3% нь интернетэд холбогдсон гэжээ.

Тэдгээр ҮҮН-ийн компьютер, мэдээллийн хэрэгсэл нь ихэвчлэн байгууллагын өмч бөгөөд дүн бүртгэл, харилцаа холбоо ба эмч, ажилчдын сургалтанд ашигладаг байна. (Хүснэгт 37)

Хүснэгт 37. ҮҮН-ийн интернет, мэдээлэл технологийг ашигладаг байдал

Интернет, мэдээлэл технологи	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=161	Хоёр дах шатлал N=38	Гурав дах шатлал N=6
Тус ҮҮН орчин үеийн мэдээлэл, технологийн хэрэгслээс аль нэгийг нь ашигладаг эсэх			
Тийм	95.7	97.4	100.0
Үгүй	4.3	2.6	0.0
Магадлах боломжгүй	0.0	0.0	0.0
Хэрэв тийм бол дараах ИМТ-ийн аль төрлийг ашигладаг болох			
Компьютер	100.0	97.4	100.0
Гар утас	83.8	86.8	100.0
Ухаалаг гар утас	29.1	42.1	66.6
Таблет	1.8	5.3	0.0
Интернет холболт	54.6	60.5	83.3
Wi-Fi	53.4	50.0	50.0
Мэдээлэл, технологийн хэрэгслийн хангамж			
Эмч, ажилчдын хувийн өмч	31.1	28.9	33.3
Засгийн өмч	24.2	47.4	50.0
ҮҮН-ийн өмч	88.8	60.5	100.0
Тусламжаар авсан	13.0	36.8	50.0
Бусад	-	2.6	-
ҮҮН-ийн мэдээллийн хэрэгслийн гол зориулалт, ашиглалт			
Өвчтөн бүртгэх	75.8	63.1	100.0
Дүн бүртгэл	93.1	84.2	100.0
Өвчний түүхийг хөтлөх	16.8	26.3	33.3
ЭМ-ийн даатгал, төлбөр	24.2	52.6	83.3
Мөнгө шилжүүлэх ба төлбөр төлөх	10.5	10.5	33.3
Харилцаа холбоо	66.5	71.0	88.3
Ухуулга сурталчилгаа	83.2	81.6	88.3
Эмийн нөөцийг бүртгэх, хянах	50.9	60.5	66.7
Эмч ажилчдын сургалт	85.1	86.8	83.3
Клиник зөвлөгөө алсын зайнаас (мэргэжилтнээс зөвлөгөө авах)	31.7	52.6	100.0
Бусад	8.7	2.6	-

3.6.4 ҮҮН-ийн үйлчилгээний төлбөр

Судалгаанд хамрагдсан дийлэнх төрийн өмчит ҮҮН-үүд зөвлөгөө өгөх, жирэмслэхээс

сэргийлэх эмийн болон үйлчилгээ үзүүлэхдээ төлбөр авдаггүй гэж хариулсан (Хүснэгт 38).

Хүснэгт 38. ҮҮН үйлчлүүлэгчээс төлбөр авч байгаа байдал (шатлалаар)

Төлбөр хийгддэг байдал	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=161	Хоёр дах шатлал N=38	Гурав дах шатлал N=6
Тус ҮҮН ГБТ-ийн зөвлөгөөг төлбөртэй хийдэг эсэх			
Тийм	1.9	0.0	0.0
Үгүй	98.1	100	100
Тус ҮҮН эмийн төлбөр авдаг эсэх			
Тийм	5.0	2.6	0.0
Үгүй	95.0	97.4	100
Тус ҮҮН зарим төрлийн эмнэлгийн үйлчилгээндээ төлбөр авдаг эсэх			
Тийм	3.1	10.5	16.7
Үгүй	96.9	89.5	83.3

Гэр бүл төлөвлөлтийн зөвлөгөөг хотод төлбөртэй үзүүлэх хандлагатай байсан бол хөдөөд эмийн төлбөр авах илүүтэй байгаа

дүр зураг харагдсан ч энэ статистик ач холбогдол бүхий ялгаагүй байлаа. (Хүснэгт 39)

Хүснэгт 39. ҮҮН үйлчлүүлэгчээс төлбөр авч байгаа байдал (хот, хөдөөгөөр)

Төлбөр хийгддэг байдал	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн байршил	
	Хот N=70	Хөдөө N=135
Тус ҮҮН ГБТ-ийн зөвлөгөөг төлбөртэй хийдэг эсэх		
Тийм	2.9	0.7
Үгүй	97.1	99.3
Тус ҮҮН эмийн төлбөр авдаг эсэх		
Тийм	2.9	5.2
Үгүй	97.1	94.8
Тус ҮҮН зарим төрлийн эмнэлгийн үйлчилгээндээ төлбөр авдаг эсэх		
Тийм	4.3	5.2
Үгүй	95.7	94.8

3.6.5 Эмнэлгийн хог хаягдал, устгал

Эмнэлгийн хог хаягдлын устгал нь ҮҮН-ийн шатлалаас хамаарч ялгаатай байдал ажиглагдлаа. Бүх шатлалын дийлэнх ҮҮН хог хаягдлаа эмнэлгийн хог хаягдал устгадаг тусгай албаныхнаар, тусгай шатаадаг

зуухыг ашиглан устгадаг хэдий ч ахуйн хог хаягдалтай хамт устгадаг цөөн тооны анхан шатны ҮҮН байгааг тодорхойлов. (Хүснэгт 40)

Хүснэгт 40. ҮҮН-ийн эмнэлгийн хог, хаягдал устгалын байдал (шатлалаар)

Эмнэлгийн хог хаягдал устгал	Эмнэлгийн шатлал		
	Анхан шат N=161	Хоёр дах шатлал N=38	Гурав дах шатлал N=6
Тус ҮҮН эмнэлгийн хог хаягдлаа хэрхэн устгадаг ?			
Эмнэлгийн хашаанд шатаадаг	5.0	0.0	0.0
Эмнэлгийн хашаанд тусгай газар булдаг	3.1	0.0	0.0
Тусгай шатаадаг зуух ашигладаг	34.2	36.8	16.7
Тусгай хариуцсан албаныхан авч яваад устгадаг	57.7	63.2	83.3

Хөдөө байрлах ҮҮН-үүд дийлэнхдээ хог хаягдлаа тусгай шатаадаг зууханд шатааж байгаа бол хотод тусгай хариуцсан албаар устгуулж байна. (Хүснэгт 41)

Хүснэгт 41. ҮҮН-ийн эмнэлгийн хог хаягдал устгалын байдал (хот, хөдөөгөөр)

Эмнэлгийн хог хаягдал устгал	Эмнэлгийн байршил	
	Хот N=70	Хөдөө N=135
Тус ҮҮН эмнэлгийн хог хаягдлаа хэрхэн устгадаг		
Эмнэлгийн хашаанд шатаадаг	0.0	5.9
Эмнэлгийн хашаанд тусгай газар булдаг	0.0	3.7
Тусгай шатаадаг зуух ашигладаг	2.8	50.4
Тусгай хариуцсан албаныхан авч яваад устгадаг	97.1	32.4
Ахуйн хог хаягдалтай цуг хаядаг	0.0	0.1

3.7 Үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн судалгаа

Үнэлгээний үед нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авч байсан 1690 үйлчлүүлэгчээс сэтгэл ханамжийн судалгаа авсан ба 800 нь анхан шатны ҮҮН-ээс, 770 нь хоёр дах шатлалаас хамрагдсан бол гурав дах шатлалаас 120 хүн тус тус хамрагджээ. Насны ангиллаар авч үзэхэд 19-өөс доош насны үйлчлүүлэгч анхан шатны 0.7%, хоёр дах шатлалд 1.0% буюу маш цөөн байсан. 1998, 2003 онуудад хийгдсэн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн судалгаагаар ЖСАХ-ийн хэрэглээ 15-19 насанд хамгийн бага байсан үр дүнтэй дүйцэж, түүвэрлэлт алдаа бага байгааг харуулж байна. Түүнчлэн 40-өөс дээш насанд бусад насны бүлгээс харьцангуй бага байгаа нь ажиглагдлаа. Эрэгтэйчүүд гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авахаар

эмнэлэгт хандах нь ховор байна. Зонхилох үйлчлүүлэгчид нь гэрлэсэн, дунд болон түүнээс дээш боловсролтой эмэгтэйчүүд байлаа. (Хүснэгт 42)

Хүснэгт 42. Үйлчлүүлэгчдийн талаарх ерөнхий мэдээлэл (шатлалаар)

Ерөнхий мэдээлэл	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=800	Хоёр дах шатлал N=770	Гурав дах шатлал N=120
Насны ангилал			
19-өөс доош нас	0.7	1.0	0.0
20-24 нас	9.2	12.8	9.1
25-29 нас	33.3	31.9	31.6
30-34 нас	21.2	20.6	19.1
35-39 нас	16.7	17.6	25.0
40-49 нас	18.6	15.8	15.0
Хүйс			
Эрэгтэй	1.0	1.4	0.8
Эмэгтэй	99.0	98.6	99.2
Гэрлэлтийн байдал			
Гэрлээгүй	7.0	9.1	4.1
Гэрлэсэн	91.3	90.3	94.1
Салсан	1.6	0.5	1.6
Боловсролын түвшин			
Боловсролгүй	0.6	1.1	1.6
Бага	2.7	3.2	5.8
Дунд, түүнээс дээш	96.6	95.5	92.5
ГБТ-ийн үйлчилгээ авахаар та ҮҮН-д ханддаг тоо			
Сард 1 удаа	30.8	24.8	15.0
2 сард 1 удаа	5.9	4.8	2.5
Сар бүр	45.3	32.7	35.0
Бусад	17.8	37.6	47.5

Үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийг үйлчилгээ үзүүлэгчийн харьцаа, зөвлөгөө өгч байгаа чадвар зэрэг асуултаар үнэлсэн. Анхан шатны эмнэлгээр үйлчлүүлсэн эмэгтэйчүүд хоёр болон гурав дах шатлалын ҮҮН-тэй харьцуулахад сэтгэл ханамж илүү байв. Үйлчилгээ авахын тулд удаан хүлээсэн эсэхийг асуухад гурав дах шатлалд 30.0% нь, хоёр дах шатлалд 23% нь, анхан шатны эмнэлэгт 14.8% нь үйлчилгээ авахын тулд удаан хугацаагаар хүлээсэн гэж хариулсан нь дээд шатлалын эмнэлэг илүү ачаалалтай ажилладагтай холбоотой байж болох юм. (Хүснэгт 43)

Хүснэгт 43. ҮҮН-ээс гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авч байгаа үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийн байдал

Асуумж	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=800	Хоёр дах шатлал N=770	Гурав дах шатлал N=120
Үйлчлүүлэгчийн хандлага			
Та хүссэн үйлчилгээгээ авч чадсан уу ?	97.1	93.5	90.8
Таны хүссэн үйлчилгээг үзүүлэхдээ таны хүслийг харгалзан үзсэн үү ?	95.3	92.4	96.6
Эмч ажилтан тухайн аргыг хэрхэн хэрэглэх талаар танд зааж зөвлөсөн үү?	93.8	90.6	90.0
Тухайн аргын сөрөг гаж нөлөөний талаар зөвлөгөө өгсөн үү?	85.8	82.4	78.3
Хэрэв гаж нөлөө илэрсэн бол ямар арга хэмжээ авах талаар зөвлөгөө өгсөн үү ?	79.5	72.8	75.8
Ямар хүндрэл гарсан үед эмнэлэгт хандах талаар зөвлөгөө өгсөн үү?	84.6	80.2	75.8
Таны дахин эргэж ирсэн хугацаа товлосон уу?	70.2	67.1	75.8
ҮҮН			
Та ГБТ-ийн үйлчилгээ авахын тулд их удаан хүлээсэн үү ?	14.8	22.7	30.0
Танд эмнэлэг хэр цэвэрхэн санагдсан бэ?	96.6	94.0	96.6
Үзлэгийн өрөөнд таны хувийн нууцыг хадгалах тал дээр ямар байсан бэ? (гадны хүн байх, хаалгаар шагайх гм)	69.2	77.5	90.6
Танд тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн хугацаа хангалттай байсан уу?	95.1	91.6	88.3
Үйлчилгээ үзүүлэгчийн хандлага			
Эмч ажилчид тантай эелдэг боловсон харьцсан уу?	94.5	93.8	92.5
Таныг гэр бүлийн төлөвлөлтийн аргыг сонгоход эмнэлгийн ажилтан албан шахалт үзүүлсэн үү ?	3.8	2.9	5.0
Та эмч ажилчдын хандлагад сэтгэл ханамжтай байна уу?	93.3	92.4	85.8
Үр дүн			
Та үйлчилгээнд сэтгэл ханамжтай байна уу?	94.6	92.2	89.1
Та цаашид ГБТ-ийн үйлчилгээ авахын тулд энэ эмнэлгээр үйлчлүүлэх үү?	97.2	96.7	97.5
Та өөрийн хамаатан, найз нөхдөд тус эмнэлгээс ГБТ-ийн тусламж, үйлчилгээ авахыг санал болгох уу?	89.2	88.3	92.5

Хүснэгт 44. ҮҮН-ээс гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авахад үйлчлүүлэгчээс гарах зардал

Зардал	Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн төрөл		
	Анхан шат N=800	Хоёр дах шатлал N=770	Гурав дах шатлал N=120
Та өнөөдөр эмнэлгийн үйлчилгээнд ямар нэг мөнгө төлсөн үү?			
Тийм	28.7	35.0	39.1
Үгүй	71.3	65.0	60.9
Хэрвээ төлсөн бол юунд			
Өвчний бүртгэл (n=168)	20.7	21.5	24.6
Лабораторийн шинжилгээнд (n=62)	8.5	6.6	11.1
ҮҮН-ээс ЖС эм, хэрэгсэл авахад (n=157)	22.1	18.2	19.7
Эмийн сангаас ЖС эм, хэрэгсэл авахад (n=357)	44.9	47.7	39.5
Зөвлөгөө авахад (n=11)	0.3	2.4	1.2
Бусад (n= 26)	3.2	3.3	3.7
ҮҮН рүү юугаар явж ирдэг вэ?			
Алхдаг	52.7	44.8	25.0
Дугуйгаар	0.0	0.1	0.0
Мотоциклоор	1.6	1.5	1.6
Такси, нийтийн унаагаар	29.1	24.9	29.0
Хувийн тээврийн хэрэгслээр	44.1	28.1	44.1
Бусад	0.0	0.3	0.0
Таны амьдарч буй газраас ҮҮН хүртэл хэдэн км вэ?	4.4	10.5	51.6
Та амьдарч байгаа газраасаа эмнэлэг ирэхэд хэдэн төгрөгний зардал гаргадаг вэ?	2998	4249	8040
Та эмнэлгээс буцаад гэртээ харихад хэдэн төгрөгний зардал гаргадаг вэ?	2989	4309	8040
Гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авахад зарцуулах цаг			
Таны амьдарч байгаа газраас эмнэлэг хүрэхэд хэдий хэр хугацаа зарцуулдаг вэ?	1.4	2.1	2.4
ГБТ-ийн үйлчилгээ авахад хэр удаан хүлээдэг вэ (мин)	1.6	1.5	1.4
Эмнэлгээс гэр рүүгээ буцаад явахад ямар хугацаа зарцуулдаг вэ?	1.4	2.1	2.4
Хэрэв та өнөөдөр эмнэлэгт ирээгүй бол юу хийж байх вэ?			
Гэрийн ажил	57.1	53.5	53.3
Мал аж ахуй	7.2	11.1	12.5
Худалдаа	2.2	2.2	16.6
Мэргэшээгүй ажилтан	1.7	1.2	0.8
Мэргэшсэн ажилтан	17.3	15.1	18.3
Бусад	14.2	16.5	13.3
Одоо таны ажлыг хэн хийж байгаа вэ?			
Гэр бүлийн гишүүн	39.2	35.0	33.3
Хамт ажиллагсад	19.5	18.1	21.6
Хэн ч хийгээгүй	41.2	46.7	45.0
Гэрийн ажил хийж байгаа хүнд мөнгө төлсөн үү ?			
Тийм	1.7	3.4	6.9
Үгүй	98.3	96.6	93.1

Ажил хийж байгаа хүнд хэдийг төлсөн бэ? (төг)	11630	14190	27570
Ажилтанд хэн төлбөр төлсөн бэ?			
Өөрөө	83.0	82.0	80.8
Эхнэр/нөхөр	14.5	14.9	17.0
Гэр бүлийн гишүүн	2.0	1.0	0.0
Бусад	0.4	1.0	2.1

2015 оны үнэлгээнд гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авахад үйлчлүүлэгчээс гарах зардлыг судалж үзэхэд анхан шатны ҮҮН-д үйлчлүүлэгчийн 28.7% нь төлдөг гэсэн бол хоёр ба гурав дах шатлалын үйлчлүүлэгчийн 35.0% ба 39.1% нь бүртгэл, шинжилгээ ба эм, хэрэгсэл авахад төлбөр төлдөг гэж хариулжээ. Анхан шатны ҮҮН-д үйлчлүүлэгчид хамгийн ойр 4.4 км, хоёр

дах шатлалын эмнэлгээс 10.5 км, гурав дах шатлалын ҮҮН-ээс 51.6 км зайд байрладаг хэмээн хариулжээ. Энэ зай нь ҮҮН очих төлбөрт шууд хамааралтай. Анхан шатны эмнэлэг орох зардал 2998 төг, хоёр дах шатлалын эмнэлэг 4249 төг бол хамгийн өндөр зардалтай нь гурав дах шатлал ҮҮН хүртэл 8040 төг зарцуулсан байв. (Хүснэгт 44)

IV. БҮЛЭГ. ДҮГНЭЛТ

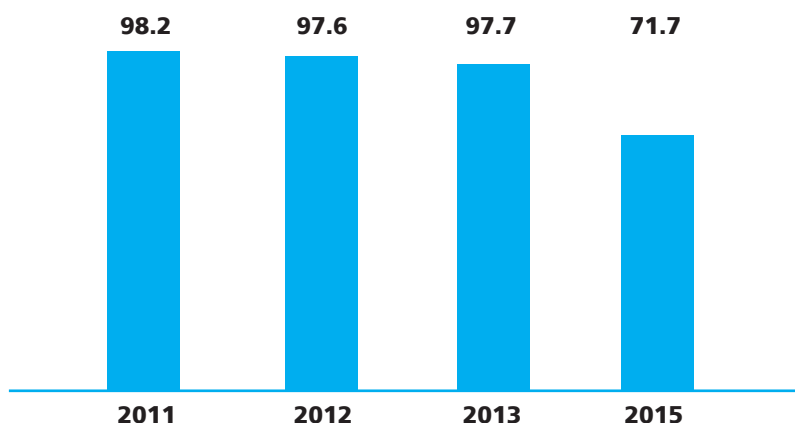
4.1 Гол үр дүнгээс гарсан дүгнэлт

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэгслийн хүртээмж

Энэхүү судалгаагаар Монгол улс дах нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн ҮҮН-үүд (эмнэлэгт) жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэгслийн хүртээмж 2015 онд ямар түвшинд байгааг судаллаа. 2015 оны үнэлгээнд нийт 203 ҮҮН хамрагдсанаас 71.7% нь жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурваас доошгүй төрлийн эм, хэрэгслээр хангагдсан дүнтэй байна. Энэ

үзүүлэлт нь 2013 оны хангамжаас 26.0% буурсан нь анхаарал татаж байна. (Зураг 6)

Анхан шатны ҮҮН-ийн 30.1% нь орчин үеийн тав ба түүнээс дээш төрлийн ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлж байна. Тухайн ҮҮН-ийн байршил, бүс, эм ханган нийлүүлэх газраас хамаарч хангамж нь ялгаатай байна.

Зураг 6. Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурваас доошгүй төрлийн эм, хэрэгслээр хангагдсан байдал (Үнэлгээний оноор)

Орчин үеийн гурван төрлийн ЖСАХ, хангамж ҮҮН-ээс эм ханган нийлүүлэгч хүртэлх зай, бүс ба шатлалаас төдийлөн хамаарахгүй, харин байршлаас шалтгаалж, Улаанбаатар хотод байрласан ҮҮН-ийн хангамж муу байна.

Үндэсний удирдамжид заасны дагуу анхан шатны тусламж үзүүлэх ӨЭМТ-д багадаа гурван төрлийн (эрэгтэй бэлгэвч, уух эм, тариа) орчин үеийн ЖСАХ-ээр хангагдсан байх ёстой. Энэхүү удирдамжийг баримтлан 85 ӨЭМТ-д үнэлгээ хийхэд 70.6% болж 2013 оны үнэлгээний дүнгээс 22.1% доошилсон дүнтэй гарлаа.

Дээрх үндэсний удирдамжийн дагуу орон нутагт СЭМТ нь эрэгтэй бэлгэвч, уух эм, тариа, ерөндөг зэрэг дөрвөн төрлийн орчин үеийн ЖСАХ-ээр үйлчлэх үүрэгтэй бөгөөд 2015 оны үнэлгээгээр 73.2% хангагдсан байгаа нь 2013 онд 96.2% түвшнээс даруй 23.0% буурсан үзүүлэлт болжээ. СЭМТ-

ийн хүртээмж ӨЭМТ-өөс илүү хангамжтай байгаа нь ажиглагдлаа.

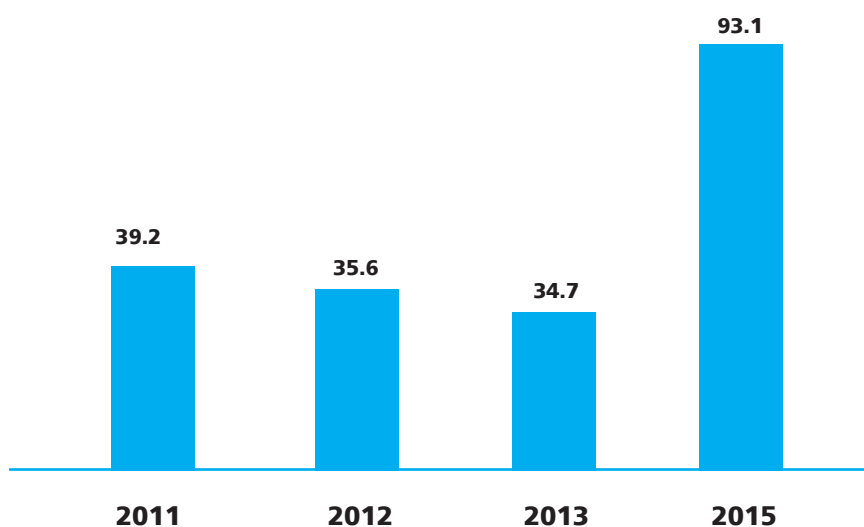
Судалгаанд хамрагдсан ҮҮН-үүдэд орчин үеийн ЖСАХ, уух эм 90.2%, тариа 87.3%, эр бэлгэвч 83.9%, ерөндөг 79.0%, яаралтай уух эм 31.7%, суулгац 25.0%, эм бэлгэвч 9.3% болж тус тус эрс буурсан байна.

Орон нутгийн ҮҮН-ийн 2015 оны ЖСАХ, хангамжийг 3 ба 9 сард нийлүүлэгдсэн тул үнэлгээний мэдээллийг 2015 оны 10-11 сард цуглуулах үед хангалт, бодит байдлаас харьцангуй дээгүүр гарсан байх талтай. Түүнчлэн орчин үеийн ЖСАХ, хангамжийг зөвхөн тодорхой шалгуур хангасан үйлчүүлэгчдэд, регистрийн дугаарыг бүртгэж байгаа байдал судалгааны мэдээлэл цуглуулалтын явцад ажиглагдсан нь эм, хэрэгслийн тасалдлын бодит байдлыг багасгаж, хүртээмжийг илүү дээр байдалтай харагдуулж байх талтай.

Сүүлийн 6 сарын орчин үеийн ЖСАХ-ийн тасалдал

Сүүлийн 6 сард тухайн ҮҮН-д орчин үеийн ЖСАХ-ийн тасалдсан эсэхийг дурын ЖСАХ хамгийн багадаа нэг өдрөөр тасалдсан байдлаар үнэлсэн. Сүүлийн 6 сард ҮҮН-ийн 93.1%-д аль нэг төрлийн ЖСАХ дор хаяж нэг өдрөөр тасарсан дүн гарчээ. Үүнийг өмнөх онуудад хийсэн үнэлгээний дүнтэй харьцуулж Зураг 7-д харуулав.

ЖСАХ тасалдахад ҮҮН-ийн шатлал, байршил, бүс, эм ханган нийлүүлэгчээс алслагдсан байдал нөлөөлсөн байна. Өнгөрсөн 6 сард ЖСАХ-ийн тасалдал ханган нийлүүлэх байгууллагадаа хамгийн ойр байрладаг хотын ҮҮН болон 3 дах шатлалын эмнэлгүүдэд 100%-ийн бүрэн тасалдалтай байна.

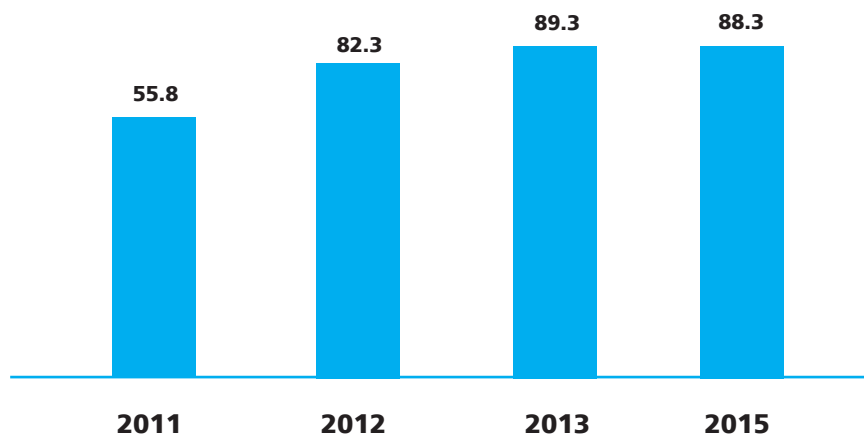

Зураг 7. Сүүлийн 6 сард орчин үеийн ЖСАХ тасалдсан байдал (Үнэлгээний оноор)

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэгсэл тасарсан шалтгаан нь хангамжаас шалтгаалжээ. Түүнчлэн сүүлийн 6 сард орчин үеийн ЖСАХ-ийн тасалдал өндөр байгаа нь олон талын хүчин зүйлс нөлөөлсөн байх талтай ба цаашид ЖСАХ-ийн тасалдалгүй байдлыг хангахад хангамжийг нэмэгдүүлэх, ҮҮН-ийн эм захиалга, нөөцлөх үйл ажиллагааг сайжруулах, тогтмол хяналтын тогтолцоог бүрэлдүүлэх нь чухал байна.

Эх барихын ба НҮЭМ-ийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хүртээмж

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хүртээмж 2015 онд 88.3% байна. Өмнөх онуудын үнэлгээтэй харьцуулсан дүнг Зураг 8-д харуулав.

Зураг 8. Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хангамж (Үнэлгээний оноор)

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн хүртээмж 2013 оны үнэлгээнээс төдийлөн буураагүй, хүртээмж нь ҮҮН-ийн байршил, эм ханган нийлүүлэх байгууллагаас алслагдсан зайнаас хамаарахгүй байгаа нь шат, шатны байгууллага илүү анхаарч ажиллаж байгаагийн илрэл байж болох юм. Цаашдаа одоогийн тогтолцоог сайжруулах, хангамжийг нэмэгдүүлэх, тасалдлыг бууруулж ажиллах нь чухал байна.

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай долоон төрлийн эмийн тасалдал 2015 онд 11.7% байсан ба дийлэнхдээ хангамжийн байгууллага, ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарчээ.

Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн нэн шаардлагатай амин чухал 7 төрлийн эмийн хангалт урьд жилүүдийн адил бараг нэг түвшинд хангагдаж, тасалдал нь нэмэгдээгүй шахам байхад ЖСАХ-ийн хангамж их хэмжээтэй буурсан нь эмчилгээг шүтсэн хуучин арга барил хэвээрээ байгааг харуулж байна.

Хоёр ба гурав дах шатлалд гэр бүл төлөвлөлтийн чиглэлээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамж, зөвлөгөө өгч байгаа байдал, хүлээлт зэрэг гол гол чухал асуудлаар анхан шатны эмнэлгээс доогуур үзүүлэлттэй байгаа нь эмч нараа сургаж бэлтгээгүй, бэлтгэл хангагдаагүй байгаа

үед нөхөн үржихүйн кабинетийг татан буулгаж жирэмсний хяналтын эмч нарт уг үйлчилгээг хариуцуулсантай холбоотой гэж үзэх үндэстэй.

4.2 Судалгаанаас гарсан санал, зөвлөмж

- Засгийн газар, Эрүүл мэнд, спортын яамнаас орчин үеийн ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндэд зайлшгүй шаардлагатай эмийн тогтвортой хангамжийг сайжруулах зорилгоор худалдан авалтын хэмжээг эрс нэмэгдүүлэх, ухуулга нөлөөллийн ажил зохион байгуулах.
- Эрүүл мэндийн байгууллагын шийдвэр гаргагчид нь аливаа судалгааны дүнд дүгнэлт хийж, доголдож байгаа үзүүлэлтүүдийг түлхүү анхаарч, нөөцөө төвлөрүүлэн тогтмол хяналт тавьж ажиллах шаардлагатай. Ингэснээр ҮҮН дэх орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх арга, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмжийг тогтвортой байлгахад эерэгээр нөлөөлөхөд ихээхэн чухал үүрэгтэйг анхааран, цаашдын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөндөө тусган ажиллах.
- Хяналт үнэлгээний цахим тогтолцоог бүрдүүлэх
- Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн

үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмээр хүртээмжтэй тогтвортой хангахын тулд ҮҮН бүрт нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж хариуцах эмч мэргэжилтэнг (СЭМТ, ӨЭМТ Нэгдсэн эмнэлэг, Эрүүл мэндийн газарт гэх мэтээр) албан ёсоор тодорхойлж, баталгаажуулах, Эрүүл мэндийн газар, Эрүүл мэндийн нэгдэл, Нэгдсэн эмнэлгийн дарга, шийдвэр гаргагч нарыг ЖСАХ, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж удирдлагын сургалтанд хамруулж, тогтвортой дэмжлэгт удирдлагаар хангах явдал нэн чухал байна.

- Эм, хэрэгслийн хангамжийн асуудлыг хариуцсан ажилтнуудыг шинээр болон давтан сургалтанд хамруулан, тэднийг чадавхижуулах, төлөвлөгөөтэй, тусгайлсан дэмжлэгт хяналтыг ҮҮН-үүдэд тогтмол хийж байх,
- ЖСАХ, орчин үеийн эм хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эмийн хангалт дээр Улаанбаатар хотын ҮҮН-үүд олон хүнд, үйлчилдэг, ҮҮН олонтойг бодолцон хэрэгцээнд тулгуурлан илүү хуваарилж байх.
- Ерөндөг, суулгац зэрэг тодорхой стандарт орчин шаарддаг орчин үеийн ЖСАХ-ийг хоёр, гурав дах шатлалын бүх эмнэлэгт хүрэлцээтэй нөөцөлж үйлчлэх.
- Эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай 7 төрлийн эмийн хангамж харьцангуй тогтвортой байгаа хэдий ч буурах хандлагатай байгааг анхаарч цаашдын тасралтгүй хангалтанд бүх шатандаа анхаарах
- Цаашид анхан шатны ҮҮН-үүд таваас доошгүй төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлэх бодлого баривал үндэсний бодлого, удирдамж, стандартад энэ асуудлыг тусгаж шийдвэрлэх
- Орчин үеийн ЖСАХ-ийг зах зээлд чөлөөтэй зарж, борлуулах нь хангамжийн байдалд эерэгээр нөлөөлөхийг анхаарч, эрэлтэнд нийцүүлэх
- Үндэсний болон орон нутгийн удирдлагууд, эрүүл мэндийн байгууллага, олон нийтэд ухуулга нөлөөллийн

ажлыг цогцоор зохион байгуулахад мэргэжил арга зүйн ба санхүүгийн болон мэдээлэл харилцааны аргуудыг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх

- ҮҮН-үүд орчин үеийн ЖСАХ-ийн нэр төрлийг олшруулж, үйлчлүүлэгчдэд сонголт хийх боломж олгоход анхаарч ажиллах.
- Гэр бүл төлөвлөлтийн талаар үйлчлүүлэгчдэд үнэн зөв мэдээлэл өгөх, гаж нөлөөг зөв тайлбарлах, үйлчлүүлэгчидтэй харьцах, харилцааны талаар анхаарч ажиллах

1. Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа. Улаанбаатар 2015 он.
2. Монгол улс дах жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн судалгаа 2012 он.
3. Монгол улс дах жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн судалгаа 2013 он.
4. Хүний хөгжлийн тайлан-2011 Улаанбаатар 2011.
5. Эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд 2009, ЭМЯ 2010.
6. Нэгдсэн үндэсний хөгжлийн хөтөлбөр, Үндэсний статистик. Нөхөн үржихүйн судалгаа 2008. Улаанбаатар, 2010.
7. Эрүүл мэндийн салбарын мастер төлөвлөгөө (2006-2015). ЭМЯ, 2006
8. Үндэсний нөхөн үржихүйн дөрөвдүгээр хөтөлбөр (2012-2016), ЭМЯ, 2012
9. Эхийн эндэгдлийг бууруулах стратеги (2005-2010), ЭМЯ, 2005
10. Жирэмслэлт, төрөлт, төрсний дараах, нярайн асаргаа сувилгаа– Нэн шаардлагатай тусламж, үйлчилгээ, ДЭМБ, 2006
11. Нөхөн үржихүйн эм хэрэгслийн аюулгүй байдал, Нэгдсэн үндэсний хөгжлийн хөтөлбөр, 2008

ХАВСРАЛТ 1.

Судалгааны хүн ам, түүвэрлэлт

Судалгааны хүн ам

Монгол улсад гэр бүл төлөвлөлт ба төрөх үеийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг бүх үйлчилгээ үзүүлэгч нэгжийн жагсаалтыг Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар, ЭМСЯ-наас авсан. Энэхүү жагсаалт нь үнэлгээнд хамрагдсан ҮҮН-ийн түүвэрлэлтийн хүрээ болсон. Бүх шатлалын эмнэлгийг төлөөлөх чадвартай байлгах үүднээс шатлал тус бүрээс зайлшгүй хамруулах шаардлагатай эмнэлгийн тоог тодорхойлоход дараах томъёог ашигласан:

$$n = \frac{Z^2 \cdot p(1-p)}{d^2}$$

Үүнд: n- Шатлал тус бүрээс сонгох эмнэлгийн тоо

Z- Z Үнэн магадлал

p- Тухайн эмнэлгийн нийт ҮҮН дотор эзлэх хувь

d- Алдааны хязгаар

Энэхүү судалгааны аргачлалын дагуу Монгол улсад эрүүл мэндийн тусламж үзүүлж буй ҮҮН-ийн шатлал дээр тулгуурлаж түүвэрлэсэн. Манай оронд хоёр ба гурав дах шатлалын эмнэлэг харьцангуй цөөн тул аль болох олон буюу бүх эмнэлгүүдийг хамруулах боломжийг харгалзан үзэж тооцоолсон болно.

Түүвэрлэлт

ҮҮН-ийн түүвэрлэлтийн эхний шатанд Монгол улсад гэр бүл төлөвлөлтийн ба төрөх тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг бүх ҮҮН-ийн жагсаалт тоог гаргасан. (Хүснэгт 45)

Хүснэгт 45. Монгол улсад гэр бүл төлөвлөлт ба төрөх үеийн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг бүх үйлчилгээ үзүүлэгч нэгжийн тоо (Засаг захиргааны нэгж, бүсчлэлээр)

№	Захиргааны нэгж аймаг, дүүрэг	ҮҮН-ийн шатлал				Нийт
		Гурав дах шатлал	Хоёр дах шатлал	Анхан шат	ТББ-ын эмнэлэг	
Улаанбаатар (дүүрэг)						
1	Багахангай			1		1
2	Багануур		1	4		5
3	Баянгол	1	1	21	1	23
4	Баянзүрх		3	31		34
5	Чингэлтэй		2	19		22
6	Хан-Уул		2	14		16
7	Налайх		1	4		5
8	Сонгино-Хайрхан		4	26		30
9	Сүхбаатар		3	18	1	21
	Нийт	1	17	138		157
Баруун бүс						
1	Баян-Өлгий		1	15		16
2	Говь-Алтай		1	22		23
3	Завхан		2	31		33
4	Увс		1	22		23
5	Ховд	1	1	21		23
Хангайн бүс						
6	Архангай		1	24 (5)		25
7	Баянхонгор		1	26		27
8	Булган		1	17		18
9	Орхон	1	0	12		13
10	Өвөрхангай	1	1	24	1	26
11	Хөвсгөл		1	29		30
Төвийн бүс						
12	Дархан-Уул		1	8		9
13	Дорноговь		2	17		19
14	Дундговь		1	18		19
15	Говьсүмбэр		1	3		4
16	Өмнөговь	1		15		16
17	Сэлэнгэ		2	24		26
18	Төв		1	28		29
Зүүн бүс						
19	Дорнод	1	0	15		16
20	Хэнтий		2	24		26
21	Сүхбаатар		1	16		17
	Нийт	5	22	411		438
	Нийт	6	38	549	3	596

Монгол улсад эрүүл мэндийн тусламж үзүүлж буй ҮҮН-ийн шатлал тус бүрийн эзлэх хувийг нийт ҮҮН-ийн тоонд тогтоосон. (Хүснэгт 46)

Хүснэгт 46. ҮҮН-ийн шатлалын харьцангуй хувь

Үзүүлэлт	Гурав дах шатлал	Хоёр дах шатлал	Анхан шат (ӨЭМТ, СЭМТ)		ТББ-ын эмнэлэг	Нийт
			138	411		
ҮҮН-ийн тоо	6	38	549		3	596
Харьцангуй хувь	0.0099	0.066	0.91 0.25	0.75	0.011	100

Шатлал тус бүрээс төлөөлөх чадвартай ҮҮН-ийн тооцоолол

ЖСАХ-ийн хангалтын хөтөлбөр хэрэгжиж буй эхний хүрээний орнуудад түүвэрлэлтийг тооцохдоо тодорхой итгэлцлийн хүрээнд ҮҮН-ийн шатлал тус бүрийг төлөөлөх чадвартай гэж тооцсон.

Үнэн магадлал Z-оноо = 95% ба алдааны хязгаар 5% гэсэн нөхцлөөр тооцож, гурав дах шатлалын эмнэлгийн түүврийн тоог томъёогоор тооцоолоход:

$$n = Z^2 \frac{p(1-p)}{d^2} = \frac{(1.96)^2 \times (0.009)(1-0.009)}{(0.05)^2} = 13.7$$

Түүнчлэн үнэн магадлал Z-оноо = 95% ба алдааны хязгаар 5% гэсэн нөхцлөөр тооцож, хоёрдугаар шатлалын эмнэлгийн түүврийн тоог тооцоолоход:

$$n = Z^2 \frac{p(1-p)}{d^2} = \frac{(1.96)^2 \times (0.066)(1-0.066)}{(0.05)^2} = 94.7$$

$$d^2 = (0.05)^2$$

Анхан шатны ҮҮН-ийн түүврийг үнэн магадлал Z-оноо = 95% ба алдааны хязгаар 5% гэж тооцон эмнэлгийн түүврийн тоог тооцоолоход:

$$n = Z^2 \frac{p(1-p)}{d^2} = \frac{(1.96)^2 \times (0.911)(1-0.911)}{(0.05)^2} = 156.8$$

ТББ-ын эмнэлгийн түүврийг үнэн магадлал Z-оноо = 95% ба алдааны хязгаар 5% гэсэн нөхцлөөр тооцоход:

$$n = Z^2 \frac{p(1-p)}{d^2} = \frac{(1.96)^2 \times (0.011)(1-0.011)}{(0.05)^2} = 16.71$$

Дээрх томъёогоор тооцоолсон жагсаалтыг хүснэгт 47- д илэрхийлэв.

Хүснэгт 47. Түүвэрлэлт хийхэд шатлал тус бүрийн эмнэлэгээс сонгогдсон ҮҮН-ийн тоо

Үзүүлэлт	ҮҮН-ийн шатлал				Нийт
	Гурав дах шатлал	Хоёр дах шатлал	Анхан шат	ТББ-ын эмнэлэг	
Үнэн магадлал - Z оноо = 95% (Z= 1.96) ба алдааны хязгаар 5% (d= 0.05)	14	95	156	17	251
Жагсаалтад байгаа ҮҮН-ийн тоо	6	38	549	3	596

Түүвэрлэлтийн хэмжээг үйлчилгээ үзүүлж буй ҮҮН-ийн тоонд тохируулан залруулсан нь

Хүснэгт 47-д үзүүлснээр хоёр ба гурав дах шатлалын эмнэлгүүдийн түүврийн тоо нь жагсаалтанд байгаа тооноос давж байна. Энэ нь түүврийн жагсаалт хэвийн тархалттай гэж тооцож байгаа учир анхан шатны эмнэлэгтэй харьцуулахад хоёр ба гурав дах шатлалын эмнэлэг хэрэгцээт тооноос цөөн байгааг харуулж байна. Иймд хүснэгт 48-д үзүүлсний дагуу бүх

хоёр ба гурав дах шатлалын бүх ҮҮН-ийг түүвэрлэлтэд оруулна.

- Гурав дах шатлалын бүх 6 ҮҮН үнэлгээнд хамрагдсан.
- Хоёр дах шатлалын бүх 38 ҮҮН үнэлгээнд оролцсон.
- Анхан шатны эмнэлэг нийт 549 ҮҮН-ийн 28.2 буюу 156 нь үнэлгээнд хамрагдсан. Нийт үндэсний хэмжээний 602 ҮҮН-ээс 203 (34%) нь судалгааны түүвэрт орсон.

Хүснэгт 48. Шатлал тус бүрийн эмнэлгээс сонгогдсон ҮҮН-ийн тоо

Үзүүлэлт	ҮҮН-ийн шатлал				ҮҮН-ийн шатлал
	Гурав дах шатлал	Хоёр дах шатлал	Анхан шат	ТББ-ын эмнэлэг	
Үнэн магадлал -оноо = 95% (Z=1.96) ба алдааны хязгаар 5% (d = 0.05)	6	38	156	3	203

Түүвэрлэлтийн хэмжээг бүс тус бүрт оногдох хувийг тооцож үзсэн нь

Түүвэрлэлтэд хамрагдсан шатлал тус бүрийн ҮҮН-ийн эзлэх хувийг бүсчлэлээр тооцож, хүснэгт 49-д харуулав.

Хүснэгт 49. ҮҮН-ийн шатлалын эзлэх хувь, бүсийн байдлаар

№	Аймаг, дүүрэг	ҮҮН-ийн шатлал				Нийт
		Гурав дах шатлал	Хоёр дах шатлал	Анхан шат	ТББ-ын эмнэлэг	
Улаанбаатар (дүүрэг)						
1	Багахангай			0.0018		0.0017
2	Багануур		1	0.0078		0.0083
3	Баянгол	1	1	0.0382	1	0.0419
4	Баянзүрх		3	0.0564		0.0565
5	Чингэлтэй		3	0.0346		0.04
6	Хан-Уул		2	0.0255		0.0291
7	Налайх		1	0.0072		0.0083
8	Сонгино-Хайрхан		4	0.0473		0.0498
9	Сүхбаатар		3	0.0328	1	0.0345
	Улаанбаатар нийт	1	17	0.25		0.27
Баруун бүс						
1	Баян-Өлгий		1	0.0309		0.0291
2	Говь-Алтай		1	0.041		0.0419
3	Завхан		2	0.058		0.0548
4	Увс		1	0.04		0.0419
5	Ховд	1	1	0.036		0.0419
Хангайн бүс						
6	Архангай		1	0.041		0.0415
7	Баянхонгор		1	0.0473		0.0449
8	Булган		1	0.0309		0.0299
9	Орхон	1	0	0.0218		0.0216
10	Өвөрхангай	1	1	0.04	1	0.0432
11	Хөвсгөл		1	0.0528		0.0498
Төвийн бүс						
12	Дархан-Уул		1	0.0146		0.0149
13	Дорноговь		2	0.0309		0.0316
14	Дундговь		1	0.0328		0.0316
15	Говьсүмбэр		1	0.0054		0.0066
16	Өмнөговь	1	0	0.0273		0.0291
17	Сэлэнгэ		2	0.0437		0.0432
18	Төв		1	0.051		0.0482
Зүүн бүс						
19	Дорнод	1	0	0.0273		0.0291
20	Хэнтий		2	0.0437		0.0432
21	Сүхбаатар		1	0.0291		0.0282
	Аймаг нийт	5	21	411		
	Нийт	6	38	549	3	596/1.00

Хүснэгт 50 Шатлал тус бүрээс сонгогдсон ҮҮН-ийн тоо, бүсээр

№	Захиргааны нэгж аймаг, дүүрэг	ҮҮН-ийн шатлал						ТББ-ын	Нийт
		Гурав дах шатлал	Хоёр дах шатлал	Анхдагч шат					
				Нийт	ӨЭМТ	СЭМТ			
Улаанбаатар (дүүрэг)									
1	Багахангай			1	1				1
2	Багануур		1	1	1				2
3	Баянгол	1	1	9	9		1		12
4	Баянзүрх		3	9	9				12
5	Чингэлтэй		3	8	8				11
6	Хан-Уул		2	5	5				7
7	Налайх		0	1	1				2
8	Сонгино-Хайрхан		4	9	9				13
9	Сүхбаатар		3	7	7		1		11
	Нийт	1	17	50	50	-	2		70
Баруун бүс									
1	Баян өлгий		1	4	1	3			5
2	Говь алтай		1	5	2	3			6
3	Завхан		2	7	3	4			9
4	Увс		1	5	2	3			6
5	Ховд	1	1	5	1	4			7
		1	6	26	9	17			33
Хангайн бүс									
6	Архангай		1	6	2	4			7
7	Баянхонгор		1	5	2	3			6
8	Булган		1	5	1	4			6
9	Орхон	1	0	5	4	1			6
10	Өвөрхангай	1	1	7	2	4	1		10
11	Хөвсгөл		1	7	2	5			8
		2	5	35	13	21	1		42
Төвийн бүс									
12	Дархан уул		1	3	2	1			4
13	Дорноговь		2	4	1	3			6
14	Дундговь		1	4	1	3			5
15	Говь сүмбэр		1	2	1	1			3
16	Өмнө говь	1	0	4	1	3			5
17	Сэлэнгэ		2	7	3	4			9
18	Төв		1	6	1	5			7
		1	8	30	9	21			38
Зүүн бүс									
19	Дорнод	1	0	6	2	4			7
20	Хэнтий		2	5	1	4			7
21	Сүхбаатар		1	5	1	4			6
		1	3	16	4	12			20
	Нийт	6	38	156	85	71	3		203

Түүвэрлэлтийн тоог бүсчлэлийн байдлаар тооцож үзэхэд

Хүснэгт 50-д үзүүлсэн ҮҮН-ийн шатлал тус бүр дэх хувийг бүсийн ҮҮН-ийн тоонд тооцож эцсийн байдлаар бүс тус бүрээс үнэлгээнд хамрагдах тухайн шатлалын хамгийн цөөн эмнэлгийн тоог бодож гаргасаныг хүснэгт 50-т үзүүлэв.

ҮҮН-ийг түүвэрлэлтэд сонгосон байдал

Бүс тус бүрдэх нийт ҮҮН-ийг санамсаргүй түүвэрлэлтээр сонгосон ба үүний тулд түүвэрлэлтэд орсон ҮҮН-ийн харгалзах дэс дугаарын тоог статистикийн "R 3.1.3" програмд оруулж, санамсаргүй байдлаар түүвэрлэлтийн тоотой таарах тоог гаргаж авсан. Нийт ҮҮН-ийн жагсаалтаас тухайн тоонд таарах ҮҮН-ийг сонгон авсан. Жишээ нь, Хөвсгөл аймаг нийт 23 сумтай ба түүвэрлэлтэд 5 сум орсон тул санамсаргүй 5 тоог программаар үүсгэж, тухайн тоонд тохирох СЭМТ-ийг нийт 23 сумын жагсаалтаас сонгож авсан.

МОНГОЛ УЛС ДАХ ЖИРЭМСЛЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН ЭМ, ХЭРЭГСЭЛ, ЭХ БАРИХЫН БА НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДАГАТАЙ ЭМИЙН ХҮРТЭЭМЖИЙН СУДАЛГАА

Уг судалгаа нь эрүүл мэндийн байгууллагын мэдээлэл ба үйлчлүүлэгчдээс авах мэдээлэл гэхээс бүрдэнэ.

Эрүүл мэндийн байгууллагын талаарх мэдээллийг авах анхаарах зүйлс: Эмнэлгийн дарга эсвэл тухайн үед ахлан ажиллаж байгаа ажилтнаас мэдээллийг авах ба мэндэлсний дараа өөрийгөө танилцуулж, судалгааны талаар дараах байдлаар тайлбарлана.

- Танай байгууллага уг судалгааны нэгжээр сонгогдсон. Судлаач(би) эмнэлгийн нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгсэл түүний хангамж, гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээний талаар мэдээлэл цуглуулахаар төлөвлөж байна. Судалгааны дүгнэлт зөвлөмжийг ЭМСЯ, бусад удирдах байгууллагуудад танилцуулж, цаашид эм хэрэгслийн хангамжийг бодлогоор дэмжих баримт болгон ашиглах юм.
- Судалгааны зарим мэдээллийг гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авсан үйлчлүүлэгчдээс авах тул та бүхэн боломжоор хангахад тусална уу?
- Судалгаанд мэдээлэл өгсөн хувь хүний талаарх мэдээлэл цаашдын үр дүн, тайланд дурдагдахгүй.
- Та ямар нэг асуултанд хариулахгүй, судалгаанд оролцохоос татгалзах эрхтэй боловч судалгаанд идэвхтэй оролцсноор манай улсад нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үйл ажиллагааг сайжруулахад хувь нэмэрээ оруулах болно.
- Эдгээр асуултанд илүү дэлгэрэнгүй мэдээлэл өгөх мэргэжилтэн байгаа бол бидэнтэй холбож өгнө үү?
- Танд судалгаатай холбоотой ямар нэг асуулт байна уу?
- Та судалгаанд орохыг зөвшөөрч байна уу?

Дахин талархал илэрхийлээд, гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчлүүлэгчдээс асуумж авах зөвшөөрөл авна.

ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Судлаачийн овог, нэр:

Ярилцлагын огноо: 2015 оны сарын-ны өдөр

Ярилцлага: Эхэлсэн цаг:цагминут

Дууссан цаг:цаг.....минут

Судалгаанд оролцогчийн: Овог, нэр:

Албан тушаал:

Холбоо барих утасны дугаар:

Асуумжийг шалгаж, хүлээн авсан судлаачийн нэр/гарын үсэг/.....

Шалгасан огноо: Онсар.....өдөр.....

Байгууллагын мэдээлэл

001: Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн нэр:

002: Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн хаяг: Аймаг/Хот:

Сум/Дүүрэг:

Баг/Хороо:

003: Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн байршил: 1. Хот 2. Хөдөө

004: Эрүүл мэндийн бүтээгдэхүүнийг хадгалж, тогтмол хүлээж авдаг хамгийн ойрын эм ханган нийлүүлэх төв хүртэл танай эмнэлэг хэдэн км зайтай байдаг вэ?

Анхаарах: ЭХЭМҮТ, БОЭТ, Амаржих газрууд, Аймаг, Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг бол Монгол **Эм имплекс концерн-оос**, Өрхийн ЭМТ бол - **Аймаг, дүүргийн ЭМН-ээс**, Сумын ЭМТ бол **Аймгийн ЭМГ-аас, Багийн салбар бол** Сумын ЭМТ-өөс тооцох

Бүлэг 2. Нэгж

005: Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн шатлал:

1. Анхан шатны тусламж үзүүлэх нэгж (Өрх, Сум, Тосгоны эрүүл мэндийн төв)

2. Хоёр дах шатлалын тусламж үзүүлэх нэгж (Амаржих газар, Аймаг, Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг)

3. Гурав дах шатлалын тусламж үзүүлэх эмнэлэг (БОЭТ, ЭХЭМҮТ)

006: Үйлчилгээ үзүүлэх нэгжийн эзэмшлийн хэлбэр:

1. Төрийн 2. Хувийн 3. ТББ 4. Бусад, тодруулна уу.....

007: Танай байгууллага гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ үзүүлдэг үү? 1. Тийм 2. Үгүй (ҮГҮЙ бол, Бүлэг 3-ын 11-14 ба бүлэг 5-ын 19-24 алгасах)

008: Танай байгууллага төрөх үеийн тусламж үзүүлдэг үү? 1. Тийм 2. Үгүй (ҮГҮЙ бол бүлэг 4, 015-017 хүртэл алгасах)

009: Танай байгууллага ХДХВ/ДОХ, илрүүлэх шинжилгээ (сайн дурын шинжилгээ зөвлөгөө, эхээс урагт дамжих халдвараас сэргийлэлт, нөхөн үржихүйн орчин үеийн эмчилгээ) хийдэг үү? 1. Тийм 2. Үгүй

1-5дугаарын хариултуудын сонголтууд:

1. Хангалт муу учир хэрэглэдэггүй
2. Захиалдаг боловч ирдэггүй
3. Хүмүүс хэрэглэж сураагүй
4. Хуваарилалтаар ирдэггүй учир хэрэглэдэггүй
5. Захиалж авдаггүй
6. Огт ирж байгаагүй
7. Хүмүүс хэрэглэдэггүй учир захиалдаггүй
8. Хангамжаар ирэхээ больсон
9. Гадуур зарагддаг болсон учир ирэхээ больсон
10. Анхан шатны эмнэлэгт хийгддэг учир хийдэггүй
11. Бусад

6-9 дугаарын хариултуудын сонголтууд:

1. Эмэгтэйчүүдийн тохижуулсан өрөө байхгүй
2. Хангамжаар ирдэггүй
3. Анхан шатны эмнэлэг учир хийдэггүй
4. Эмэгтэйчүүдийн кабинетад хийдэг учир манайд хийх шаардлагагүй
5. Бага хэмжээний мэс ажилбар ордог учир хийх боломжгүй
6. Эмэгтэйчүүдийн нарийн мэргэжлийн эмч байхгүй
7. Хангамжаар ирдэггүй
8. Хүмүүс хэрэглэхээ больсон учир хийхгүй байгаа
9. Захиалдаггүй
10. Хэрэглэх нөхцөл бүрдээгүй, хүмүүс энэ үйлчилгээг сонгодоггүй
11. Ийм үйлчилгээ үзүүлдэггүй
12. Бусад

Бүлэг 3. ҮҮН дээр хэрэглэгдэж байгаа жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн аргууд (ЖСАХ)

Энэ бүлэгт хариулахын тулд 008 асуултанд гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ үзүүлдэг гэж хариулсан байх ёстой

Асуулт	1. Эрэгтэй бэлгэвч	2. Эмэгтэй бэлгэвч	3. Уух эм	4. Яаралтай, 72 цагийн дотор уух эм	5. Тариа	6. Ерөндөг	7. Суулгац	8. Эмэгтэйн умайн гуурсан хоолойг боох	9. Эрэгтэйн үр дамжуулах хоолойг боох
	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм
010: Үндэсний удирдамжийн дагуу ЖСАХ-ээр тус ҮҮН үйлчилгээ үзүүлэх ёстой юу?	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой	Үйлчилгээ үзүүлэх ёстой

	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй
Мэдээлэл өгч байгаа ажилтантай зөвшилцөж хариулна	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчил-гээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй	Үйлчилгээ үзүүлэх ёсгүй
	(Зөвхөн нэг хариулт сонго)										
011: Хэрэв А10-т ТИЙМ гэж хариулсан бол тухайн ҮҮН уг ЖСАХ-ээр тогтмол үйлчилж байгаа юу	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм	1. Тийм
	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй	2. Үгүй
012: Үндэсний удирдамжийн дагуу жирэмслэхээс сэргийлэх дараах эм, хэрэгслээр тус ҮҮН үйлчилгээ үзүүлэх ёстой боловч А10-т ҮГҮЙ гэж хариулсан бол шалтгааныг тодруул (зөвхөн 1 хариултыг сонго)	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан	1. Хангам-жийн бай-гууллагаас шалтгаалж тасарсан
	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан	2. ҮҮН-ээс шалтгаалж тасарсан

	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа	3. Зах зээлд байхгүй байгаа
	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон	4. Тухайн аргыг үйлчлүүлэгчид хэрэглэхээ больсон
	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....
	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэхэд сургагдсан ажилтан байхгүй
	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэхэд шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй
	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....
	Хэрэв хоёр ба гуравдагч шатлалын ҮҮН бол										
	Хэрэв анхан шатнын ҮҮН бол										
013: Асуулт 012-ын хариулт дээр үндэслэж мэдээлэл өгч байгаа хүнтэй зөвлөлдөж дараах хариуллауудын аль нэгийг сонго.	1. Энэ ҮҮН хоёр хүртэл ЖСАХ-ээр үйлчилдэг										
	2. Энэ ҮҮН гурав ба түүнээс дээш ЖСАХ-ээр үйлчилдэг										
	3. Энэ ҮҮН дөрөв хүртэлх орчин үеийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг										
	4. Энэ ҮҮН тав ба түүнээс дээш орчин үеийн ЖСАХ-ээр үйлчилдэг										

017: Асуулт 014-ийн хариултын дагуу мэдээл өгч байгаа хүнэй зөвшилцөж хариулах	1. Тийм Үг-үүн-нь НӨХӨН ҮРЖИХҮЙНГЭХ БАРИХЫН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДАГАТАЙ 7 эмтэй байна (окситоцин, магни сульфат болон бусад таван эм).	2. Үгүй Үг-үүн-д НӨХӨН ҮРЖИХҮЙНГЭХ БАРИХЫН ЗАЙЛШГҮЙ ШААРДАГАТАЙ 7 эм байхгүй байна (окситоцин, магни сульфат болон бусад таван эм).															
	Эсэн мэнд амаржихуйн болон нөхөн үржихуйн эрүүл мэндийн эм																
Асуулт	1. Ампициллин (Ampicillin) Шалгахад байсан	2. Азитромицин (Azithromycin) Шалгахад байсан	3. Бензатин Пенциллин (Benzathine Penicillin) Шалгахад байсан	4. Дексаметазон (Dexamethasone) Шалгахад байсан	5. Кальци глюконат (Calcium gluconate) Шалгахад байсан	6. Цефиксим (Cefixime) Шалгахад байсан	7. Гентамицин (Gentamicin) Шалгахад байсан	8. Гипралазин (Hydralazine) Шалгахад байсан	9. Магний Сульфат (Magnesium Sulfate) Шалгахад байсан	10. Метилдопа/Донегит (Methyldopa) Шалгахад байсан	11. Метронидазол (Metronidazole) Шалгахад байсан	12. Мифепристон (Mifepristone) Шалгахад байсан	13. Мизопростон (Misoprostol) Шалгахад байсан	14. Нифедипин (Nifedipine) Шалгахад байсан	15. Окситоцин (Oxytocine) Шалгахад байсан	16. Натрийн/Ниннитман уусман (Sodium/compound solution) Шалгахад байсан	
Судлаач өөрийн биеэр асуулт 015-ын дагуу шалгах	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан

Бүлэг 5. Орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгслийг тасралтгүй хангасан байдал

Бүлэг 5. Орчин үеийн жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгслийг тасралтгүй хангасан байдал									
Энэ асуултанд хариулахын тулд асуулт 007-д тийм гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ үзүүлдэг гэж хариулсан байх									
Асуулт	1.Эрэгтэй бэлгэвч	2.Эмэгтэй бэлгэвч	3. Уух эм	4.Яаралтай, 72 цагийн дотор уух эм	5.Тариа	6.Брөндөг	7.Суулгач	8.Эмэгтэйн умайн гуур-сан хоолойг боох	9.Эрэгтэйн үр дамжуу-лах хоолойг боох
Судалгаанаас өмнөх 6 сард жирэмслэхээс сэргийлэх эм, хэрэгслээр тасралтгүй хангагдсан байдал									

									5. Хэрэглэ-хэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэ-хэд сургагдсан ажилтан байхгүй	5. Хэрэглэ-хэд сургагдсан ажилтан байхгүй
									6. Хэрэглэ-хэд шаардагдах шаардагдах шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэ-хэд шаардагдах шаардагдах шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй	6. Хэрэглэ-хэд шаардагдах шаардагдах шаардагдах тоног төхөөрөмж байхгүй
	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....	7. Бусад, тодруул.....

Судалгаа хийх үед ЖСАХ тасарсан байгаа эсэх

021: Тухайн ҮҮН нь судалгааны үеэр ЖСАХ тасарсны улмаас үйлчлэх боломжгүй байна уу? (зөвхөн нэг сонголттой)	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	1.Тийм одоогоор энэ арга тасарсан байна	
	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	2. Үгүй одоогоор энэ арга тасраагүй байна	
022: Асуулт 018-022 хүртэл хариултын дагуу оролцогчтой зөвшилцөж хариулах	Энэ ҮҮН-д аль нэгэн буюу хэд хэдэн ЖСАХ, одоогийн байдлаар тасарсан байна.						Энэ ҮҮН-д бүх төрлийн ЖСАХ огт тасраагүй, одоо ч үйлчилж байна.					
	Иймд тус ҮҮН-д одоогоор аль нэг буюу хэд хэдэн ЖСАХ тасарсан байна						Иймд тус ҮҮН-д аль нэгэн ЖСАХ одоогоор тасраагүй байна.					

Асуулт 021-ийн хувьд сурлаач шалгаж, баталгаажуулах									
ЖСАХ	1.Эрэгтэй бэлгэвч	2.Эмэгтэй бэлгэвч	3.Уух эм	4.Яаралтай, 72 цагийн дотор уух эм	5.Тариа	6.Ерөндөг	7.Суулгац	8.Эмэгтэйн умайн гуурсан хоолойг боох	9.Эрэгтэйн үр дамжуулах хоолойг боох
	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан	Шалгахад байсан
Судлаач өөрийн биеэр асуулт 021-ийн дагуу шалгах	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй	Шалгахад байгаагүй
	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа	Дуусах хугацаа

Бүлэг 6. Хангамжийн тогтолцоо

024: ҮҮН-д хэн эмийн захиалга, хангамжийг хариуцдаг вэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Эмч
	2. Эм зүйч
	3. Сувилагч
	4. Бусад (тодруул) _____
025: Эмнэлгийн байгууллагад ЖСАХ, хангамжийн захиалгыг хэрхэн хийдэг вэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Хэрэгцээн дээр үндэслэж томьёогоор тооцдог
	2. Хангамжийн байгууллага хариуцдаг
	3. Бусад, тодруул.....
026: Эм хангамжийн захиалга хийх болон тайлан гаргахад ямар нэг маягт ашигладаг уу? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Байгаа (нүдээр харна)
	2. Байгаа гэхдээ харж баталгаажуулах боломжгүй
	3. Байхгүй
027: Танай эмнэлгийн эм хангамжийн үндсэн эх сурвалж? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Төвийн эм ханган нийлүүлэх байгууллага
	2. Эмнэлгийн эмийн сан
	3 ТББ
	4. Донор байгууллага
	5. Хувийн байгууллага
028: Эм хангамжийг эмнэлэг рүү тээвэрлэх ажлыг хэн хариуцдаг вэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Засгийн газар
	2. Орон нутгийн захиргаа
	3. Эмнэлэг өөрөө
	4. Бусад(тодруул).....
029: Захиалга өгснөөс эм, хангамж иртэл дунджаар ямар хугацаа ордог вэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Хоёр долоо хоногос бага
	2. Хоёр долоо хоногос нэг сар
	3. 1-2 сар
	4. 2-4 сар
	5. 4-6 сар
	6. 6 сараас дээш
030: Дунджаар ямар давтамжтайгаар хангалт хийдэг вэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Хоёр долоо хоногт нэг удаа
	2. Сард нэг удаа
	3. Гурван сар тутам нэг удаа
	4. Зургаан сар тутам нэг
	5. 4 жилд нэг удаа 6

Бүлэг 7: ҮҮН-ийн хүйтэн хадгалах систем

031: Эмнэлэгт эмийг хүйтэн нөхцөлд хадгалах систем байна уу? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Байна
	2. Байхгүй
	3. Магадлах боломжгүй

032: Хэрэв асуулт 031 –т Байна гэж хариулсан бол ҮҮН-ийн хүйтэн нөхцөлд хадгалж байгаа нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн эм, хэрэгслийг бичнэ үү	
033: Хэрэв асуулт 031-т Байна гэж хариулсан бол хүйтэн системд ямар ямар төхөөрөмжтэй вэ?	1. Цахилгаанаар ажилладаг хөргөгч
	2. Мөстэй хайрцаг (мөсийг тогтмол нэмдэг)
	3. Бусад (тодруул) _____
	4. Асуулт 031 магадлах боломжгүй
034: Хэрэв эмнэлэг хөргөгчтэй бол цахилгааны эх сурвалж	1. Үндэсний цахилгаан сүлжээ
	2. Орон нутгийн цахилгааны эх сурвалж
	3. ҮҮН дээр байрлах эх үүсвэр
	4. Бусад
	5. Магадлах боломжгүй
035: Хүйтэн нөхцөлд хадгалах эм, бодисыг зөв хадгалж байна уу (жишээ нь окситоцин)?	1. Тийм
	2. Үгүй
036: Хэрэв ҮҮН хөргөгч байхгүй бол эм хэрэгслийг хэрхэн хадгалдаг вэ? (бич)	

Бүлэг 8: Гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ, сургалт

036: Энэ эмнэлэгт гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээг үзүүлэх талаар сургагдсан ажилтан байдаг уу?	1. Тийм
	2. Үгүй
037: Хэрэв байдаг бол нийт хэдэн ажилтан сургагдсан бэ?	[.....]
038: Хэн нэг ажилтан тусгайлан ЖС суулгацыг ашиглах аргад суралцсан уу?	1. Тийм
	2. Үгүй
039: Хэрэв тийм бол хэдэн ажилтан суулгац ашиглах аргад суралцсан бэ?	[.....]
040: Сургагдсан ажилтан суулгацын үйлчилгээг үзүүлж байгаа юу? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм
	2. Үгүй
041: Хэрэв асуулт 040-д Үгүй гэж хариулсан бол яагаад сургагдсан ажилтан уг үйлчилгээг үзүүлэхгүй байна вэ? (тодруулж бич)	

042: Хамгийн сүүлд хэзээ энэ эмнэлгийн ажилтан гэр бүл төлөвөлтийн үйлчилгээний сургалтанд хамрагдсан бэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Өнгөрсөн сард
	2. Өнгөрсөн 2-6 сарын хугацаанд
	3. Өнгөрсөн 6-12 сарын хугацаанд
	4. 1 жилээс илүү
043: Сургалтанд суулгац ашиглах талаар заасан уу? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм
	2. Үгүй

Бүлэг 9: Гэр бүл төлөвлөлт, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн дэмжлэгт хяналт

044: Сүүлийн 12 сарын хугацаанд хэзээ хамгийн сүүлд шалгалт ирсэн бэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Сүүлийн нэг сард
	2. Сүүлийн 1-3-н сарын дотор
	3. Сүүлийн 3-6 сард
	4. Сүүлийн 6-12 сард
	5. Сүүлийн жилд ирээгүй
045: Шалгалтын давтамж ямар байдаг вэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Долоо хоног бүр
	2. Сар тутам
	3. Улирал тутам
	4. 6 сар тутамд
	5. Жилд нэг удаа
	6. Огт ирдэггүй
046: Шалгалтын үед дараах зүйлсийн алийг шалгадаг вэ? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Эмч, ажилчдын ажлыг
	2. Эмийн нөөц, дуусах хугацааг
	3. Хүний нөөц, сургалтыг
	4. Өвчний түүхийн бичилт, тайланг цагтаа өгдөх эсэхийг
	5. Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний удирдамжийг мөрдөж байгаа эсэх
	6. Бусад (тодруул).....

Бүлэг 10: Удирдамж протокол ашиглаж байгаа байдал

047: Тус эмнэлэгт гэр бүл төлөвлөлтийн үндэсний (ДЭМБ) удирдамж байгаа эсэх? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм (шалгахад байна)
	2. Тийм (шалгахад байхгүй)
	3. Үгүй, байхгүй
048: Тус эмнэлэгт гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээнд хэрэглэдэг шалгах хуудас байгаа эсэх?	1. Тийм (шалгахад байна)
	2. Тийм (шалгахад байхгүй)
	3. Үгүй, байхгүй
049: Тус эмнэлэг жирэмсний хяналтыг хийх удирдамж байгаа эсэх (үндэсний болон ДЭМБ)? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм (шалгахад байна)
	2. Тийм (шалгахад байхгүй)
	3. Үгүй, байхгүй

050: Тус эмнэлэгт жирэмсэний хяналтыг хийх шалгах хуудас байгаа эсэх? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм (шалгахад байна)
	2. Тийм (шалгахад байхгүй)
	3. Үгүй, байхгүй
051: Тус эмнэлэгт эмнэлгийн хог хаягдлыг хаях удирдамж байгаа эсэх? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм (шалгахад байна)
	2. Тийм (шалгахад байхгүй)
	3. Үгүй, байхгүй

Бүлэг 11: Интернет мэдээллийн технологи (ICT)

052: Тус эмнэлэгт компьютер болон интернет хэрэглэдэг үү(зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм (шалгахад байна)
	2. Тийм (шалгахад байхгүй)
	3. Үгүй, байхгүй
053: Тус эмнэлэгт орчин үеийн мэдээллийн хэрэгслүүдээс юу юуг ашигладаг вэ? (таарах бүх хариултыг сонго)	1. Компьютер
	2. Гар утас
	3. Гар утас ухаалаг
	4. Таблет
	5. Интернет – LAN,
	6. Интернет - Wi-Fi
	7. Бусад.....
054: Мэдээллийн хэрэгслийн хангамж? (таарах бүх хариултыг сонго)	1. Эмч ажилчдын хувийн өмч
	2. Улсын өмч
	3. Эмнэлгийн өмч
	4. Тусламжаар авсан
	5. Бусад
055: Мэдээллийн хэрэгслийн гол зориулалт? (таарах бүх хариултыг сонго)	1. Өвчтнийг бүртгэх
	2. Дүн бүртгэл
	3. Өвчний түүхийг хөтлөх
	4. Эрүүл мэндийн даатгал
	5. Төлбөр шилжүүлэг
	6. Ердийн харилцаа
	7. Ухуулга сурталчилгаа
	8. Эмийн нөөцийг бүртгэх, хянах
	9. Эмч ажилчдын сургалт,
	10. Зөвлөгөө (алсын зайн зөвлөгөө)
	11. Бусад

Бүлэг 12. Хог хаягдал

056: Эмнэлэг хог хаягдлаа хэрхэн хаядаг вэ?	1. Эмнэлгийн хашаанд шатаадаг
	2. Эмнэлгийн хашаанд тусгай газар булдаг
	3. Тусгай шатаадаг зуух ашигладаг
	4. Тусгай хариуцсан албаныхан авч яваад устгадаг
	5. Ахуйн хогтой цуг хаядаг

Бүлэг 13. Үйлчилгээний төлбөр

057: Тус эмнэлгийн өвчтөнд өгөх зөвлөгөө төлбөртэй юу? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм
	2. Үгүй
058: Хэрэв тийм бол зарим төрлийн зөвлөгөө үнэгүй эсэх? (тохирох бүх хариултыг сонго)	1. Гэр бүл төлөвлөлт
	2. Жирэмсний хяналт
	3. Төрөх үеийн тусламж
	4. Төрсний дараах тусламж
	5. Нярайн тусламж үйлчилгээ
	6. 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл
	7. ДОХ-ын тусламж үйлчилгээ
059: Тус эмнэлэг эмийн төлбөр авдаг уу? (зөвхөн нэг хариултыг сонго)	1. Тийм
	2. Үгүй
060: Хэрэв тийм бол зарим төрлийн эмээр үнэгүй үйлчилдэг үү? (тохирох бүх хариултыг сонго)	1. Гэр бүл төлөвлөлтийн
	2. Эхэд хэрэглэгдэх эм
	3. Хүүхдэд хэрэглэгдэх эм
061: Тус эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ төлбөртэй юу?	1. Тийм
	2. Үгүй
062: Хэрэв тийм бол зарим төрлийн үйлчилгээ үнэгүй эсэх (тохирох бүх хариултыг сонго)	1. Гэр бүл төлөвлөлт
	2. Жирэмсний хяналт
	3. Төрөх үеийн тусламж
	4. Төрсний дараах үеийн тусламж
	5. Нярайн тусламж үйлчилгээ
	6. 5 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл
	7. ДОХ-ын тусламж үйлчилгээ
	8. Кесар хагалгаа
	9. Бусад

Анхаарах:

1. Судалгаанд хамрагдаж мэдээлэл өгч, цаг заваа гаргасанд нь талархах
2. Өмнө нь танилцуулсны дагуу гэр бүл төлөвлөлтийн үйлчилгээ авсан үйлчлүүлэгчтэй холбож өгөхийг хүсэх.
3. Үйлчлүүлэгчээс авсан мэдээллийг хэн нэгэн эмч ажилтны эсрэг ашиглахгүйг мэдэгдэх.
4. Үйлчлүүлэгчтэй хийх ярилцлага эхлэхээс өмнө зохих ажилтнаас зөвшөөрөл авах.

Хүснэгт 51. Хувийн эмнэлгийн орчин үеийн ЖСАХ-ийн хангамжийн хувь

ҮҮН-ийн төрөл	Орчин үеийн ЖСАХ						
	Эр бэлгэвч	Эм бэлгэвч	Уух эм	Тариа	Ерөндөг	Яаралтай уух эм	Суулгац
ҮҮН-ийн төрөл							
Хувийн эмнэлэг (n=20)	75.0	15.0	45.0	40.0	95.0	25.0	45.0
Бүсчлэлээр							
Баруун (n=4)	25.0	0.0	25.0	25.0	100.0	25.0	0.0
Хангай (n=6)	66.7	33.3	50.0	66.7	83.3	33.3	50.0
Төвийн (n=5)	100.0	0.0	60.0	40.0	100.0	20.0	100.0
Зүүн (n=2)	100.0	50.0	50.0	0.0	100.0	50.0	50.0
Улаанбаатар (n=3)	100.0	0.0	33.3	33.3	100.0	0.0	0.0
Байршил							
Хот (n=3)	100.0	0.0	33.3	33.3	100.0	0.0	0.0
Хөдөө (n=17)	70.6	17.6	47.0	41.2	94.1	29.4	52.9
Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)							
0-49 (n=12)	66.7	16.7	41.7	33.3	91.7	33.3	41.7
50 ба түүнээс дээш (n=8)	87.5	12.5	50.0	50.0	100.0	12.5	50.0
Дүн	75.0	15.0	45.0	40.0	95.0	25.0	45.0

Хүснэгт 52. Өсвөр үеийн кабинетийн орчин үеийн ЖСАХ-ийн хангамжийн хувь

ҮҮН-ийн төрөл	Орчин үеийн ЖСАХ						
	Эр бэлгэвч	Эм бэлгэвч	Уух эм	Тариа	Ерөндөг	Яаралтай уух эм	Суулгац
ҮҮН-ийн төрөл							
Өсвөр үеийн кабинет (n=23)	73.9	4.3	39.1	21.7	8.7	21.7	0.0
Бүсчлэлээр							
Баруун (n=5)	100	0.0	80.0	60.0	40.0	60.0	0.0
Хангай (n=6)	100	16.7	66.7	16.7	0.0	16.7	0.0
Төв (n=3)	33.3	0.0	33.3	33.3	0.0	33.3	0.0
Зүүн (n=2)	100	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Улаанбаатар (n=7)	42.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Байршил							
Хот (n=7)	42.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Хөдөө (n=16)	87.5	6.2	56.2	31.2	12.5	31.2	0.0
Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)							
0-49 (n=21)	71.4	0.0	33.3	23.8	4.7	19.0	0.0
50 ба түүнээс дээш (n=2)	100	50.0	100	0.0	50.0	50.0	0.0
Дүн	73.9	4.3	39.1	21.7	8.7	21.7	0.0

Хүснэгт 53. Хувийн эмнэлгийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь

ҮҮН-ийн төрөл	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
ҮҮН-ийн төрөл			
Хувийн эмнэлэг	45.0	55.0	20
Бүсчлэлээр			
Баруун	25.0	75.0	4
Хангайн	66.7	33.3	6
Төв	40.0	60.0	5
Зүүн	50.0	50.0	2
Улаанбаатар	33.3	66.7	3
Байршил			
Хот	33.3	66.7	3
Хөдөө	47.1	52.9	17
Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)			
0-50 (n=12)	41.7	58.3	12
50 ба түүнээс дээш (n=8)	50.0	50.0	8
Дүн	45.0	55.0	20

Хүснэгт 54. Өсвөр үеийн кабинетийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь

ҮҮН-ийн төрөл	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн гурван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчлээгүй	
ҮҮН-ийн төрөл			
Өсвөр үеийн клиник	26.1	73.9	23
Бүсчлэлээр			
Баруун	60.0	40.0	5
Хангайн	33.3	66.7	6
Төв	33.3	66.7	3
Зүүн	0.0	100.0	2
Улаанбаатар	0.0	100.0	7
Байршил			
Хот	0.0	100.0	7
Хөдөө	37.5	62.5	16
Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)			
0-50	23.8	76.2	21
50 ба түүнээс дээш	50.0	50.0	2
Дүн	26.1	73.9	23

Хүснэгт 55. Хувийн эмнэлгийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь

ҮҮН-ийн төрөл	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм хэрэгслээр үйлчлээгүй	
ҮҮН-ийн төрөл			
Хувийн эмнэлэг	20.0	80.0	20
Бүсчлэлээр			
Баруун	0.0	100.0	4
Хангайн	50.0	50.0	6
Төв	20.0	80.0	5
Зүүн	0.0	100.0	2
Улаанбаатар	0.0	100.0	3
Байршил			
Хот	0.0	100.0	3
Хөдөө	23.5	76.5	17
Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)			
0-49 (n=12)	25.0	75.0	12
50 ба түүнээс дээш (n=8)	12.5	87.5	8
Дүн	20.0	80.0	20

Хүснэгт 56. Өсвөр үеийн кабинетийн жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслийн хангамжийн хувь

ҮҮН-ийн төрөл	ҮҮН-ийн хувь		Дүн
	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм, хэрэгслээр үйлчилж буй	Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн таван төрлийн эм хэрэгслээр үйлчлээгүй	
ҮҮН-ийн төрөл			
Өсвөр үеийн кабинет	0.0	100.0	23
Бүсчлэлээр			
Баруун	0.0	100.0	5
Хангайн	0.0	100.0	6
Төв	0.0	100.0	3
Зүүн	0.0	100.0	2
Улаанбаатар	0.0	100.0	7
Байршил			
Хот	0.0	100.0	7
Хөдөө	0.0	100.0	16
Хамгийн ойрын эм, хэрэгсэл нийлүүлэх газар хүртэлх зай (км)			
0-49	0.0	100.0	21
50 ба түүнээс дээш	0.0	100.0	2
Дүн	0.0	100.0	23
Бусад	0.4	1.0	2.1

ХАВСРАЛТ 3.

Судалгааг гүйцэтгэсэн ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн

Дарга: Ш.Энхтөр, ЭХЭМҮТ-ийн Ерөнхий захирал
Орлогч дарга: М.Баялаг, ЭХЭМҮТ-ийн Эрдэм, шинжилгээ, сургалт, гадаад харилцаа эрхэлсэн дэд захирал
Нарийн бичгийн дарга: М.Пүрэвтогтох, ЭХЭМҮТ, ҮНҮТ-ийн эрхлэгч
Т.Гантуяа, ЭХЭМҮТ, ТСА-ны дарга

Орон нутагт мэдээлэл цуглуулсан судлаачид

	Аймгийн нэр	Хариуцсан ажилтан
1.	Архангай	М.Пүрэвтогтох, ЭХЭМҮТ
2.	Баян-Өлгий	Ш.Панзила, СХД-ийн ЭМН
3.	Баянхонгор	Ж.Отгонбаатар, ЭХЭМҮТ
4.	Говь-Алтай	
5.	Булган	П.Орхонтуул, ЭХЭМҮТ
6.	Хөвсгөл	
7.	Говьсүмбэр	М.Пүрэвтогтох, ЭХЭМҮТ
8.	Дорноговь	
9.	Дорнод	Д.Янжинсүрэн, АШҮҮИС
10.	Дундговь	М.Пүрэвтогтох, ЭХЭМҮТ
11.	Завхан	Б. Болорцэцэг, ЭХЭМҮТ
12.	Орхон	Б.Номиндэлгэр, ЭХЭМҮТ
13.	Дархан-Уул	Д.Энхмаа, ЭХЭМҮТ
14.	Сэлэнгэ	
15.	Сүхбаатар	Г.Батзул, ЭХЭМҮТ
16.	Төв	М.Пүрэвтогтох, ЭХЭМҮТ
17.	Увс	Ц.Отгонцэцэг, ЭХЭМҮТ
18.	Ховд	С.Ганболд, Амгалан амаржих газар
19.	Хэнтий	И.Даваадорж, МЭБЭЭН
20.	Өвөрхангай	Д.Болормаа, ЭХЭМҮТ
21.	Өмнөговь	Д.Энхмаа, ЭХЭМҮТ

Улаанбаатар хотод мэдээлэл цуглуулсан судлаачид

	Дүүргийн нэр	Хариуцсан ажилтан
1.	Багануур	И.Даваадорж, МЭБЭЭН
2.	Багахангай	И.Даваадорж, МЭБЭЭН
3.	Баянгол	С.Гантуяа, ЭХЭМҮТ
4.	Баянзүрх	Т.Номиндэлгэр, ЭХЭМҮТ
5.	Налайх	Ж.Отгонбаатар, ЭХЭМҮТ
6.	Сонгинохайрхан	П.Орхонтуул, ЭХЭМҮТ
7.	Сүхбаатар	Д. Батдэлгэр, ЭХЭМҮТ
8.	Хан-уул	Ц.Отгонцэцэг, ЭХЭМҮТ
9.	Чингэлтэй	А.Оюунчимэг, ЭХЭМҮТ

Хавсралт 4.

Аймаг дүүргийн ҮҮН-ийн нэрс

Аймаг, сонгогдсон ҮҮН-ийн тоо	Гурав дах шатлал	Хоёр дах шатлал	Анхан шат
Баян-Өлгий-4		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			"Жансая" ӨЭМТ
			"Улаан хус" СЭМТ
			"Ногооннуур СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Говь алтай-6		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			"Марал-Алтай" ӨЭМТ
			"Энх-Алтай" ӨЭМТ
			Халиун СЭМТ
			Цээл СЭМТ
			Цогт СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Завхан-9		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Тос ӨЭМТ
			Намчин мамба ӨЭМТ
			Мелкалл ӨЭМТ
			Дөрвөлжин СЭМТ
			Завхан Мандал СЭМТ
		Тосонцэнгэл нэгдсэн эмнэлэг	Эрдэнэхайрхан СЭМТ
			Яруу СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн эмнэлэг

Увс 6		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Бат үржихүй ӨЭМТ
			Мөнх бишрэлт ӨЭМТ
			Сагил СЭМТ
			Тариалан СЭМТ
			Өлгий СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Ховд-6	БОЭТ	Булган НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Жаргалант ӨЭМТ
			Манхан СЭМТ
			Мянгад СЭМТ
			Дөргөн СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
Өсвөр үеийн клиник			
Архангай-7		Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг
			Ар манал чагнуур ӨЭМТ
			Ар рашаант ӨЭМТ
			Өндөр СЭМТ
			Тариат СЭМТ
			Чулуут СЭМТ
			Их тамир СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Өвөрхангай-7	БОЭТ	Хархорин НЭ	Энэрэлт хархорин ӨЭМТ
			Батөлзий СЭМТ
			Уянга СЭМТ
			Наран дөш ӨЭМТ
			Уян сэтгэл ӨЭМТ
			ТББ эмнэлэг

			Зүүн баян улаан СЭМТ
			Сант СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Баянхонгор-6		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Наранмандал ӨЭМТ
			Оточ номгон ӨЭМТ
			Эрдэнэцогт СЭМТ
			Жинст СЭМТ
			Богд СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Орхон-5	БОЭТ		Мэндбулаг ӨЭМТ
			Мөнхийн гэгээ ӨЭМТ
			Үйлсбадрах ӨЭМТ
			Өсвөр үеийн клиник
			Хувийн эмнэлэг
			ТББ эмнэлэг
			Жаргалант СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
Булган-5		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Цоожид ӨЭМТ
			Хишиг өндөр СЭМТ
			Бүрэг хангай СЭМТ
			Дашинчилэн СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник

Хөвсгөл-8		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Буян ӨЭМТ
			Эрчим ӨЭМТ
			Бүрэнтогтох СЭМТ
			Түнэл СЭМТ
			Арбулаг СЭМТ
			Баянзүрх СЭМТ
			Улаан уул СЭМТ
			Өсвөр үеийн клиник
			Багийн эмнэлэг
Говь-сүмбэр-2		Аймгийн НЭ	Энх нас ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
			Шивээ говь СЭМТ
Дорноговь-6		Аймгийн НЭ	Айраг СЭМТ
			“Мишээлт мана” ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
			Багийн эмнэлэг
		Замын үүд НЭ	Өсвөр үеийн клиник
			Эрдэнэ СЭМТ
			Зүүн баян СЭМТ
Өмнөговь 5	БОЭТ		Хувийн эмнэлэг
			Өнө орших ӨЭМТ
			Өсвөр үеийн клиник
			Баян овоо СЭМТ
			Цогт цэций СЭМТ
			Цогт овоо СЭМТ
			Багийн эмнэлэг

Дундговь 5		Аймгийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Суврага эрдэнэ ӨЭМТ
			Өсвөр үеийн клиник
			Говь угтаал СЭМТ
			Цагаан дэлгэр СЭМТ
			Дэлгэр цогт СЭМТ
Төв-7		Аймгийн НЭ	“Биндэрьяа зуун мод” ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
			Эрдэнэ СЭМТ
			Ар хуст СЭМТ
			Баянжаргалан СЭМТ
			Баян СЭМТ
			Алтанбулаг СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Дархан уул-4		Аймаг НЭ	Энэрэлт наран ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
			Түвшин холбоо ӨЭМТ
			ТББ эмнэлэг
			Шарын гол СЭМТ
			Багийн эмнэлэг
Сэлэнгэ-9		Аймаг НЭ Мандал НЭ	Дулаанхан тосгоны эмнэлэг
			Ачит баг ӨЭ
			Хадан хүй ӨЭМТ
			Зөвлөх ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
			Зэлтэр СЭМТ
			Зүүн бүрэн СЭМТ
			Цагааннуур СЭМТ

			Багийн эмнэлэг
			Өсвөр үеийн клиник
Хэнтий-7		Аймгийн НЭ	Жаргалтхаан СЭМТ
			Мөрөн СЭМТ
			Ач манал ӨЭМТ
			Өсвөр үеийн клиник
			Батноров СЭМТ
		Бор өндөр НЭ	Баянмөнх СЭМТ
Дорнод-9	БОЭТ		Хувийн эмнэлэг
			Дорны ирээдүй ӨЭМТ
			Мянган жаргалан ӨЭМТ
			Өсвөр үеийн эмнэлэг
			Баян уул СЭМТ
			Баян дун СЭМТ
			Сэргэлэн СЭМТ
			Матад СЭМТ
Сүхбаатар-8		Аймгийн НЭ	Мөнххаан СЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
			Энэрэл ӨЭМТ
			Өсвөр үе
			Сүхбаатар СЭМТ
			Уул баян СЭМТ
			Бүрэн цогт СЭМТ
Улаанбаатар-6		Налайх дүүргийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Нарны илч ӨЭМТ
			Өсвөр үеийн клиник
		Багануур дүүргийн НЭ	Биваангирд ӨЭМТ
			Өсвөр үеийн клиник
		Багахангай	ӨЭМТ

Улаанбаатар БГД 13	ЭХЭМҮТ	Дүүргийн НЭ Өсвөр үеийн клиник ТББ-ын эмнэлэг	Эрхэм жаргалан гоо ӨЭМТ
			Илаарших ӨЭМТ
			Угтахуй ӨЭМТ
			Ариун чанар ӨЭМТ
			Итгэл угтах ӨЭМТ
			Манай эмнэлэг ӨЭМТ
			Усан түрүү ӨЭМТ
			Мэлмий хурц ӨЭМТ
			Мөнгөлөн гоо ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
			Хувийн эмнэлэг
Улаанбаатар БЗД 17		Дүүргийн НЭ амбулатори 1	Эрүүл өрх ӨЭМТ
			Сувилахуй ӨЭМТ
		Дүүргийн НЭ амбулатори 2	Цэн оюу ӨЭМТ
			Цэдэн-эрдэнэ ӨЭМТ
		Хүрээ амаржих газар Өсвөр үеийн клиник	Насан урт ӨЭМТ
			Сугар энх ӨЭМТ
			Өнөр энх мэнд ӨЭМТ
			Анд сайхан ӨЭМТ
			Нэмүүлэн ӨЭМТ
			Хонхор тосгоны эмнэлэг
Улаанбаатар Налайх дүүрэг-2		Налайх дүүргийн НЭ	Хувийн эмнэлэг
			Нарны илч ӨЭМТ
Улаанбаатар СБД-13		Өргөө амаржих газар Дүүргийн НЭ Өсвөр үеийн клиник Мари стопс эмнэлэг	Тэгш мэнд ӨЭМТ
			Ачит гар ӨЭМТ
			Өөдрөг энх ӨЭМТ
			Түвшин хүч ӨЭМТ

			Дотны туслагч ӨЭМТ
			Өнөр өрх ӨЭМТ
			ЦГЦСН ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
Улаанбаатар Хан уул дүүрэг-8		Дүүргийн НЭ амбулатори 1	Амин хүч ӨЭМТ
			Тэрмистий ӨЭМТ
		Дүүргийн НЭ амбулатори 2	Энх титэм ӨЭМТ
			Чанд авиа ӨЭМТ
		Өсвөр үеийн клиник	Хаш чагнуур ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
Улаанбаатар Сонгино хайрхан дүүрэг-14		Дүүргийн НЭ амбулатори 1	Отгон 7 бурхан ӨЭМТ
			Мичид ундрага ӨЭМТ
		Дүүргийн НЭ амбулатори 2	Эхэн босго ӨЭМТ
			Энхийн өргөө ӨЭМТ
		Дүүргийн НЭ амбулатори 3	Өнө ачит ӨЭМТ
			Гурван Тэрх ӨЭМТ
		Дүүргийн НЭ амбулатори 4	Алтан цэгцүүхэй ӨЭМТ
			Энх ачит ӨЭМТ
		Өсвөр үеийн клиник	Цэцэг хайрхан ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг-13		Дүүргийн НЭ амбулатори 1	Мэндцолмон ӨЭМТ
			Энэрэнгүй үйлс ӨЭМТ
		Дүүргийн НЭ амбулатори 2	Сонор чагнуур ӨЭМТ
			Ижил санаа ӨЭМТ
		Дүүргийн НЭ амбулатори 3	Таны итгэл ӨЭМТ
			Шижид дуг-2 ӨЭМТ
		Өсвөр үеийн клиник	Нандин хүсэл ӨЭМТ
			Чинхүслэн ӨЭМТ
			Хувийн эмнэлэг
Нийт ҮҮН	219		

ХАВСРАЛТ 5. ЖСАХ-ийн үр дүнгийн харцуулсан үзүүлэлт

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн эм, хэрэгсэл, эх барихын ба нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн зайлшгүй шаардлагатай эмийн хүртээмж судалгааны 2011, 2012, 2013 ба 2015 оны үр дүнгийн харьцуулсан үзүүлэлт

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн дор хаяж 3 аргаар үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагууд, байгууллагын төрлөөр

Байгууллагын төрөл	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар	
	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй
Анхан шат	96.6	3.4	96.9	3.1	97.7	2.3	71.4	28.6
Хоёр дах шатлал	97.8	2.2	100.0	0.0	97.5	2.5	71.1	28.9
Гурав дах шатлал	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	83.3	16.7
Нийт	98.2	1.8	97.6	2.4	97.7	2.3	71.7	28.3

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн дор хаяж 3 аргаар үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагууд, бүс нутгаар

Бүс нутаг	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар	
	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй
Баруун	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	81.8	18.2
Хангай	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	66.7	33.3
Төв	94.6	5.4	100.0	0.0	100.0	0.0	85.0	15.0
Зүүн	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	70.0	30.0
Улаанбаатар	98.0	2.0	93.1	6.9	93.2	6.8	62.9	37.1
Нийт	98.2	1.8	97.6	2.4	97.7	2.3	71.7	28.3

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн дор хаяж 3 аргаар үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагууд, хот хөдөөгөөр

Байршил	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар	
	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй
Хот	98.9	1.1	93.1	6.9	93.2	6.8	62.9	37.1
Хөдөө	97.5	2.5	100.0	0.0	100.0	0.0	76.3	23.7
Нийт	98.2	1.8	97.6	2.4	97.7	2.3	71.7	28.3

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн дор хаяж 3 аргаар үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагууд, менежментээр

Байгууллагын менежмент	2011 он, хувиар		2012 он хувиар		2013 он хувиар		2015 он хувиар	
	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ-ээр үйлчилгээ үзүүлдэггүй
Төрийн	98.2	1.8	97.5	2.5	97.7	2.3	73.5	26.5
Төрийн бус	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	33.3	66.7
Нийт	98.2	1.8	97.6	2.4	97.7	2.3	72.5	27.5

Жирэмслэхээс сэргийлэх орчин үеийн дор хаяж 3 аргаар үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагууд, хамгийн ойр байрлах агуулахаас алслагдсан зайгаар

Хамгийн ойр байрлах агуулахаас алслагдсан зай (км)	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар		
	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	Дор хаяж 3 ЖСАХ –ээр үйлчилгээ үзүүлдэг	
0-49	100.0	0.0	97	96.6	3.4	134	69.5	30.5	118
50-(99) аас дээш	96.5	3.5	74	98.6	1.4	74	65.2	34.8	23
100- аас дээш							78.1	21.9	64
Нийт	98.2	1.8	171	97.6	2.4	208	71.7	28.3	205

ҮҮН-дэд эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамж, байгууллагын төрлөөр

Байгууллагын төрөл	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар					
	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн таван зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн таван зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй				
Анхан шат	60.4	39.6	53	76.2	23.8	63	86.3	13.7	51	84.5	15.5	71
Хоёр дах шатлал	57.1	42.9	28	96.3	3.7	27	92.6	7.4	27	100.0	0.0	26
Гурав дах шатлал	100.0	0.0	5	83.3	16.7	6	100.021	0.0	6	83.3	16.7	6
Нийт	55.8	44.2	86	82.3	17.7	96	89.3	10.7	84	88.3	11.7	103

ҮҮН-дэд эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамж, хот хөдөөгөөр

Байрлал	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар		Нийт
	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн таван зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	
Хот	45.8	54.2	100.0	0.0	83.3	16.7	100	0.0	5
Хөдөө	59.7	40.3	81.1	18.9	89.7	10.3	87.8	12.2	98
Нийт	55.8	44.2	86	17.7	89.3	10.7	88.3	11.7	103

ҮҮН-дэд эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамж, эмнэлгийн удирдлагаар

Эмнэлгийн удирдлага	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар		Нийт
	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн таван зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн таван зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжтай	Эх барихын ба нөхөн үржихүйн долоон зайлшгүй шаардлагатай (хоёр чухал) эмийн хангамжгүй	
Төрийн	55.8	44.2	86	17.7	89.3	10.7	88.3	11.7	103
Төрийн бус	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нийт	55.8	44.2	86	17.7	89.3	10.7	88.3	11.7	103

Байгууллагын төрөл	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар		
	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байсан	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байгаагүй	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байсан	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байгаагүй	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байсан	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байгаагүй	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байсан	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл нөөцөнд байгаагүй	
									Үзүүлэлт
Төрийн	100.0	0.0	99.5	0.5	98.8	1.2	96.1	3.9	156
Төрийн бус	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0	3
Нийт	100.0	0.0	99.5	0.5	98.9	1.1	98.5	1.95	158

ҮҮН-дэд жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан байдал, байгууллагын төрлөөр

Байгууллагын төрөл	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар		
	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	
									Үзүүлэлт
Анхан шат	58.4	41.6	64.2	35.8	70.0	30.0	3.4	96.6	161
Хоёр дах шатлал	55.6	44.4	67.5	32.5	50.0	50.0	21.1	78.9	38
Гурав дах шатлал	80.0	20.0	50.0	50.0	66.7	33.3	0.0	100.0	6
Нийт	60.8	39.2	64.4	35.6	65.3	34.7	6.9	93.1	205

ҮҮН-дэд жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан байдал, бүс нутгаар

Бүс нутаг	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар		Нийт
	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	
Баруун	61.3	38.7	86.1	13.9	86.2	13.8	11.1	88.9	33
Хангай	83.8	16.2	62.5	37.5	74.3	25.7	7.5	92.5	42
Төв	48.6	51.4	56.8	43.2	81.6	18.4	16.7	83.3	40
Зүүн	46.7	53.3	65.2	34.8	66.7	33.3	5.9	94.1	20
Улаанбаатар	56.9	43.1	58.3	41.7	39.0	61.0	0.0	100.0	70
Нийт	60.8	39.2	64.4	35.6	65.3	34.7	6.9	93.1	205

ҮҮН-дэд жирэмслэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан байдал, хот хөдөөгөөр

Байрлал	2011 он, хувиар		2012 он, хувиар		2013 он, хувиар		2015 он, хувиар		Нийт
	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасраагүй	Жирэмс- лэхээс сэргийлэх эм хэрэгсэл өнгөрсөн 6 сар тасарсан	
Хот	59.8	40.2	58.3	41.7	39.0	61.0	0.0	100.0	70
Хөдөө	62.0	38.0	67.7	32.3	78.6	21.4	10.8	89.2	135
Нийт	60.8	39.2	64.4	35.6	65.3	34.7	6.9	93.1	205

Хавсралт 6.

2015 оны үнэлгээг хийх үед судлаачдын уулзаж, мэдээлэл авсан ҮҮН-ийн эмч, ажилчдын нэрсийн жагсаалт

№	Судлаачийн овог нэр	Судалгаанд оролцогчдын		Холбоо барих утасны дугаар	ҮҮН-ийн нэр	ҮҮН-ийн Хаяг	
		Овог, нэр	Албан тушаал			Аймаг/хот	Сум/ дүүрэг
1	Ц.Отгонцэцэг	Х. Төгсжаргал	ЭБЭЭ	99001871	Амбулатори 2	Улаанбаатар хот	Хан-уул яармаг салбар
2	Д. Батдэлгэр	Д. Наранцэцэг	Эм зүйн албаны дарга	88003862	Өргөө амаржих газар	Улаанбаатар хот	СБД
3	Д. Батдэлгэр	Д. Цэцгээ	Эмчилгээ эрхэлсэн орлогч дарга	99282920	Хүрээ амаржих газар	Улаанбаатар хот	СБД
4	Д. Батдэлгэр	Б. Оролзодмаа	Нөхөн үржихүйн зохицуулагч	88080831	Сүхбаатар эрүүл мэндийн төв	Улаанбаатар хот	СБД
5	А.Оюунчимэг	А.Ариунаа	НҮЭМ-ийн ерөнхий зохицуулагч	99891007	ЧД ЭМТөв	Улаанбаатар хот	ЧД
6	А.Оюунчимэг	Х.Ариунаа	Хайлааст салбарын эрхлэгч	99206676, 95958291	ЧД СА-2 Хайлааст салбар	Улаанбаатар хот	ЧД
7	Т.Номиндэлгэр	С.Наранцацралт	Эмэгтэйчүүдийн эмч	99126247	БЗД Салбар Амбулатори 1	Улаанбаатар хот	БЗД
8	Т.Номиндэлгэр	Ц.Жаргалсайхан	ЭБЭЭ	86080007	БЗД Салбар Амбулатори 2	Улаанбаатар хот	БЗД
9	Т.Номиндэлгэр	Х.Цэцгэдэлгэр	Чанарын менежер	99789295	Амгалан амаржих газар	Улаанбаатар хот	БЗД
10	Т.Номиндэлгэр	Г. Гэрэлцэцэг	НҮЭМ-ийн бага эмч	95140380	Сонгинохайрхан дүүрэг эмт өнөр салбар	Улаанбаатар хот	СХД
11	П.Орхонтуул	Б.Баярцэвээнпэлжээ	Бага эмч	96510709	Сонгино хайрхан дүүргийн Амбулатори 2	Улаанбаатар хот	СХД

12	П.Орхонтуул	С.Донжоодон	Бага эмч	89116423	СОГИНОХАЙРХАН ДҮҮРЭГ ЭМТ Баянхошуу салбар	Улаанбаатар хот	СХД
13	А.Оюунчимэг	Ж.Сарантуяа	ЭБЭНҮЭМ-ийн Ерөнхий зохицуулагч	99186412	БГД ЭМТөв	Улаанбаатар хот	БГД
14	Д.Энхмаа	Чулуун-Эрдэнэ	ЭБЭ-ийн ерөнхий мэргэжилтэн	88539236	Өмнөговь БОЭТ	Өмнөговь аймаг	Даланзадгад
15	А.Оюунчимэг	С.Болортуяа	Сувилагч	99545470	ЭХЭМУТөв	Улаанбаатар хот	БГД
16	Ганболд	Ц.Эрдэнэчимэг	Эх баригч	99433808	Ховд аймаг БОЭТ амаржих газар	Ховд аймаг	Жаргалант
17	Д.Янжинсүрэн	Д.Саранцэцэг	Эх баригч бага эмч	88047552	БОЭТ төрөх тасаг	Дорнод аймаг	Хэрлэн сум
18	Т.Гантуяа	Г.Лхагвасүрэн	Эх баригч	95559090	БОЭТ	Орхон аймаг	Баян-Өндөр сум
19	М.Пүрэвтогтох	Б.Эрдэнэчимэг	Эх баригч	99933946	БОЭТ	Өвөрхангай аймаг	Арвайхээр хот
20	М.Панзила	Т.Жанбалат	ЭБЭЭ-ийн Төрөх тасгийн эрхлэгч	99413883	АНЭ-ийн төрөх тасаг	Баян-Өлгий аймаг	Өлгий сум
21	Ж.Отгонбаатар	А.Сувдмаа	Төрөх эмэгтэйчүүдийн тасгийн эрхлэгч	99489151	АНЭ	Говь-Алтай аймаг	
22	Д. Батдэлгэр	Б. Үүрийнцолмон	ЭБЭЭ-ийн их эмч	93033268	АНЭ	Завхан аймаг	Улиастай сум
23	Д. Батдэлгэр	Б.Бүдрагчаа	Эмчилгээ эрхэлсэн орлогч дарга	98886996	Тосонцэнгэл сум дундын эмнэлэг	Завхан аймаг	Тосонцэнгэл сум
24	Ц.Отгонцэцэг	Б.Мөрөн	ЭБЭЭ	94448393	АНЭ	Увс аймаг	Улаангом сум
25	С.Ганболд	П.Мөнхнаран	ЭБЭЭ	99077304	Булган сумын НЭ	Ховд аймаг	Булган сум
26	М.Пүрэвтогтох	Дүгэрсүрэн	Эх баригч	99076605	АНЭ НҮЭМ клиник	Архангай аймаг	Булган сум
27	Ж.Отгонбаатар	Г.Хоролсүрэн	Ерөнхий мэргэжилтэн зөвлөх эмч	99442633	АНЭ төрөх эмэгтэйчүүдийн тасаг	Баянхонгор аймаг	
28	Т.Номиндэлгэр	Э.Саруулсайхан	НҮЭМ-ийн Кабинетийн бага эмч	99347440	Булган АНЭ	Булган аймаг	Булган сум

29	М.Пүрэвтогтох	Ч.Дуламсүрэн	Эх баригч	96031056	Хархорин НЭ	Өвөрхангай аймаг	Хархорин сум
30	Т.Номиндэлгэр	М.Энхдалай	Төрөх тасгийн эрхлэгч	99386838	АНЭ	Хөвсгөл	Мөрөн сум
31	М.Пүрэвтогтох	Л.Алтантуяа	ЭБЭЭ	96448282	Говьсүмбэр АНЭ	Говьсүмбэр	Чойр
32	М.Пүрэвтогтох	А.Шижирмаа	Эх баригч	96091968	АНЭ	Дорноговь аймаг	Сайншанд
33	М.Пүрэвтогтох	Т.Баатаржав	ЭБЭ-ийн их эмч	95741717	Замын үүд	Дорноговь аймаг	Замын-Үүд
34	Ц.Отгонцэцэг	Б.Дэвшээвэг	ЭБЭЭ	99138171	Төв АНЭ	Төв аймаг	
35	М.Пүрэвтогтох	Г.Эрдэнэжаргал	Эх баригч	88019924	Дундговь АНЭ	Дундговь аймаг	Сайнцагаан сум
36	Д.Энхмаа	Г.Бямбадорж	НЭ амулатори ЭЭ	99399246	Энэрэлт наран өрхийн эмнэлэг	Дархан-уул аймаг	
37	Д.Энхмаа	Ч.Туяа	Эх баригч	99882328	Мандал сумын НЭ	Сэлэнгэ	Мандал сум
38	Л.Лхагва	Н.Энхтуяа	Эх баригч	99263062	Сэлэнгэ АНЭ	Сэлэнгэ	Сүхбаатар сум
39	Г.Батзул	О.Цэнгэлмаа	ЭБЭЭ	99210069	Сүхбаатар АНЭ	Сүхбаатар	Баруун-Урт
40	М.Панзила	М.Ира	ӨЭМТ-ийн дарга	99425345	ӨЭМТ Жансая	Баян-Өлгий аймаг	Өлгий сум
41	Л.Лхагва	А.Ягаанцэцэг	Түшиг сумын ЭМТ-ийн дарга	99929749	Түшиг СЭМТ	Сэлэнгэ	Түшиг сум
42	Л.Лхагва	Б.Цэцэглэн	Эх баригч бага эмч	95004039	Зүүнбүрэн СЭМТ	Сэлэнгэ	Зүүнбүрэн сум
43	Д.Энхмаа	Х.Мөнхзул	Эх баригч бага эмч	99931826	Цагааннуур СЭМТ	Сэлэнгэ	Цагааннуур сум
44	Д.Энхмаа	Н.Эрдэнэцэцэг	Хэрх ЭМТ-ийн дарга	94030253	Хэрх СЭМТ	Сэлэнгэ	Мандал сум
45	Д.Энхмаа	Б.Отгончимэг	Шаамар сумын ЭМТ-ийн дарга	99925181		Сэлэнгэ	Шаамар сум

46	Д.Энхмаа	Г.Анхцэцэг	Дулаанхаан тосгон ЭМТ-ийн дарга	Дулаанхаан тосгон ЭМТ-ийн дарга	99066705	Дулаанхаан тосгоны эмнэлэг	Сэлэнгэ	Дулаанхаан тосгон
47	Д.Энхмаа	А.Ургамалцэцэг	ЭБЭЭ	Хаяанзаяат говь эмэгтэйчүүдийн эмнэлэг	88165451	Хаяанзаяат говь эмэгтэйчүүдийн эмнэлэг	Өмнөговь аймаг	Даланзадгад
48	Д.Энхмаа	Ч.Болормаа	ӨЭМТ-ийн дарга	Өнө Орших ӨЭМТ	88403231	Өнө Орших ӨЭМТ	Өмнөговь аймаг	Даланзадгад
49	Д.Энхмаа	Ц.Ундрах	Өсвөр үеийн клиникийн их эмч	Итгэл найдвар төв-Өсвөр үеийн клиник	88017525	Итгэл найдвар төв-Өсвөр үеийн клиник	Өмнөговь аймаг	Даланзадгад
50	Д.Энхмаа	С.Бэхтуяа	Эмчлэгч эмч	Баян овоо сумын ЭМТ	86870405	Баян овоо сумын ЭМТ	Өмнөговь аймаг	Баян-Овоо
51	Д.Энхмаа	Д.Дэлгэрмаа	Ерөнхий эмч	Цогтцэций сум дундын эмнэлэг	99059124	Цогтцэций сум дундын эмнэлэг	Өмнөговь аймаг	Цогтцэций
52	Д.Энхмаа	Х.Гүнжилхам	Их эмч	Цогт овоо сумын ЭМТ	88958128	Цогт овоо сумын ЭМТ	Өмнөговь аймаг	Цогтовоо
53	Д.Энхмаа	Ж.Нарангэрэл	Багийн эмч	Налайх багийн эмнэлэг	88279977	Налайх багийн эмнэлэг	Өмнөговь аймаг	Баяновоо сум
54	Д.Янжинсүрэн	Б.Бизьяа	Сувилагч	Асралт үйлс ӨЭМТ	89528898	Асралт үйлс ӨЭМТ	Дорнод аймаг	Хэрлэн сум
55	Д.Янжинсүрэн	М.Саруул	Ахлах эмч	Мянган жаргалан ӨЭМТ	99223592	Мянган жаргалан ӨЭМТ	Дорнод аймаг	Хэрлэн сум
56	Д.Янжинсүрэн	Ч.Үржинханд	Өсвөр үеийн клиникийн их эмч	Ирээдүйн босго ӨЭМТ	99865906	Ирээдүйн босго ӨЭМТ	Дорнод аймаг	Хэрлэн сум
57	Д.Янжинсүрэн	Ч.Даваацэцэг	Их эмч	Баян Уул сум дундын эмнэлэг	99203649	Баян Уул сум дундын эмнэлэг	Дорнод аймаг	Баян Уул сум
58	Д.Янжинсүрэн	Д.Нарантуяа	Эх барих бага эмч	Баяндум СЭМТ	95029016	Баяндум СЭМТ	Дорнод аймаг	Баяндум сум
59	Д.Янжинсүрэн	Шинэбаатар	СЭМТ-ийн их эмч	Сэргэлэн СЭМТ	96871115	Сэргэлэн СЭМТ	Дорнод аймаг	Сэргэлэн сум
60	Д.Янжинсүрэн	Б.Алтанцэцэг	ЭБЭЭ	Этүгэн эх	99831198	Этүгэн эх	Дорнод аймаг	Хэрлэн сум
61	Д.Янжинсүрэн	Ч.Гантуяа	Багийн бага эмч	Эрдэнэбадрах баг	88584950	Эрдэнэбадрах баг	Дорнод аймаг	Матад сум
62	Д.Янжинсүрэн	Д.Нансалмаа	сумын ЭМТ-ийн эрхлэгч	Матад СЭМТ	89350737	Матад СЭМТ	Дорнод аймаг	Матад сум

63	Г.Батзул	О.Энхээ	ЭБЭЭ-ийн их эмч	93039115		Сүхбаатар аймаг	Мөнххаан
64	Г.Батзул	Н.Оюунбат	ЭБЭЭ-ийн их эмч	99470329		Сүхбаатар аймаг	Уулбаян сум
65	Г.Батзул	Г.Алдарбаатар	ЭБЭЭ-ийн их эмч	86852596		Сүхбаатар аймаг	Түвшинширээ сум
66	Г.Батзул	С.Сувдмаа	ЭБЭЭ-ийн их эмч	86901122	ӨЭМТ	Сүхбаатар аймаг	Баруун-Урт
67	Г.Батзул	Ү.Түвшинжаргал	ЭБЭЭ-ийн их эмч	94981929	Хос билэг үүдэн эмнэлэг	Сүхбаатар аймаг	Баруун-Урт
68	Г.Батзул	Т.Мөнхмөрөн	Өсвөр үеийн клиниккийн их эмч	91133999		Сүхбаатар аймаг	Баруун-Урт
69	Г.Батзул	Л.Нанзад	Хүүхдийн их эмч	86519985	Асгат СЭМТ	Сүхбаатар аймаг	Асгат сум
70	И.Даваадорж	Д.Мөнхцэцэг	СЭМТ-ийн эх баригч, бага эмч	98811339	Жаргалтхаан СЭМТ	Хэнтий аймаг	Жаргалант-хаан сум
71	И.Даваадорж	С.Энхтуул	Эх баригч	95184445	Мөрөн СЭМТ	Хэнтий аймаг	Мөрөн сум
72	И.Даваадорж	П.Лхагважав	ЭМТ-ийн эрхлэгч эмч	98288082	Батноров СЭМТ	Хэнтий аймаг	Батноров сум
73	И.Даваадорж	В.Энхзаяа	Эх баригч	95152569		Хэнтий аймаг	Баянмөнх сум
74	И.Даваадорж	Ч.Уранцэцэг	ӨЭМТ-ийн дарга	98893345	Ач манал ӨЭМТ	Хэнтий аймаг	
75	Г.Батзул	О.Амаржаргал	Их эмч	99766604	Бивангард ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	Багануур дүүрэг
76	Г.Батзул	Д.Цэрэндаваа	ЭБЭЭ	99860203	Хатангоо эмнэлэг	Улаанбаатар хот	Багануур дүүрэг
77	Г.Батзул	Д.Бүрэнжаргал	Хүүхдийн их эмч	99856707		Улаанбаатар хот	Багануур дүүрэг
78	Ц.Отгонцэцэг	Б.Баатарсайхан	ӨЭМТ-ийн дарга	89021331	Нарны эрч ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	Налайх дүүрэг
79	И.Даваадорж	Г.Давга	ӨЭМТ-ийн эмч	99831606	Багахангай ЭМТ	Улаанбаатар хот	Багахангай дүүрэг

80	С.Гантуяа	Ц.Хонгорзул	Өсвөр үеийн эмч	95006789	Өсвөр үеийн клиник	Улаанбаатар хот	ХУД
81	Ц.Отгонцэцэг	Д.Эрдэнэчимэг	Ахлах сувилагч	98144359	Амин хүч ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	ХУД
82	С.Гантуяа	Ж.Болормаа	ӨЭМТ-ийн дарга	99734350	Тэрмисти ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	ХУД
83	С.Гантуяа	Т.Мөнгөнцэцэг	Ахлах сувилагч	88167024	Энх титэм ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	ХУД
84	Ц.Отгонцэцэг	Ц.Амарбаян	ӨЭМТ-ийн нийгмийн ажилтан	70049197 96607042	Чанд авиа ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	ХУД
85	Ц.Отгонцэцэг	Б.Оюунбилэг	Ахлах сувилагч	91142718	Хаш чагнуур ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	ХУД
86	Д.Батдэлгэр	С.Энхтүвшин	Өсвөр үеийн эмч	94058100	СБД ЭМТөвийн Өсвөр үеийн кабинет	Улаанбаатар хот	СБД
87	Д.Батдэлгэр	Д.Отгонбаяр	Төслийн менежер	77118710	Мари стопс эмнэлэг	Улаанбаатар хот	СБД
88	Т.Номиндэлгэр	Л.Нансалмаа	Сувилагч	89805282	Алтан цэгцүүхэй ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
89	Т.Номиндэлгэр	Л.Нарантунгалаг	Ахлах сувилагч	91188785	Энх -Ачит ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
90	П.Орхонтул	З.Саруулзаа	их эмч	99932528	Цэцэг Хайрхан ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
91	А.Оюунчимэг	М.Мөнххишиг	Өсвөр үеийн клиникийн эрхлэгч	99198909	Өсвөр үеийн клиник	Улаанбаатар хот	БГД
92	А.Оюунчимэг	Ч.Сэлэнгэ	Менежер	88020284	Гэр бүл эмнэлэг ТББ	Улаанбаатар хот	БГД
93	А.Оюунчимэг	Б.Халиунаа	Их эмч	99049699	Эрхэм жаргалан ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
94	А.Оюунчимэг	С.Наранчимэг	ӨЭМТ-ийн дарга	94444333	Илаарших ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
95	А.Оюунчимэг	Г.Бадамгарав	их эмч	95884623	Угтахуй ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
96	А.Оюунчимэг	Ц.Түмэндэмбэрэл	ӨЭМТ-ийн дарга	99066132 304635	Ариун чанар ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД

97	А.Оюунчимэг	П.Алтанчимэг	Их эмч	98929296	Бичил Марал ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
98	А.Оюунчимэг	Т.Тунгалаг	Их эмч	99153500	Манай эмнэлэг ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
99	А.Оюунчимэг	А.Анударь	Их эмч	88051487	Усан Түрүү ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
100	А.Оюунчимэг	С.Оюунбиш	ӨЭМТ-ийн дарга	94244678	Мэлхий хурц ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
101	А.Оюунчимэг	В.Наранчимэг	ӨЭМТ-ийн дарга	99125401	Монголжингоо ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	БГД
102	П.Орхонтуул	Д.Баярцэнгэл	Бага эмч	99314421	СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРЭГ Толгойт салбар	Улаанбаатар хот	БГД
103	Т.Номиндэлгэр	С.Дуламсүрэн	Өсвөр үеийн эмч	99162258	Өсвөр үеийн клиник	Улаанбаатар хот	СХД
104	П.Орхонтуул	С.Отгонжаргал	Сувилагч	88019052	Отгон Долоон Бурхан ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
105	П.Орхонтуул	Ц.Сүрэнхүү	ӨЭМТ-ийн дарга	99003745	Ундарга ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
106	Т.Номиндэлгэр	Ц.Өлзий бүрэн	Сувилагч	99485043	Эхэн босго ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
107	П.Орхонтуул	С.Цэвээндорж	ӨЭМТ-ийн дарга	99028545	Энхийн өргөө ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
108	П.Орхонтуул	Б. Мөнхцэцэг	ӨЭМТ-ийн дарга	98994399	Өнө Ачит ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
109	П.Орхонтуул	С. Чимгээ	Дүн бүртгэгч сувилагч	96683464	Гурван тэрх ӨЭМТ	Улаанбаатар хот	СХД
110	М.Пүрэвтогтох	Б.Долгодмаа	Өсвөр үеийн ирээдүйн босго төвийн бага эмч	89458008	Ирээдүйн босго төв	Өвөрхангай	Арвайхээр
111	Т.Номиндэлгэр	Ц.Баянжаргал	ЭБЭ-ийн их эмч	99389920	"Энхбаян" Хувийн эмнэлэг	Хөвсгөл	Мөрөн
112	Т.Номиндэлгэр	Ж.Мөнхцэцэг	НЭМ ажилтан	88854048	"Гурван гал" ӨЭМТ	Хөвсгөл	Мөрөн
113	Т.Номиндэлгэр	Д. Ууганбаяр	Ахлах сувилагч	89139900	"Энхүйлс" ӨЭМТ	Хөвсгөл	Мөрөн

114	Т.Номиндэлгэр	Б.Насанжаргал	Эх баригч	98386955	Бүрэнтогтох СЭМТ	Хөвсгөл	Бүрэнтогтох
115	П.Орхонтуул	Г.Дэлгэрчимэг	Бага эмч	98944200	Арбулаг СЭМТ	Хөвсгөл	Арбулаг
116	П.Орхонтуул	Б.Ялалт	Эх баригч	99465916	Баянзүрх СЭМТ	Хөвсгөл	Баянзүрх
117	П.Орхонтуул	Р.Болормаа	Эх баригч	86399222	Улаан-Уул СДЭ	Хөвсгөл	Улаан-Уул
118	Т.Номиндэлгэр	Л.Оюунцэцэг	Их эмч	95514188	Өсвөр үеийн ЭМТ	Хөвсгөл	Мөрөн
119	П.Орхонтуул	Ж.Энхтуяа	Сувилагч	98387875	Сүмбэр баг	Хөвсгөл	Арбулаг
120	Т.Номиндэлгэр	М.Эрдэнэсүвд	Эх баригч	98163480	Тосонцэнгэл ЭМТ	Хөвсгөл	Тосонцэнгэл
121	М.Пүрэвтогтох	Баярцэцэг	Эрхлэгч эмч	99014909	Энх-Нас ӨЭМТ	Говьсүмбэр	Чойр
122	М.Пүрэвтогтох	Г.Даваажав	Их эмч	88012921	Шивээговь СЭМТ	Говьсүмбэр	Шивээговь
123	М.Пүрэвтогтох	Н.Ариунаа	Сувилагч	96320644	Мишээлт Манал ӨЭМТ	Дорноговь	Сайншанд
124	М.Пүрэвтогтох	Р.Энхтүвшин	Их эмч	99726273	Айраг СЭМТ	Дорноговь	Айраг
125	М.Пүрэвтогтох	Б.Нямсүрэн	ЭБЭ-ийн их эмч	99279229	"Уран дэлгэц" Хувийн эмнэлэг	Дорноговь	Сайншанд
126	М.Пүрэвтогтох	Б.Баянцэцэг	Хүүхэд өсвөр үеийн их эмч	91615008	Өсвөр үеийн клиник	Дорноговь	Сайншанд
127	М.Пүрэвтогтох	Я.Нямсүрэн	Эх баригч	96054767	Эрдэнэ СЭМТ	Дорноговь	Эрдэнэ
128	М.Пүрэвтогтох	Н.Нармандах	Эрхлэгч эмч	89782272	Зүүнбаян СДЭ	Дорноговь	Зүүнбаян
129	Ц.Отгонцэцэг	Б.Сансармаа	Ахлах сувилагч	95186896	Баруун Зуунмод ӨЭМТ	Төв	Зуунмод
130	Ц.Отгонцэцэг	Т.Дүүрэнжаргал	Эх баригч	88244236	Эрдэнэ СЭМТ	Төв	Эрдэнэ

131	Ц.Отгонцэцэг	Г.Энхцэцэг	Эх баригч	99477299	Архуст СЭМТ	Төв	Архуст
132	Ц.Отгонцэцэг	Ю.Ганчимэг	ЭМТ-ийн дарга	93016010	Баянжаргалан СЭМТ	Төв	Баянжаргалан
133	Ц.Отгонцэцэг	Н.Ундрахчимэг	ЭМТ-ийн дарга түр орлон гүйцэтгэгч	99644648	Баян СЭМТ	Төв	Баян
134	Ц.Отгонцэцэг	Л.Алтанхуяг	Эрхлэгч эмч	99254883	Алтанбулаг СЭМТ	Төв	Алтанбулаг
135	Ц.Отгонцэцэг	Н.Ундрахчимэг	Багийн бага эмч	99644648	Баян Баг	Төв	Баян
136	Ц.Отгонцэцэг	Төмөрчөдөр	НЭМ-ийн ажилтан	89008220	Өсвөр үеийн клиник	Төв	Зуунмод
137	М.Пүрэвтогтох	Л.Ганбат	Захирал	99055513	Ачлал Хувийн эмнэлэг	Дундговь	Мандалговь
138	М.Пүрэвтогтох	М.Мөнгөнцэцэг	Статистик бага эмч	99598484	Өлзийт Мандал СЭМТ	Дундговь	Мандалговь
139	М.Пүрэвтогтох	С.Энхбат	Эх баригч	99148114	Дэлгэрцогт СЭМТ	Дундговь	Дэлгэрцогт
140	М.Пүрэвтогтох	А.Мишиг	Эх баригч	95493999	Говь-Угтаал СДЭ	Дундговь	Говь-Угтаал
141	М.Пүрэвтогтох	Д.Энхтуяа	Эх баригч	88856919	Цагаандэлгэр СЭМТ	Дундговь	Цагаандэлгэр
142	Д.Энхмаа	Х.Болортуяа	Бага эмч	95142542	Ачит баг ӨЭМТ	Сэлэнгэ	Мандал
143	Д.Энхмаа	Д.Халтар	Ахлах эмч	99894408	Хаданхуй ӨЭМТ	Сэлэнгэ	Сүхбаатар
144	Л.Лхагва	У.Ганчимэг	Төрөх тасгийн бага эмч	99034113	АНЭ	Дархан-Уул	Дархан
145	Д.Энхмаа	Д.Оюунцэцэг	Бага эмч	99376677	"Саран-Энх" Хувийн эмнэлэг	Дархан-Уул	Дархан
146	Д.Энхмаа	Т.Норов	Эх баригч бага эмч	99215529		Дархан-Уул	Дархан
147	Д.Энхмаа	Ж.Гэрэлмаа	ЭМТ-ийн дарга	99393969		Дархан-Уул	Шарын гол

148	Л.Лхагва	Г.Ганхуяг	Эх баригч	99596105	Тамир баг	Сэлэнгэ	Баянгол
149	Д.Энхмаа	Д.Энхтүвшин	ЭМТ-ийн дарга	99051830		Сэлэнгэ	Сүхбаатар
150	Л.Лхагва	Г.Дашцэрэн	Захирал	99043204	Нямзул хувийн эмнэлэг	Сэлэнгэ	Мандал
151	Т.Номиндэлгэр	Н.Энхтайван	Захирал	99084825	Ман-Од хувийн эмнэлэг	Булган	Булган
152	Т.Номиндэлгэр	Х.Ургамал	Сувилагч	95025525	Цоожэд ӨЭМТ	Булган	Булган
153	Т.Номиндэлгэр	Н.Саранчимэг	Эх баригч	99853709	Хишиг-Өндөр СДЭ	Булган	Хишиг-Өндөр
154	Т.Номиндэлгэр	Л.Ганццэг	Эх баригч, бага эмч	94737073	Бүрэгхангай ЭМТ	Булган	Бүрэг хангай
155	Т.Номиндэлгэр	М.Соёлмаа	ЭМТ-ийн дарга	99251738	Дашинчилэн СЭМТ	Булган	Дашинчилэн
156	Т.Номиндэлгэр	П.Даваасүрэн	Бага эмч	98635164	Уньт баг	Булган	Хутаг-Өндөр
157	Т.Номиндэлгэр	Г.Мөнхцацрал	Өсвөр үеийн эмч	99817309	Өсвөр үеийн клиник	Булган	Булган
158	М.Пүрэвтогтох	Оюунцэцэг	Бага эмч	88275885	"Энэрэл Хархорин" ЭМТ	Өвөрхангай	Хархорин
159	М.Пүрэвтогтох	Ч.Буянбадрах	Эх баригч	99054056	Батөлзий ӨЭМТ	Өвөрхангай	Батөлзий
160	М.Пүрэвтогтох	Ж.Маамтогтох	Сувилагч	99327942	Уянга ӨЭМТ	Өвөрхангай	Уянга
161	М.Пүрэвтогтох	М.Адьяадулам	Сувилагч	88522388	Нарны дөш ӨЭМТ	Өвөрхангай	Арвайхээр
162	М.Пүрэвтогтох	Д.Бямбасүрэн	НЭМ-ийн ажилтан	99327116	Уян сэтгэл ӨЭМТ	Өвөрхангай	Арвайхээр
163	М.Пүрэвтогтох	Ш.Оюунчимэг	Менежер	99065065		Өвөрхангай	Арвайхээр
164	М.Пүрэвтогтох	Шүрэнцэцэг	Эмнэлгийн эрхлэгч	88058541	Зүүнбаян Улаан СДЭ	Өвөрхангай	Зүүнбаян Улаан

165	М.Пүрэвтогтох	Д.Эрдэнэчимэг	Эх баригч	99270735	Сант СЭМТ	Өвөрхангай	Сант
166	М.Пүрэвтогтох	Т.Сампилмаа	НЭМ-ийн ажилтан	88863133	Сант Баг	Өвөрхангай	Сант
167	С.Ганболд	Д.Баасанжав	Багийн бага эмч	98154080	Баянзүрх баг	Ховд	Мөст
168	З.Алтанзул	Л.Хулан	Өсвөр үеийн эмч	88093599	Өсвөр үеийн клиник	Ховд	Жаргалант
169	М.Пүрэвтогтох	Гүнжлхам	Менежер	99058988	Зүүхэн хувийн эмнэлэг	Архангай	Эрдэнэбулган
170	М.Пүрэвтогтох	А.Үзмээ	Ахлах эмч	99338141	Ар манал ӨЭМТ	Архангай	Эрдэнэбулган
171	М.Пүрэвтогтох	Д.Цэрэндулам	Их эмч	90195545	Ар рашаант ӨЭМТ	Архангай	Эрдэнэбулган
172	М.Пүрэвтогтох	Б.Хажидмаа	Эх баригч	99740339	Өндөр-Улаан СЭМТ	Архангай	Өндөр-Улаан
173	М.Пүрэвтогтох	Ч.Янжинсүрэн	Их эмч	88913905	Тариат СДЭ	Архангай	Тариат
174	М.Пүрэвтогтох	Ц.Оюунчимэг	Эх баригч	89894428	Чулуут СЭМТ	Архангай	Чулуут
175	М.Пүрэвтогтох	Б.Энх-Оюун	Их эмч	99657000	Их тамир ЭМТ	Архангай	Ихтамир
176	М.Пүрэвтогтох	Г.Ичинхорлоо	Захирал	99328562	Ариунсанаа Хувийн эмнэлэг	Өвөрхангай	Арвайхээр
177	М.Пүрэвтогтох	У.Батгэрэл	Зөвлөгч бага эмч	99339191	Өсвөр үеийн клиник	Архангай	Эрдэнэбулган
178	Ж.Отгонбаатар	Д.Хүрэлбаатар	Захирал	99449165	Шинэхүн Хувийн эмнэлэг	Баянхонгор	Баянхонгор
179	Ж.Отгонбаатар	Ч.Өлзийхутаг	ЭМТ-ийн дарга	96447979	Наранмандал ӨЭМТ	Баянхонгор	Баянхонгор
180	Ж.Отгонбаатар	П.Дэжидмаа	ЭМТ-ийн дарга		Оточ Номч ӨЭМТ	Баянхонгор	Баянхонгор
181	Ж.Отгонбаатар	Д.Байгалмаа	ЭМТ-ийн дарга	88897120	Эрдэнэцогт СЭМТ	Баянхонгор	Эрдэнэцогт

182	Ж.Отгонбаатар	С.Урангоо	ЭМТ-ийн дарга	89001566	Жинст СЭМТ	Баянхонгор	Жинст
183	Ж.Отгонбаатар	Т.Одонтунгаалаг	СДЭ-ийн эрхлэгч	99883969	Баянцагаан СДЭ	Баянхонгор	Баянцагаан
184	Ж.Отгонбаатар	Д.Нарантуяа	Багийн эмч		Эрдэнэцогт	Баянхонгор	Эрдэнэцогт
185	Ж.Отгонбаатар	Б.Өлзиймаа	Өсвөр үеийн эмч	88080198	Өсвөр үеийн клиник	Баянхонгор	Баянхонгор
186	Т.Гантуяа	С.Хишигжав	Сувилагч	99550749	Мэндэцэн ӨЭМТ	Орхон	Баян-Өндөр
187	Т.Гантуяа	Г.Шижиртуяа	Ахлах сувилагч	99354776	Мөнхийнгэгээ ӨЭМТ	Орхон	Баян-Өндөр
188	Т.Гантуяа	С.Тунгалаг	Арга зүйч	94890988	Үйлсбадрах ӨЭМТ	Орхон	Баян-Өндөр
189	Т.Гантуяа	Л.Мөнхцэрал	Их эмч	99126307	Өсвөр үеийн клиник	Орхон	Баян-Өндөр
190	Т.Гантуяа	Ч.Оюунжаргал	Менежер	95222296	Мишээл хувийн эмнэлэг	Орхон	Баян-Өндөр
191	Т.Гантуяа	Ч.Дэлгэрмаа	Их эмч	99364503	Жаргалант СЭМТ	Орхон	Жаргалант
192	Т.Гантуяа	Н.Нарантуул	Багийн бага эмч	99051448	Жаргалант баг	Орхон	Жаргалант
193	Т.Номиндэлгэр	Д.Байгалмаа	Эх баригч	99666531	Хутаг-Өндөр СДЭ	Булган	Хутаг-Өндөр
194	С.Ганболд	О.Соёлмаа	Эх баригч	88436323	Дөргөн СЭМТ	Ховд	Дөргөн
195	И.Даваадорж	Т.Оюунбилэг	Тасгийн эрхлэгч	99560494	Хэнтий АНЭ	Хэнтий	Хэрлэн
196	М.Панзилла	З.Мултар	ЭБЭ-ийн их эмч	95943232	Улаанхус ЭМТ	Баян-Өлгий	Улаанхус
197	М.Панзилла	Д.Гулжан	ЭБЭ-ийн их эмч	95410261	Ногооннуур СДЭ	Баян-Өлгий	Ногооннуур
198	М.Панзилла	К.Хурметхан	Эх баригч, бага эмч	99647098	Цагааннуур тосгоны ЭМТ	Баян-Өлгий	Цагааннуур

199	М.Панзилла	А.Мерурт	Эх баригч, бага эмч	95439707	Хөх хөтөл баг	Баян-Өлгий	Улаанхус
200	М.Панзилла	Б.Айжан	Их эмч	94310120	Өсвөр үеийн клиник	Баян-Өлгий	Өлгий
201	Ж.Отгонбаатар	Ч.Батэрдэнэ	ЭМТ-ийн дарга	882766997	Чандмань СЭМТ	Говь-Алтай	Чандмань
202	Ж.Отгонбаатар	Р.Сарантуяа	Их эмч	89855959	Бигэр СЭМТ	Говь-Алтай	Бигэр
203	Ж.Отгонбаатар	Д.Дамаанжав	Их эмч	88006475	Халиун СЭМТ	Говь-Алтай	Халиун
204	Ж.Отгонбаатар	Д.Буянхишиг	ЭМТ-ийн дарга	99851955	Цээл СЭМТ	Говь-Алтай	Цээл
205	Ж.Отгонбаатар	Д.Буянчимэг	Багийн эмч	99488142	Цээл баг	Говь-Алтай	Цээл баг
206	Ж.Отгонбаатар	Ш.Сэлэнгэ	Их эмч	99489385	Өсвөр үеийн клиник	Говь-Алтай	Есөнбулаг
207	Ж.Отгонбаатар	С.Эрдэнэчимэг	ӨЭМТ-ийн дарга	95521210	Марал-Алтай ӨЭМТ	Говь-Алтай	Есөнбулаг
208	Ж.Отгонбаатар	Д.Оюунчимэг	Төвийн дарга	99489740	Энх-Алтай ӨЭМТ	Говь-Алтай	Есөнбулаг
209	Ж.Отгонбаатар	Ш.Сэлэнгэ	Захирал	99489385	ЭМ-ЖИ-И хувийн эмнэлэг	Говь-Алтай	Есөнбулаг
210	П.Орхонтуул	С.Норжмаа	Захирал	99191255	Жинст Хувийн эмнэлэг	Улаанбаатар	СХД
211	Д.Батдэлгэр	М.Пүрэвсамбуу	Эрхлэгч эмч	99128067	Нандин-Соёл Хувийн эмнэлэг	Завхан	Тосонцэнгэл
212	Д.Батдэлгэр	Н.Сайнбилэг	Эрхлэгч эмч	99087620	Богд-Өлзий ӨЭМТ	Завхан	Улиастай
213	Д.Батдэлгэр	Д.Отгончимэг	Эрхлэгч эмч	93057760	Дөрвөнооно ӨЭМТ	Завхан	Улиастай
214	Д.Батдэлгэр	Д.Гансүх	Эрхлэгч эмч	94001150	Биндэргарав ӨЭМТ	Завхан	Улиастай
215	Д.Батдэлгэр	У.Доржбат	Эх баригч, бага эмч	88408848	Дөрвөлжин СЭМТ	Завхан	Дөрвөлжин

216	Д.Батдэлгэр	Н.Бүрэнтөгс	Статистикч бага эмч	88701222	Завханмандал СДЭ	Завхан	Завханмандал
217	Д.Батдэлгэр	Л.Жавзансүрэн	Эх баригч	89816130	Эрдэнэхайрхан СЭМТ	Завхан	Эрдэнэхайрхан
218	Д.Батдэлгэр	М.Ариунжаргал	Их эмч	99712697	Яруу СЭМТ	Завхан	Яруу
219	Д.Батдэлгэр	Б.Отгонсанаа	Бага эмч	98964499	Идэр баг	Завхан	Тосонцэнгэл
220	Д.Батдэлгэр	Б.Цэрэндулам	Охидын эмч	88804718	Өсвөр үеийн клиник	Завхан	Улиастай
221	Ц.Отгонцэцэг	Н.Бадам	ЭБЭ-ийн их эмч	99452290	Бадамлянхуа Хувийн эмнэлэг	Увс	Улаангом
222	Ц.Отгонцэцэг	Б.Сумьяа	Их эмч	99458443	Бат-Үржихүй ӨЭМТ	Увс	Улаангом
223	Ц.Отгонцэцэг	К.Оюунчимэг	ӨЭМТ-ийн дарга	98121511	Мөнхбишрэлт ӨЭМТ	Увс	Улаангом
224	Ц.Отгонцэцэг	Г.Чинзориг	СЭМТ-ийн дарга	88835621	Сагил СЭМТ	Увс	Сагил
225	Ц.Отгонцэцэг	Ж.Болормаа	СЭМТ-ийн дарга	95145908	Тариалан СЭМТ	Увс	Тариалан
226	Ц.Отгонцэцэг	Д.Байгалмаа	СЭМТ-ийн дарга	88403069	Өлгий СЭМТ	Увс	Өлгий
227	Ц.Отгонцэцэг	С.Алтанхуяг	Бага эмч	95227479	Хархираа баг	Увс	Тариалан
228	Ц.Отгонцэцэг	Оюун	Зөвлөгч бага эмч	99458343	Өсвөр үеийн клиник	Увс	Улаангом
229	С.Ганболд	Х.Нуржан	Их эмч	99423966	Жаргалант ӨЭМТ	Ховд	Жаргалант
230	С.Ганболд	П.Улаанхүү	ЭБЭ-ийн их эмч	99298319	Эх үр Хувийн эмнэлэг	Ховд	Жаргалант
231	С.Ганболд	Б.Сэргэлэн	Эх баригч	99435929	Мөнххайрхан СЭМТ	Ховд	Мөнххайрхан
232	С.Ганболд	С.Чулуунжав	Их эмч	93035589	Манхан СЭМТ	Ховд	Манхан

233	С.Ганболд	Б.Сэргэлэн	Эх баригч	99435929	Мянгад СЭМТ	Ховд	Мянгад
234	Г.Батзул	Д.Пагма	ӨЭМТ-ийн дарга	89993555	Гэрэлтманал ӨЭМТ	Улаанбаатар	Сүхбаатар
235	Д.Батдэлгэр	О.Оюун	ӨЭМТ-ийн дарга	93211010	Өнөр Өрх ӨЭМТ	Улаанбаатар	Сүхбаатар
236	Д.Батдэлгэр	Л.Юмчинхорлоо	Мэдэллийн албаны ажилтан	99245699	Дотны туслагч ӨЭМТ	Улаанбаатар	Сүхбаатар
237	Д.Батдэлгэр	Л.Эрдэнэцэцэг	Ахлах эмч	99173570	Түвшин хүч ӨЭМТ	Улаанбаатар	Сүхбаатар
238	Д.Батдэлгэр	М.Нямцэцэг	Ахлах сувилагч	89175484	Өөдрөг энх ӨЭМТ	Улаанбаатар	Сүхбаатар
239	Г.Батзул	С.Баясгалан	ӨЭМТ-ийн дарга	99162851	Ачит гар ӨЭМТ	Улаанбаатар	Сүхбаатар
240	Д.Батдэлгэр	Д.Цэцэгмаа	ӨЭМТ-ийн дарга	99072987	Тэгшмэнд ӨЭМТ	Улаанбаатар	Сүхбаатар
241	А.Оюунчимэг	М.Оюунчимэг	Их эмч	88033530	Сонор чатнуур ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД
242	А.Оюунчимэг	Ө.Ариунаа	Өсвөр үеийн их эмч	95795155	Өсвөр үеийн клиник	Улаанбаатар	ЧУД
243	А.Оюунчимэг	Б.Пүрэвжаргал	ӨЭМТ-ийн дарга	94791030	Энэрэнгүй үйлс ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД
244	Ц.Отгонцэцэг	М.Мөнхжаргал	ӨЭМТ-ийн дарга	99881610	Ижилсанаа ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД
245	А.Оюунчимэг	Г.Гүнсмаа	ӨЭМТ-ийн дарга	99726352	Чинхүслэн ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД
246	А.Оюунчимэг	Б.Мөнхбаяр	НЭМ-ийн ажилтан	88993668	Нандинхүсэл ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД
247	А.Оюунчимэг	Б.Мөнхцэцэг	Их эмч	99909365	Гүсү-Дэвү ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД
248	А.Оюунчимэг	Э.Мягмарсүрэн	ӨЭМТ-ийн дарга	99067880	Тана-Итгэл ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД
249	А.Оюунчимэг	Ц.Цэдэвсүрэн	ӨЭМТ-ийн дарга	88400554	Мэндцолмон ӨЭМТ	Улаанбаатар	ЧУД

250	Т.Номиндэлгэр	Ц.Цэнгэлмаа	Их эмч	99269000	Өсвөр үеийн клиник	Улаанбаатар	БЗД
251	Т.Номиндэлгэр	Ж.Наранцэцэг	Их эмч	99022505	Эрүүл өрх ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
252	Т.Номиндэлгэр	Д.Энхжаргал	Сувилагч	91222178	Сувилахуй ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
253	И.Даваадорж	Ч.Мөнгөнчимэг	ЭБЭ-ийн их эмч	99564141	Бор-Өндөр Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг	Хэнтий	Бор-Өндөр
254	Г.Батзул	Р.Баатархүү	Чанарын албаны дарга	97017867	Багануур ЭМТ	Улаанбаатар	Багануур
255	С.Гантуяа	Н.Сансар	НҮЕЗохичуулагч	96018383	ХҮДЭМТ	Улаанбаатар	ХҮД
256	Т.Номиндэлгэр	Д.Гэрэлмаа	ӨЭМТ-ийн дарга	99827471	Цэн-Оюу ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
257	Т.Номиндэлгэр	Б.Нэргүй	Ахлах сувилагч	96063277	Цэдэн-Эрдэнэ ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
258	Т.Номиндэлгэр	Н.Нарантуяа	Сувилагч	86984141	Насан-Урт ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
259	Т.Номиндэлгэр	Я.Даариймаа	ӨЭМТ-ийн дарга	88005924	Сугар-Энх ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
260	Т.Номиндэлгэр	Б.Ариунзаяа	Их эмч	88009418	Өнөр-Энхмэнд ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
261	Т.Номиндэлгэр	Р.Цэцэгмаа	Их эмч	91719552	Андсайхан ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
262	Т.Номиндэлгэр	Г.Чанцалмаа	ӨЭМТ-ийн дарга	99823263	Нэмүүлэн ӨЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
263	Т.Номиндэлгэр	Б.Пүрэвсүрэн	Бага эмч	99596716	Хонхор тосгоны ЭМТ	Улаанбаатар	БЗД
264	Т.Номиндэлгэр	Жимсмаа	ЭБЭ их эмч	99131292	Энэрэлт-хүн хувийн эмнэлэг	Улаанбаатар	БЗД